

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ – ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΩΜΕΓΑ»

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΟ-ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ**

ΣΕ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟ

ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΤΟΥ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

26
11/11/2022

ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ BARBIE ΣΤΟΝ GARGANTUA.

ΜΙΑ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΤΩΝ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ONLINE ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΟΥΝΤΡΙΑ ΑΣΠΑΣΙΑ

AM: 6304M008

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. Επίκουρος Καθ. Αλεξιάς Γ., Επιβλέπων
2. Αναπλ. Καθ. Κ. Κοσκινάς, Μέλος
3. Καθηγητής Λ. Δρόσος, Μέλος

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ – ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΩΜΕΓΑ»

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΟ-ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ**

ΣΕ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟ

ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΤΟΥ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

26
ΜΠΛΕ

ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ BARBIE ΣΤΟΝ GARGANTUA.

ΜΙΑ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

ΤΩΝ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

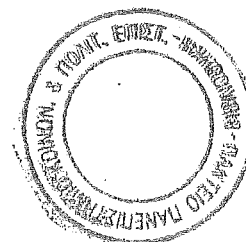
ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ONLINE ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ

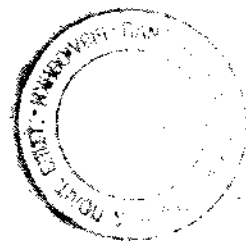
ΚΟΥΝΤΡΙΑ ΑΣΠΑΣΙΑ

ΑΜ: 6304Μ008

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. Επίκουρος Καθ. Αλεξιάς Γ., Επιβλέπων
2. Αναπλ. Καθ. Κ. Κοσκινάς, Μέλος
3. Καθηγητής Α. Δρόσος, Μέλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	5
----------------------	----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.Γενικά περί σώματος.....	7
2. Το σώμα στο μεταίχμιο: το πέρασμα από τον Καρτέσιανό διωσμό στις απαρχές της κοινωνιολογικής θεωρίας	
2.1 Ο Καρτέσιος και οι άλλοι.....	7
2.2 Η γέννηση της σύγχρονης κοινωνιολογικής ανάλυσης, το τέλος εποχής του διωσμού.....	9
2.3 Ο κοινωνικός και θεωρητικός επαναπροσδιορισμός του σώματος στον 20ό αιώνα.....	10
2.4 Η έννοια της σωματοποίησης: μια φαινομενολογική προσέγγιση.....	11
2.5 Το σώμα ως εργαλείο, η είσοδος στην παραγωγή και στην κατανάλωση.....	13
3. Το σώμα στις δυτικές κοινωνίες	
3.1 Δυτική κουλτούρα, δρώντα υποκείμενα και πρότυπα.....	14
3.2 Η ταυτότητα στη μετανεωτερική κοινωνία.....	16
4. Το σώμα στον Foucault	
4.1 Η Γενεαλογία του Foucault, τα παιχνίδια εξουσίας και η θεωρία του Πανοπτισμού.....	17
4.2 Σεξουαλικότητα: μια ιστορική προσέγγιση από τον Foucault μέχρι σήμερα.....	19
4.3 Η φουκωική υπόθεση καταστολής και η ανάλυσή της.....	21
4.4 Η αλήθεια για το σεξ : Ars erotica, scientia sexualis.....	23

5 Εισαγωγή στον Κυβερνοχώρο. Δυνητικές έννοιες

5.1 Η νέα έννοια του χώρου.....	25
5.2 Το δυνητικό σώμα: κυβερνο-σώμα και ταυτότητα στον κυβερνοχώρο.....	27

6 Πλαστικά σώματα

6.1 Το σώμα στην cybersex culture.....	30
6.2 Το παράδειγμα της Barbie- Νέες μορφές σωματοποίησης.....	32
6.3 Η εμφύτευση των διαστροφών.....	42
6.4 Σαδισμός και Μαζοχισμός : Μια ερμηνευτική ιστορική προσέγγιση.....	45
6.4.1 Μορφές φετιχισμού.....	45
6.4.2 Ψυχολογικές προσεγγίσεις κι ερμηνείες.....	46
6.4.3 Φετιχισμός και συμπεριφορισμός.....	49
6.4.4 Η σύγχρονη θεωρία για τον Φετιχισμό.....	50

7 Από την Barbie στον Gargantua, μία πορεία από την υποταγή στην αντίσταση

7.1 Το γκροτέσκο σώμα, το σώμα σε άμυνα.....	51
--	----

Μέρος Β'

Μια εισαγωγή στα δυνητικά μαγαζιά του έρωτα: Ρίχνοντας διεισδυτικές ματιές στους χώρους του κυβερνοέρωτα και στους εργάτες της κυβερνοσεξοβιομηχανίας

B1 Γενικά περί cybersex.....59

B1.2 Εισαγωγή στην ψηφιακή πραγματικότητα.....60

B1.3 Οι Ιστότοποι Πορνογραφικού Υλικού και το Σώμα.....61

B2 Ανάλυση Περιεχομένου

B2.1 Πλοήγηση στο www.thebestporn.com64

B2.2 Φαινομενολογική ανάλυση περιεχομένου στη βάση του Καρτεσιανού δυισμού.....75

B3 Το σωματοποιημένο Υποκείμενο στην Πορνογραφία

.....78

B4. Το σώμα παραγωγός, το σώμα καταναλωτής στην κουλτούρα του κυβερνοσεξ.....79

B5. Σεξεργάτριες : Διαβάζοντας πίσω από τις λεζάντες, κοιτώντας πίσω από τις εικόνες, τις κάμερες, τα κοστούμια και το glitter.....80

B6. Πορνογραφία και Ταξονομία στη βάση της θεωρίας του Bourdieu.81

B7. Το παράδειγμα των camera girls, των ιδιωτικών ιστοτόπων και του Myspace.....83

B7.1 &2 Προσωπικά porn-sites, το παράδειγμα του Myspace.....	84
B8 Σεξουαλικότητα στους ιστοτόπους πορνογραφικού χαρακτήρα.....	88
B9 Εναλλακτική πορνογραφία, η απάντηση στα κατεστημένα δυτικοκρατούμενα πρότυπα-η άλλη όψη.....	93
B10 Το παράδειγμα των S.G= Suicide Girls.....	95
B11 Το Παράδειγμα του YouPorn και του RedTube.....	100
B12 Η επιστήμη στις υπηρεσίες του σεξ, το ταμπού της αγάπης. Σεξουαλικά παιχνίδια υψηλής τεχνολογίας.....	105
Συμπεράσματα-Επίλογος.....	107
Βιβλιογραφία.....	109-118

Περίληψη

Η Πορνογραφία και το Σεξ παραμένουν δύο από τα πιο "βρώμικα" μικρά μυστικά σχεδόν όλων των κοινωνικών συστημάτων όλων των εποχών. Η σεξουαλική έκφραση είναι ίσως η μόνη κοινωνική πρακτική που τόσο καταπιέζεται και που παραδόξως τόσο φυσικά στοιχειώνει την καθημερινότητά μας, διαχέεται ανάμεσά μας και θριαμβεύει σαν το απόλυτο και μοναδικό συστατικό διασφάλισης της συνεκτικότητας και της σταθερότητας του κοινωνικού γίνεσθαι. Με το σώμα να γίνεται το επίκεντρο των εξελίξεων, η κυρίαρχη ψυχοδυναμική υπόσταση, ένα "σχέδιο προς υλοποίηση" και με το ίδιο να οριοθετεί και να αποτελεί το κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο και το βασικό σημείο αναφοράς μέσα σε αυτό, επιχειρούμε μία μελέτη του εν ενεργεία σεξουαλικά δραστήριου σώματος όπως αυτό συγκροτείται και αναπαράγεται σαν εικόνα, εργαλείο και πρακτική μέσα στους δικτυακούς ιστοτόπους πορνογραφικού περιεχομένου. Στόχος της μελέτης αυτής είναι κατά βάση η παρατήρηση της εικόνας του γυναικείου σώματος όπως αυτό απεικονίζεται, κατακερματίζεται, διακοσμείται και λατρεύεται στους πορνογραφικούς ιστοτόπους ελεύθερης πρόσβασης όπως το youporn.com και το redtube.com. Μέσα από μια φαινομενολογική και εμπειρική καταγραφή καθώς και τη σύγκριση του περιεχομένου επιλεγμένων ιστοτόπων χαρτογραφείται η σύγχρονη ταυτότητα της κουλτούρας του δικτυακού πορνό (cybersex culture) σε όλο της το εύρος. Σημαντικό είναι μέσα από τούτη τη μελέτη να αναδειχθεί η σχέση μεταξύ του παρόντος φυσικά σώματος που συμμετέχει στη σεξουαλική πράξη, του απόντος φυσικά και χωροταξικά εμπλεκόμενου σώματος που συμμετέχει στη σεξουαλική πράξη (δυνητικό σώμα), η σχέση μεταξύ σώματος και τεχνολογίας (cybersex technology-teledildonics), να αποτυπωθεί η σεξουαλική πράξη στο σώμα σαν βιωμένη ή μη, σωματοποιημένη ή μη εμπειρία και να σκιαγραφηθεί εν τέλει το προφίλ του δημιουργού και του χρήστη δυνητικών σεξουαλικών πρακτικών και εφαρμογών στη βάση των κλασικών ερμηνειών της κοινωνιολογίας του σώματος.

Λέξεις κλειδιά

Cybersex culture, πορνογραφία, δυνητικό σώμα, cybersex technology, σεξουαλικότητα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1 Γενικά περί σώματος

Το σώμα βρίσκεται στο επίκεντρο ποικίλων, διαφορετικών και αντιφατικών μεταξύ τους σκέψεων και αναγνώσεων. Είναι οικείο, αλλά και ταυτόχρονα άγνωστο. Είναι βιολογική οντότητα με προσδιορισμένη μορφολογία και εμφάνιση αλλά ταυτόχρονα αποτελεί ένα *σχέδιο προς υλοποίηση*. Στη μετανεωτερική κοινωνία το σώμα υπερβαίνει τους βιολογικούς προκαθορισμούς του και επιχειρεί την υπέρβαση της φύσης, με τη βοήθεια της ιατρικής, της βιολογίας και της τεχνολογίας.

Το σώμα, σ' αυτό το πλαίσιο, δεν εξετάζεται πλέον μόνο ως βιολογικός οργανισμός και φορέας του πνεύματος αλλά ως πεδίο πραγμάτωσης των επιλογών του ατόμου, ως πηγή βιωμένων εμπειριών και συναισθημάτων, τόπο επιθυμιών οι οποίες αντανακλούν την επίδραση της κοινωνίας -και των επιμέρους παραγόντων που την χαρακτηρίζουν- στο άτομο. Το σώμα, λοιπόν, καθίσταται ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον αντικείμενο μελέτης για την κοινωνική θεωρία.

Αίτιο δημιουργίας και ταυτόχρονα αποτέλεσμα αυτής της νέας αντίληψης για το σώμα είναι η καταναλωτική κουλτούρα, ως χαρακτηριστικό της μετανεωτερικότητας. Η καταναλωτική κουλτούρα ορίζει ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο δίνονται στο άτομο οι επιλογές που έχει ανάγκη ώστε να είναι σε θέση να διαμορφώσει την εικόνα του εαυτού του. Το άτομο έχει ένα σώμα και είναι ένα σώμα. Το Σώμα αυτό διατίθεται, ελέγχεται, εμπορευματοποιείται, λατρεύεται, δρα και αντιδρά στα κοινωνικά κατεστημένα, αφομοιώνεται και χρησιμοποιείται από τα ίδια ως παράγωγο και ως προϊόν προς κατανάλωση. Διαμορφώνει και διαμορφώνεται.

Οι παραπάνω περιγραφόμενες αλλαγές στο ζήτημα της αντίληψης του σώματος, οι δυνατότητες που παρέχονται στον άνθρωπο χάρις στην εξέλιξη της τεχνολογίας καθώς και η ανάδυση της σεξουαλικότητας στον κυβερνοχώρο ως μεταμοντέρνα πρακτική και ιδεολογία συνθέτουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο δημιουργήθηκε και αναπαράγεται το μεταμοντέρνο, φυσικό και συνάμα δυνητικό σώμα ως αντικείμενο σεξουαλικής ηδονής.

Αυτό το δυνητικό σώμα, φορέας αισθησιασμού, παράγωγο και παραγωγός σεξουαλικότητας και ερωτικών εμπειριών είναι ένα σώμα χωρίς φύλο, με την παραδοσιακή έννοια που του αποδίδουν οι εκπρόσωποι των φεμινιστικών σπουδών, είναι

ένα σώμα πιο κοντά ίσως στο προτυπο του Laqueur, που μιλάει για ένα μόνο γεννητήσιο φύλο, για ένα μόνο είδος σώματος και για αντιστροφή των ίδιων γεννητήσιων αναπαραγωγικών οργάνων στους άντρες και στις γυναίκες. Το σώμα της online πορνογραφίας είναι το σώμα που προτείνει η cyborg ανθρωπολογία του J. Th. Csordas, της A. Balsamo, της D. Haraway και του Γ. Αλεξιά. Ένα σώμα απαλλαγμένο από μια έμφυλη ταμπέλα-ρετσινιά, ένα σώμα που αντιλαμβάνεται με όλες του τις αισθήσεις, ένα υποκείμενο που συλλέγει εμπειρίες κατά τη φαινομενολογική προσέγγιση του Merleau-Ponty.

2. Το σώμα στο μεταίχμιο: το πέρασμα από τον Καρτέσιανό δυισμό στις απαρχές της κοινωνιολογικής θεωρίας.

2.1 Ο Καρτέσιος και οι άλλοι.

Σύμφωνα με τον Καρτέσιο, ιδρυτή του ορθολογισμού, η πραγματικότητα του εξωτερικού κόσμου, ο υλικός βασικά κόσμος ονομάζεται έκταση ή «εκτεταμένη ουσία». Κατ' επέκταση κι ο ίδιος ο άνθρωπος χωρίζεται σε «νοούσα» και «εκτεταμένη» ουσία. Άρα σε μια πιο απλουστευμένη απόδοση σε σώμα και πνεύμα. Όσον αφορά τώρα τη λειτουργία του σώματός του ο άνθρωπος είναι μια μηχανή, όπως όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί. Ο Καρτεσιανός δυϊσμός, ο κατακερματισμός δηλαδή της ανθρώπινης υπόστασης οδήγησε σε μία αποστειρωμένη και για τις δύο κατηγορίες επιστημών μελέτη του ανθρώπου, καθώς η κάθε μία αγνόησε μία από τις δύο συνιστώσες της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ο Καρτέσιος εισήγαγε τη διάκριση σώματος και πνεύματος ως ένα μεθοδολογικό εργαλείο για τις επιστήμες, τέτοιο που θα καθόριζε τα όρια και τα ενδιαφέροντα των φυσικών και των κοινωνικών επιστημών. Ο άνθρωπος έτσι αποκτούσε διττή υπόσταση, το ένα μέρος της οποίας θα μελετούσε η ιατρική, η βιολογία, η φυσική, η χημεία, ακόμα και η πρότερη επιστήμη του management στο πρώτο της φορντικό μοντέλο και το άλλο μέρος της, το πνεύμα, θα απασχολούσε την κοινωνιολογία, την ψυχολογία, την ανθρωπολογία

Για τις φυσικές επιστήμες και με αποκορύφωμα το μάθημα ανατομίας, όπως δηκτικά περιγράφει ο Foucault, το οποίο κατασκευάζει μια συγκεκριμένη εικόνα του σώματος, και μια «ειδική θέαση», η οποία παράγει συγκεκριμένους μηχανισμούς για τη

διαχείρισή του, (Αλεξιάς, 2006, σ.15) το σώμα αποτελεί την αντικειμενική αλήθεια του ανθρώπου, πάνω από την οποία μπορεί κανείς να σκύψει και να την μελετήσει σπιθαμή προς σπιθαμή, να τη χαρτογραφήσει και να την ακουμπήσει. Το σώμα είναι ένα σύνολο από μέρη (χέρια, πόδια, καρδιά, κεφάλι και άλλα όργανα) που ο κάθε γιατρός μπορεί να γνωρίζει ανάλογα με την ειδικότητά του, ο φυσικός επιστήμονας να αναγνωρίσει τα φαινόμενα που διέπουν τη λειτουργία του και περισσότερο ο βιολόγος που μελετά την φυσική ζωή των έμβιων οργανισμών, ο χημικός να εξετάσει τις χημικές αντιδράσεις που λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό του.

Η επικράτηση της άποψης ότι το σώμα αποτελεί ανταπόδεικτα έναν βιολογικό οργανισμό, κάτι δεδομένο και *a priori* απαραίτητη προϋπόθεση κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας (Αλεξιάς 2006, σ.13-15) είχε ως αποτέλεσμα να παγιδευτεί και να παραμεληθεί για πολλά χρόνια η κοινωνική υπόσταση του σώματος ως δρώντος, σωματοποιημένου υποκειμένου (Αλεξιάς 2000 και 2006, Turner B., 1984, 1992, Turner T. 1994, Shilling, 1993) αλλά ταυτοχρόνα αποτέλεσε και εφελκυστήρα για την ανάπτυξη όλων των υπόλοιπων επιστημών.

2.2 Η γέννηση της σύγχρονης κοινωνιολογικής ανάλυσης, το τέλος εποχής του δυισμού.

Ορόσημο για την ανάπτυξη των ανθρωπιστικών επιστημών αποτέλεσε θα λέγαμε η δεκαετία του '80, όταν το σώμα, αποκήρυξε κατά κάποια έννοια τη διττή υπόστασή του και θεωρήθηκε σαν ένα φυσικό μεν φαινόμενο το οποίο διακρίνεται από νόηση, την οποία επιστρατεύει για τον σχηματισμό κοινωνιών μέσα στις οποίες συμμετέχει, παράγει, καταναλώνει και αντιδρά. Αντικείμενο της κοινωνιολογίας αποτέλεσε η μελέτη του ατόμου ως δρώντος υποκειμένου. Το άτομο είναι ζωτικό κύταρρο της κοινωνίας, συγκροτεί, διαμορφώνει. Η υλική, βιολογική υπόσταση του ατόμου ναι μεν υπάρχει, δεν διαδραματίζει όμως καθοριστικό ρόλο στη συγκρότηση της κοινωνίας. Το σώμα, σαν αυστηρά βιολογική οντότητα δεν προσφέρεται ως αντικείμενο κοινωνικής έρευνας, αλλά λογίζεται σαν ένα κρεάτινο υπόβαθρο, μια άγραφη επιφάνεια, (*tabula rasa*), πάνω στην οποία προβάλλονται οι εκλογικευμένες, ενσυνείδητες επιθυμίες του δρώντος υποκειμένου. (...) *Αντικείμενο της Κοινωνιολογικής μελέτης αποτέλεσε η κοινωνική έλλογη δράση και συνεπώς προγραμματικά το σώμα θεωρήθηκε πως δεν αποτελεί σε καμιά περίπτωση αντικείμενο των ενδιαφερόντων της.*(...) (Αλεξιάς 2006, σ.39)

Σύμφωνα με το σύνολο των κοινωνιολογικών ορισμών, αυτό που ουσιαστικά απασχόλησε τους κοινωνιολόγους ήταν οι σχέσεις μεταξύ των σωμάτων, οι δράσεις και οι ενέργειές τους φέρουσες κοινωνικό περιεχόμενο ικανό να φέρει ιστορικές, πολιτικές πολιτιστικές αλλαγές στο πλαίσιο λειτουργίας των εκάστοτε κοινωνικών σχηματισμών. Ταυτόχρονα, το σώμα αποτελεί κοινωνικό κατασκεύασμα το οποίο βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση από το περιβάλλον του και τις τάσεις των καιρών του. Εδώ προκαταβολικά αναφέρουμε τις θεωρίες του Synnott και του Simmel σύμφωνα με την κοινωνική κατασκευή του σώματος. Το σώμα δηλαδή ως αντανάκλαση της κουλτούρας και του τρόπου ζωής των υποκειμένων φέρει χαρακτηριστικά πολιτιστικού περιεχομένου (καλλωπισμός, διάπλαση, τρόπος ένδυσης, τρόπος διατροφής) που προσδιορίζουν την εποχή του και τις σχέσεις αλληλεπίδρασης μέσα σ' αυτή.

2.3 Ο κοινωνικός και θεωρητικός επαναπροσδιορισμός του σώματος στον 20ό αιώνα.

Μετά την υπέρβαση του καρτεσιανού dualισμού και το πέρασμα στην νέα εποχή βλέπουμε να αναπτύσσεται μια πληθώρα θεωριών γύρω από την κοινωνική και ψυχολογική διάσταση του σώματος, απόρροια ίσως της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας και των πληροφοριακών εφαρμογών που κατακλύζουν την καθημερινότητά μας και που μοιραία, βιώνονται άλλοτε ως εμπειρίες κι απολαύσεις κι άλλοτε ως ψυχαναγκασμοί και πνευματικο-ηθικά διλήμματα από το ίδιο μας το σώμα. Από τον Καρτέσιο στον Φουκώ βλέπουμε το πέρασμα σε μια αντίληψη κατά την οποία το σώμα από αμιγώς βιολογικό να μετατρέπεται σε δυναμικό, κοινωνικό-βιολογικό στοιχείο της κοινωνίας, πάνω στο οποίο εγγράφονται οι μηχανισμοί ελέγχου και εξουσίας, οι θεωρίες της κοινωνικής κατασκευής, η εκάστοτε πολιτική και ατομική βούληση και ιστορική συγκυρία. Μιλάμε λοιπόν για μια τεχνική καθυπόταξης του σώματος και ελέγχου κάθε διάστασής του που βρίσκει την ερμηνεία της στον φουκωκό ορθολογισμό. Το σώμα αποκτά έναν αμιγώς εργαλειώδη χαρακτήρα και μετατρέπεται σε εργαλείο της παραγωγής υπό το πρίσμα του Πανοπτισμού, της απόλυτης τεχνικής ελέγχου και προσδιορισμού υποδεικνυόμενων προτύπων συμπεριφοράς, ένδυσης, αισθητικής διαμόρφωσης, εκπαίδευσης κτλ. (Foucault 1976, Elias 1982, Goffman 1959).

Το μετανεωτεριστικό όμως σώμα είναι ταυτόχρονα και ένα κοινωνικό σώμα που φέρει πάνω του, σαν να είναι ένα έργο τέχνης, τα θέλω και τα μη του, τις αδυναμίες και τους περιορισμούς του, είναι σαν έναν εγκέφαλο που σχηματοποιείται σε κορμί, όσο

σουρεαλιστική κι αν φαντάζει τούτη η απεικόνιση. Είναι το κομβικό σημείο που το είμαι ένα σώμα ταυτίζεται με το έχω ένα σώμα. Πράγμα που θα εξηγήσουμε διεξοδικότερα παρακάτω. Συνειδητοποιούμε συνακόλουθα πως τα κατεστημένα σωματικά δίπολα που διατυπώνονται ως κατάλοιπα ή απλά ως αναδυόμενα ερωτήματα της εποχής του καρτεσιανού δυισμού: σώμα-πνεύμα, σώμα-μηχανή, άντρας-γυναίκα, νεανικό σώμα-γερασμένο σώμα κινητοποιούν έναν μηχανισμό συνεχούς αναθεώρησης, αμφισβήτησης και επαναπροσδιορισμού της αντίληψης για το σώμα, σε σχέση με τις υπάρχουσες σχέσεις εξουσίας και το ιστορικοπολιτικό πλαίσιο της εποχής μέσα στην οποία αυτά διαρθρώνονται μέχρι να αποσταθεροποιηθούν με τη φαινομενολογική προσέγγιση του Merleau-Ponty (1945) όπως χαρακτηριστικά παρατηρεί η Δ. Μακρυνιώτη (2004, σ.18)

¹ Με δυο λέξεις, το σώμα στον 20ό αιώνα παύει να είναι απλά κάτι το φυσικά δοσμένο, ενιαίο και δεδομένο και αντιμετωπίζεται ως «μεταβαλλόμενο και ενδεχομενικό» (Μακρυνιώτη 2004, σ.11)

2.4 Η έννοια της σωματοποίησης: μια φαινομενολογική προσέγγιση

Βασική σε αυτό το σημείο είναι η παράθεση μια προβληματικής γύρω από την έννοια της σωματοποίησης, ως βασικής έννοιας του πρωτόλειου σταδίου ερμηνείας και κατανόησης της διαχείρισης του σώματος μέσα στους πορνογραφικούς ιστοτόπους. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να προκαταβάλλουμε την πρόθεση της μελέτης αυτής για την παραγωγή, τη διάθεση και την κατανάλωση του δικτυακού πορνό το οποίο θα ερμηνευτεί στη βάση της φαινομενολογίας².

Το σώμα, όπως θα δούμε και σε μια αναλυτικότερη παρουσίαση εταιρων κοινωνιολογικών μοντέλων ερμηνείας του, κατέχει έναν δραστηριοποιημένο, ενεργητικό

¹ Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να διευκρινήσουμε προκαταβολικά πως το σώμα παύει να εκλαμβάνεται απλά και μόνο σαν μια άγραφη επιφάνεια πάνω στην οποία εγγράφονται παθητικά οι εξουσιαστικοί λόγοι κατά τη φουκωική αντίληψη, αλλά ότι ταυτόχρονα αντιδρά διαμορφώνοντας και επηρεάζοντας το ίδιο τις κοινωνικές σχέσεις και συνθήκες του περιβάλλοντός του.

² Σαν φαινομενολογία θα δεχτούμε τον ορισμό του Χούσερελ, σύμφωνα με τον οποίο ορίζεται σαν μία μέθοδος η οποία κατευθύνεται προς τα ίδια τα φαινόμενα, τα οποία δεν έχουν να κάνουν με το φαινομενικό αλλά είναι τα ίδια τα πράγματα, όπως στέκονται μπροστά στη συνείδησή μας, όπως «φαίνονται» και αυτοαποκαλύπτονται σε μας. Επίσης, η φαινομενολογία δεν ενδιαφέρεται για τους νόμους ή τις σχέσεις ενός πράγματος με τα άλλα, αλλά για το αντικείμενο αυτό καθαυτό, εν προκειμένω την εικόνα του σώματος όπως αυτό αναπαρίσταται στους ιστοτόπους πορνογραφικού περιεχομένου με τη μορφή φωτογραφιών, βίντεο, δράστων-προσώπων. Η φαινομενολογική μέθοδος ανάλυσης που επιλέγουμε εδώ είναι η περιγραφική, η οποία βαθμιαία στοχεύει στην παρουσίαση και διαφώτιση του εμπειρικά δοσμένου, τη θεώρηση και την κατανόηση της λειτουργίας του σώματος ως αντικειμενικής πραγματικότητας με όλα τα χαρακτηριστικά της φθοράς, του πόνου, της ηδονής.

κοινωνικό ρόλο ο οποίος το καθιστά συνάμα εκφραστή των τάσεων των καιρών του, χαρακτηριστικό εκπρόσωπο των σχέσεων που αναπτύσσονται στο κοινωνικό αυτό πλαίσιο αλλά και βασικό μετασχηματιστή των παραπάνω συστατικών. «Το θέμα δεν είναι ότι οι άνθρωποι έχουν ένα σώμα, αλλά ότι εμπλέκονται στην ανάπτυξη των σωμάτων τους στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, με αυτή τη λογική είναι σώματα. Ακολουθώντας τον N.Elias (1982) θα πρέπει να αποβάλλουμε τη στατική άποψη του σώματος. Είναι σημαντικό να αναπτύξουμε μια άποψη του σώματος ως διαδικασίας, ως μιας πραγματικής σωματοποίησης (*bodiment*) η οποία εξελίσσεται δυναμικά (Turner 1995, σ. 236.)» (Αλεξιάς 2004, σ. 240)

Το σώμα εμπλέκεται στον κόσμο σαν δρών υποκείμενο, επεξεργάζεται τις εμπειρίες που βιώνει, τις κατατάσσει σε αισθητηριακές και ενσυνείδητες, η νοητική του υπόσταση είναι σε συνεχή αλληλόδραση με τη βιολογική του υπόσταση. Ταυτόχρονα υπάρχει μια απρόσκοπτη διαλεκτική ανάμεσα στο ατομικό και το κοινωνικό ως στοιχεία που προσδιορίζουν τη δράση και την αντιληπτικότητα του σώματος δεδομένου ότι **1) η κοινωνία επηρεάζει τη δράση του σώματος και 2) το σώμα σαν έκφραση ατομικότητας ασκεί επιρροή στη διαμόρφωση του κοινωνικού γίνεσθαι**. Μιλάμε λοιπόν για ένα «δρών υποκείμενο το οποίο επιτελεί εσκεμμένα σωματικά ενεργήματα και δεν εκπληρώνει ρόλους με παθητικό τρόπο» κατά τον ορισμό των Strathern and Lambeck όπως παρατίθεται στο (Μακρυγιάννη 2004 σ. 19).

Το σεξουαλίζον σώμα, παραφράζοντας καταχρηστικά το συνουσιαζόμενο ή διαθέσιμο και πρόθυμο προς συνουσία σώμα (προκαταβάλλοντας για ακόμη μία φορά όρους που θα χρησιμοποιήσουμε στην περεταίρω ανάπτυξη αυτής της μελέτης) στη βάση της ερμηνείας του δρώντος υποκειμένου είναι απόρροια και κατασκεύασμα, τόσο της κοινωνικής σφαίρας και των ιστορικοπολιτικών ισχύουσων επιταγών της, όσο και των ατομικοτήτων που ζουν μέσα σε αυτή και που ταυτόχρονα διοχετεύουν τα θέλω, τις επιθυμίες και τις ιδέες τους μέσα σε αυτή ως δρώντα, σωματοποιημένα υποκείμενα. Τόσο ο δημιουργός –δράστης όσο και ο καταναλωτής- δράστης που απαντάται στο διαδίκτυο παρέχει και επιζητά αυτό που οι κοινωνικές συνθήκες και οι ατομικές επιταγές δημιούργησαν και κάτέστησαν διαθέσιμο. Καθίσταται δηλαδή κατανοητό πως οι τάσεις και οι κατηγορίες του πορνό (αναφέρουμε ενδεικτικά: επαγγελματικό σεξ, ερασιτεχνικό, πρωκτικό, ομοφυλοφιλικό, φετιχιστικό) διαμορφώνονται στη βάση της σωματοποίησης και της συνεχούς αλληλόδρασης μεταξύ κοινωνικού-ατομικού που μόλις εξηγήσαμε.

2.5 Το σώμα ως εργαλείο, η είσοδος στην παραγωγή και στην κατανάλωση.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να τονιστεί ο εργαλειακός ρόλος του σώματος και η σχέση του με την παραγωγή κατά την βεμπεριανή ανάλυση. Το σώμα προβάλλεται ως το βασικό στοιχείο ελέγχου των κρατικών μηχανισμών εξουσίας και «ρίχνεται» στο βωμό της εργασίας και της παραγωγής της ανερχόμενης καπιταλιστικής κοινωνίας. Το σώμα μετατρέπεται σε πρώτη ύλη της παραγωγής, το άτομο σε πιστό χαλιναγωγημένο εργάτη ο οποίος διαθέτει το κορμί του προς πώληση προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτό της εργαλειοποίησης του σώματος εντάσσεται και η καλλιέργεια μιας σειράς συμπεριφοριστικών προτύπων, τα οποία υποδεικνύονται σαν τεχνικές μεγιστοποίησης της αποδοτικότητας των σωματικών δυνάμεων και δεξιοτήτων, με βασικό τον ασκητισμό και τη χαλιναγωγή των ανθρωπίνων αδυναμιών. Το σώμα εντάσσεται σε ένα πλαίσιο «μηχανικής μοντελοποίησης» από το οποίο αποκλείονται οι σαρκικές απολαύσεις και η αναζήτηση της ηδονής.

Το μεγάλο μάτι που είναι πανταχού παρόν επιτηρεί και καταγράφει την παραγωγική διαδικασία σαν τον απόλυτο εργοδότη. Το σώμα τροποποιείται τόσο ώστε να μοιάζει περισσότερο με μηχανή, κατακερματίζεται και χωρίζεται σε κομμάτια που επιτελούν περιοδικά συγκεκριμένες διαδικασίες όμοιες με εκείνες των ρομπότ, εικόνες μιας μέχρι τότε απόλυτα φουτουριστικής εποχής. Το σώμα γίνεται ο κατοπινός εκφραστής της θεωρίας του τεύλορισμού.

Ο Πανοπτισμός είναι ο πρόγονος της ψηφιακής ηλεκτρονικής εποχής του ελέγχου, ο προπομπός της κάμερας και της καταγραφής της ανθρώπινης δράσης η οποία κανονικοποιείται στο πλαίσιο του ορθολογισμού και του ελέγχου. Καταστολή συναισθημάτων, αυθορμητισμού και ορμών, το σώμα μετατρέπεται σε εμπόρευμα όπως χαρακτηριστικά παρατηρεί ο Glassner. (Glassner 2000)

Αυτό όμως που ταυτόχρονα συμβαίνει στο πλαίσιο του Φορντισμού, είναι το πέρασμα από την παραγωγική διαδικασία και το σώμα παραγωγό στην καταναλωτική διαδικασία και το σώμα καταναλωτή. Η εισαγωγή στη νέα αυτή εποχή θα σηματοδοτήσει και την ταύτιση του σώματος με την καταναλωτική κουλτούρα, αφού το ίδιο θα προσδιορίζεται εφεξής από την τελευταία και ο στερητικός τρόπος ζωής θα δώσει τη θέση του στη χαρά

του ξοδεύειν και του κατεναλώνειν. Η εργασία και η συμμετοχή στην παραγωγή δεν αποτελούν τον αυτοσκοπό του σώματος αλλά το μέσο για την απόκτηση και την κατανάλωση προϊόντων.

Όπως σαφέστατα περιγράφει ο Γ.Αλεξιάς αυτή τη διαδικασία: *Η σφαίρα της αγοράς προσδιορίζει το υποκείμενο (...) Οι μηχανισμοί επιτήρησης της εξουσίας επεκτείνουν τη δράση τους στην ευρύτερη κοινωνία κατασκευάζοντας ένα διευρυμένο δίκτυο ελέγχου, το οποίο προσδιορίζει όχι μόνο την εργασιακή δράση και συμπεριφορά αλλά και τα συναισθήματα και τις επιθυμίες. Το σώμα κατασκευάζεται ως ένα ατομικό σχέδιο προς υλοποίηση σύμφωνα με τις προσδιορισμένες νόρμες της κατανάλωσης. Το άτομο κατασκευάζεται ως καταναλωτής μέσω της κοινωνικής διαχείρισης του σώματος. Ο κοινωνικός προσδιορισμός του ατόμου πραγματοποιείται μέσω της κατασκευής του σώματος ως αντικειμένου διαχείρισης (καλλωπισμός, ανάπτυξη τρόπων συμπεριφοράς, δίαιτα κτλ).*³ (Αλεξιάς 2006, 56)

3 Το σώμα στις δυτικές κοινωνίες

3.1 Δυτική κουλτούρα, δρώντα υποκείμενα και πρότυπα

Βασικό χαρακτηριστικό των δρώντων υποκειμένων αποτελεί η μοναδικότητά τους. Κάθε άτομο έχει τη δική του ξεχωριστή και ανεπανάληπτη ψυχική φυσιογνωμία, τα δικά του ψυχικά χαρακτηριστικά. Τί συμβαίνει όμως μέσα στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες του καταναλωτισμού και του ελέγχου; Πώς προσδιορίζεται το σώμα σε σχέση την ταυτότητα και την ατομικότητα. Κατά πόσο το ατομικό ταυτίζεται με το προσωπικό και κατ' επέκταση με το κοινωνικό;

Το άτομο στις Δυτικές τουλάχιστον κοινωνίες ταυτίζεται με το σώμα του, που αποτελεί προσδιοριστικό στοιχείο της ατομικότητάς του (...) Ο εαυτός ως προσδιοριστικό στοιχείο της ατομικότητας στις δυτικές κοινωνίες, (το εγώ-εαυτός) εκφράζεται μέσω του

³ Για μια διεξοδικότερη κάλυψη δες και Μουζέλης Ν. (1991) *Οργάνωση και Γραφειοκρατία: Ανάλυση των σύγχρονων Θεωριών*. Μαθιουδάκη-Ανδριανοπούλου καθώς και Ρετεντζή Μ. (2005) *Τα ραδιούχα Κορίτσια* στο Μιχαηλίδου Μ. & Χαλκιά Α. (επιμέλεια), *Η παραγωγή του Κοινωνικού σώματος*, Κατάρτι και φεμινιστικό περιοδικό Δίνη καθώς και εδώ παρακάτω την παραβολική ανάλυση του άρθρου του Loïc J. D. Wacquant (1995): *Μποξέρ επί το έργον: σωματικό κεφάλαιο και σωματική εργασία στους επαγγελματίες πυγμάχους στο Δ. Μακρυνιώτη (επιμ.) Τα όρια του σώματος, Νήσος*

ατομικού σώματος, το οποίο υπόκειται άμεσα στην ατομική βούληση. (Αλεξιάς 2006, σ.59, σ.61).

...Στην Υψηλή Νεωτερικότητα το σώμα αποκτά μεγαλύτερη σημαντικότητα ως προσδιοριστικό στοιχείο της συγκρότησης του εαυτού. Για αυτούς οι οποίοι έχουν χάσει την πίστη τους στις εκκλησιαστικές αυθεντίες και τις μεγάλες πολιτικές αφηγήσεις και οι οποίοι δεν είναι πλέον εφοδιασμένοι με μια ξεκάθαρη κοσμοθεωρία ή ατομική ταυτότητα...τουλάχιστον το σώμα αρχικά εμφανίζεται να τους προσφέρει μια στέρεη βάση πάνω στην οποία μπορούν να οικοδομήσουν μια αξιόπιστη αντίληψη του εαυτού στο σύγχρονο κόσμο» (Shilling 1993, σ. 3, Αλεξιάς 2006, σ.61)

Κατά τη θεωρία του Shilling παρατηρείται μια τάση στις σύγχρονες κοινωνίες «το σώμα να γίνεται σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό κεντρικό στην αίσθηση που έχει το κάθε άτομο για την ατομική του ταυτότητα. Η συμβολική διάσταση του σώματος ως στοιχείου αναπαράστασης και έκφρασης βαθύτερων κοινωνικών αναγκών, στόχων και τάσεων το καθιστά ένα πρωτογενές και εύπλαστο υλικό για κοινωνική διαχείριση». (Αλεξιάς 2004)

Αυτό το σώμα της δυτικής κουλτούρας που προσδιορίζεται και αναπαράγεται από την κουλτούρα του καταναλωτισμού, του καπιταλισμού και της ελεύθερης αγοράς είναι ο πρωταγωνιστής του Διαδικτύου, ο λόγος ύπαρξης της ήδη παγιωμένης αυτοκρατορίας του πορνό και της κουλτούρας του κυβερνοσέξ, όπως αυτό ορίζεται από την πληθώρα των υπηρεσιών, εφαρμογών κι «αγαθών» που τη συνθέτουν.

Το σώμα ως προϊόν διαθέσιμο προς κατανάλωση στο Διαδίκτυο, η σάρκα, το πλαστικό σώμα της κουλτούρας της Barbie της M. F.Rogers, το τροποποιημένο σώμα της Balsamo και τα «πλαστικά σώματα» της Patricia Williams, το σώμα που προσδιορίζεται από το αυστηρό του περίβλημα κατά τους Featherstone and al.,(1995) το σώμα πρότυπο, προϊόν πρακτικών ελέγχου, διαμόρφωσης, κοινωνικών τάσεων όπως η μόδα και ο καλλωπισμός είναι το επίκεντρο της μελέτης μας αυτής.

Μέσα στο ερμηνευτικό πλαίσιο της δυτικής καταναλωτικής κοινωνίας Ο P. Bourdieu θεωρεί πως το σώμα είναι ο κύριος υπεύθυνος για τη δημιουργία και την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων και των ταξικών διαφορών. Σε αυτό το σημείο μπορούμε να σημειώσουμε πως το εμπορεύσιμο ως αντικείμενο πόθου και ηδονής σώμα του κυβερνοχώρου φαίνεται να ανατρέπει τη θεώρηση του Bourdieu περί ταξικών αντιθέσεων γιατί απλά το σώμα στον κυβερνοχώρο είναι ένα πλουραλιστικό,

δημοκρατικό, διαθέσιμο και προσβάσιμο από όλους σώμα, ανεξαρτήτου κοινωνικής προέλευσης. Ίσως γι αυτό το λόγο η βιομηχανία του δικτυακού οίκου ανοχής στη σύγχρονη έκδοσή του και η δυνητική πόρνη να έχουν τόσο λατρευτεί και να αναδुकνύονται σε νούμερο ένα αναλώσιμα της μεταμοντέρνας καθημερινότητας. Επιπρόσθετα, ενός άλλου τύπου διαφοροποίηση, εκείνη που επικεντρώνεται στην εμφάνιση, ως ακόμη ένα βασικό συστατικό ταξικών συγκρούσεων, ο πολιτισμικός προσδιορισμός της ασχήμιας και της ομορφιάς που αποτελεί το αποκορύφωμα ενός μεταμοντέρνου και χαρακτηριστικού διπόλου της κοινωνίας των καιρών μας θα αναλυθεί ακολούθως.

3.2 Η ταυτότητα στη μετανεωτερική κοινωνία

Τόσο ο E. Goffman όσο και οι άλλοι θεωρητικοί της κοινωνιολογίας προέβλεψαν μετά τη λήξη του Β' Παγκόσμιου πολέμου την άνοδο της εποχής κατά την οποία θα κυριαρχεί η εμφάνιση, που οι εντυπώσεις θα παίζουν καθοριστικό ρόλο και κατά την οποία η αίσθηση του εαυτού θα προσδιοριζόταν σε άμεση συσχέτιση με το σώμα και την εικόνα του τελευταίου.

Κατά τη Μακρυνιώτη, «το σώμα αναδεικνύεται σε βασικό συστατικό της ταυτότητας και της αίσθησης του εαυτού. Στις συνθήκες της ύστερης νεωτερικότητας ζητήματα σχετικά με την ταυτότητα αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον για το λόγο ότι σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό περίγυρο τα περιβάλλοντα την ταυτότητα σχήματα αποσταθεροποιούνται, δημιουργώντας συνθήκες ανασφάλειας και αμηχανίας αλλά και πρόκλησης λόγω της διαρκούς αναπροσαρμογής και αναδιαμόρφωσης. Η ταυτότητα του υποκειμένου χάνει τον ενιαίο και σταθερό χαρακτήρα που απολάμβανε στις προνεωτερικές κοινωνίες και οι αλλαγές σχετικά με αυτή δεν είναι πλέον αναμενόμενες και προβλέψιμες ούτε ακολουθούν την προδιαγεγραμμένη πορεία ζωής του υποκειμένου (...) Η ταχύτητα και το εύρος των αλλαγών ακυρώνουν την αντίληψη του ενοποιημένου ουσιοκρατικού υποκειμένου και η αίσθηση της ταυτότητας γίνεται ρευστή, ασταθής αποσπασματική και ατελής. Η νεωτερική ταυτότητα διερευνάται και οικοδομείται ως μέρος μιας αναστοχαστικής διαδικασίας η οποία συνδέει την προσωπική με την κοινωνική αλλαγή. Το σώμα έτσι γίνεται αντικείμενο ανασχηματισμού του κατόχου του προκειμένου να καλυφθούν οι θεωρούμενες ατέλειες του: αναδεικνύεται στην κατεξοχήν πρώτη ύλη προς επεξεργασία και γίνεται

ταυτόχρονα το μέσο και ο άμεσος αποδέκτης αυτής της επεξεργασίας. Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης (...) η θεωρητική πρόταση της σωματοποίησης προσδιορίζεται συνοπτικά απ' τις ακόλουθες αρχές : α) το σώμα αναδεικνύεται σε κύριο συστατικό της ταυτότητας του ατόμου β) οι φυσικές προδιαθέσεις του ανθρώπινου σώματος αναγνωρίζονται ως το απαραίτητο υπόβαθρο για την ανάπτυξη ιστορικά, κοινωνικά, και πολιτισμικά προσδιορισμένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων του σώματος (...) (Μακρυγιάννη 2001 σ.32) Καθίσταται λοιπόν σαφές στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού πως το σώμα μετατρέπεται σε ένα βιο-δυναμικό στοιχείο που αγωνίζεται να προσαρμοστεί στο περιβάλλον του και βρίσκεται σε μια συνεχή διαδικασία μετάλλαξης.

4 Το σώμα στον Foucault

4.1 Η Γενεαλογία του Foucault, τα παιχνίδια εξουσίας και η θεωρία του Πανοπτισμού

Ο Foucault επιχείρησε την ανάλυση του σώματος σε άμεση συσχέτιση με την εξουσία, όπως αυτή εκφράζεται σε όλες τις εκφάνσεις στο πλαίσιο των κοινωνικών σχέσεων. Σύμφωνα με τον Foucault η πειθαρχία ασκείται πρωταρχικά πάνω στο σώμα, τουλάχιστο στα αρχικά στάδια ανάπτυξής της. Η πειθαρχική εξουσία εκφράζεται αρχικά κυρίως πάνω στα σώματα του πληθυσμού, τα οποία ελέγχει, χειραγωγεί και κατασκευάζει μέσω των μηχανισμών επιτήρησης και διαχείρισής τους. Ο ίδιος πρόβαλε το σώμα ως ένα αντικείμενο εγγραφής εξουσιαστικών λόγων. Η λειτουργία των θεσμών και ο χωροταξικός προσδιορισμός ορισμένων συνόλων όπως λόγου χάρη η οικογένεια, τα σχολεία, ο στρατός, με κύριους εκφραστές τα άτομα, μορφοποιούνται από τον κυρίαρχο λόγο με σκοπό να αποτελούν ένα ομογενοποιημένο σύνολο το οποίο μπορεί να ελέγχεται, να επιτηρείται και να καθοδηγείται από ένα πανταχού παρόν εξουσιαστικό βλέμμα. (Πανοπτισμός)

Ο Foucault ήταν ο πρώτος που μίλησε για συσχέτιση μεταξύ του σώματος και του περιβάλλοντός του. Το σώμα ναι μεν αποτελεί μια έδρα από ανάγκες και ορέξεις, αλλά το ίδιο υπαγεται ταυτόχρονα και σε ένα πολιτικό πεδίο διαμόρφωσης σχέσεων. Οι συσχετισμοί εξουσίας ασκούν πάνω του άμεσο έλεγχο. Το επενδύουν, το σημαδεύουν, το δαμάζουν, το βασανίζουν, το υποβάλλουν σε αναγκαστική εργασία, το αναγκάζουν σε συμμετοχή σε τελετουργίες, απαιτούν από αυτό σήματα. (Μακρυγιάννη 2004, σ.125).

Αντιλαμβανόμαστε πως το σώμα αποκτά μια επίφαση πολιτικοποίησης, η οποία εξυπηρετεί την οικονομική του χρησιμοποίηση και τη διαχείρισή του σαν καταναλωτικού προϊόντος. Το σώμα προβάλλεται σαν παραγωγική δύναμη και δύναμη εργασίας, καθώς επίσης και όργανο του οποίου η ισχύς και η αποτελεσματικότητα διασφαλίζονται μονάχα εφόσον και εάν ενταχθεί σε ένα πλαίσιο υποταγής, εάν υπακούσει σε ένα σύστημα μηχανισμών ελέγχου που το μετατρέπουν σε πειθήνιο και πειθαρχημένο σώμα. Ο μηχανισμός αυτός καταστρατήγησης και διαχείρισης των σωμάτων μπορεί να μην χρειάζεται να επιστρατεύσει βίαιους τρόπους και μέσα για να είναι αποτελεσματικός. Αντίθετα, βασίζεται στη μεθόδευση και την προβολή μιας συγκεκριμένης «θέασης» των σωμάτων και στην επιβολή μιας κατασκευασμένης «γνώσης» σχετικά με το σώμα. (Αλεξιάς 2006, σ.210)

Συνοπτικά θα λέγαμε πως ο έλεγχος του σώματος και των επιθυμιών είναι ένας βασικός κοινωνικός μηχανισμός σε όλες τις κοινωνίες προκειμένου να πειθαρχηθούν και να κοινωνικοποιηθούν τα μέλη τους. Χαρακτηριστικά ο Γ. Αλεξιάς σημειώνει πως: (...) η πειθαρχήση του σώματος μέσω της αναπαραγωγής και της υιοθέτησης των κατάλληλων πολιτισμικών προτύπων συμπεριφοράς, ένδυσης και έκφρασης αποτελεί απαραίτητη διαδικασία για την παραγωγή και αναπαραγωγή μιας κοινωνίας στο χώρο και στο χρόνο. Η ορθολογικοποίηση των κοινωνικών σχέσεων και των κοινωνικών συμπεριφορών στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες επιβάλλει την κατασκευή του υπάκουου κοινωνικού σώματος (...) (Αλεξιάς 2006, σ.219) Στο πλαίσιο αυτό του ελέγχου και της παραγωγικής εργαλειοποίησης του σώματος ας μην ξεχνάμε και τον εξορθολογισμό των συναισθημάτων, ως τεχνικής ελέγχου της πνευματικής υπόστασης του σκεπτόμενου σώματος. Επομένως μιλάμε για έλεγχο της σάρκας και για έλεγχο της σκέψης και των αισθήσεων, οι οποίες αποδυνκνούνται ο σημαντικότερος στόχος εκμετάλλευσης των καπιταλιστικών κοινωνιών.

Η διαχείριση του πάθους και των συναισθημάτων διασφαλίζει τον έλεγχο των ατόμων και των κοινωνικών σχέσεων (διαμόρφωση ηθικής, τρόπων συμπεριφοράς, ντύσιμο) τοποθετώντας στο κέντρο της ευθύνης το άτομο ως το μόνο υπεύθυνο για την άσκηση ελέγχου και επιβολής πάνω στο σώμα του. Το σώμα καταστέλει κάθε αυθόρμητη εκδήλωση ενδεχόμενης επιθυμίας ή διαμαρτυρίας, εγκλωβίζεται σε πρέπει και μη, περιορίζεται σε μια κατευθυνόμενη και προβλεπόμενη βάση επιτηρούμενης δράσης.

Ο ορθολογισμός προβάλλει σαν την κύρια διαδικασία διαμεσολάβησης της γνώσης, σαν μια μορφή «κανονιστικής ανάγνωσης» των κοινωνικών σχέσεων. Τα άτομα καταπνίγουν τις ενδεχόμενες ιδιαιτερότητές τους και συμμορφώνονται με τις νόρμες και τις συμπεριφορές του ιστορικο-κοινωνικού πλαισίου στο οποίο συμβιώνουν.⁴ Οποιαδήποτε απόκλιση από τους κανόνες και τα επιδεικνύόμενα πρότυπα, οποιαδήποτε απόπειρα εξατομικευμένης έκφρασης και αυτονόμησης σε επίπεδο ελεύθερης δράσης και βούλησης στιγματίζει τα άτομα. Στο επίκεντρο ατομικών διεκδικήσεων και επιλογών βρίσκονται η εργασία, η σεξουαλικότητα, η αμφισβήτηση των παγιωμένων θεσμών, η πολιτική συνείδηση και τοποθέτηση του κάθε ατόμου. (Foucault, 1978, 1989, C. Shilling 1993, G. Simmel 1965)

Στο πλαίσιο του ορθολογισμού η νόηση δεν είναι απλώς ενέργεια, αλλά ένα όργανο εξοπλισμένο με λογικούς νόμους, με ένα έμφυτο περιεχόμενο. Για τον Foucault η πραγματικότητα είναι μια ιστορική κατασκευή, η οποία παράγεται και παγιώνεται με τις τεχνικές και τις πρακτικές των εκάστοτε εξουσιαστικών λόγων. *Ακόμη και σήμερα, στη σύγχρονη κοινωνία, ο ορθολογισμός και η νομοτέλεια είναι η κυρίαρχη μορφή εξουσιαστικού λόγου, η οποία παράγει μονοπωλιακά την αδιαμφισβήτητη «αντικειμενική» γνώση της πραγματικότητας.* (Αλεξιάς 2006, σ.221)

4.2 Σεξουαλικότητα: μια ιστορική προσέγγιση από τον Foucault μέχρι σήμερα.

Πριν από τριάντα περίπου χρόνια, τον Δεκέμβριο του 1976, ο γάλλος φιλόσοφος Μισέλ Φουκό δημοσίευσε τον πρώτο τόμο της «Ιστορίας της σεξουαλικότητας» με τίτλο «Η δίψα της γνώσης». Αυτό το βιβλίο δεν άλλαζε μόνο τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε τη σεξουαλικότητα, αλλά άνοιγε νέους δρόμους και στην ανάλυση της εξουσίας. Η κριτική που ασκούσε ο Foucault στην «υπόθεση της καταστολής», στην ιδέα

⁴ Σημαντική είναι στο σημείο αυτό η αναφορά και παράθεση των θεωριών περί κοινωνικής κατασκευής. Σύμφωνα με τους Berger P. & Luckman T. Η Κοινωνικά κατασκευασμένη πραγματικότητα, παρόλο που δημιουργείται από τον άνθρωπο περιορίζει αισθητά την ατομική επιθυμία και ιδιαιτερότητα. Το κοινωνικό και το ευρύτερο ιστορικο-πολιτισμικό περιβάλλον είναι αυτά που θέτουν τα όρια της ανθρώπινης δράσης και συμπεριφοράς. Τα άτομα καλούνται να προσαρμοστούν σε ένα «άγνωστο» και «αφιλόξενο» φυσικό περιβάλλον και καλούνται να κάνουν τις απαραίτητες επεμβάσεις προκειμένου να το διαμορφώσουν έτσι, ώστε να καλύπτει τις βασικές τους ανάγκες και την πρωταρχική τους ανάγκη για επιβίωση. Σε αυτή τη φάση, η ανάλυση της κοινωνικής κατασκευής είναι σημαντική γιατί δείχνει α) με ποιον τρόπο τα σώματα επηρεάζονται από τις εξουσιαστικές σχέσεις β) με ποιον τρόπο το σώμα εμπλέκεται στον κοινωνικό προσδιορισμό του εαυτού του γ) πώς το σώμα λειτουργεί σαν σύμβολο που φέρει κοινωνικά νοήματα και δ) με ποιον τρόπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να νομιμοποιήσει τις κοινωνικές ανισότητες. (Berger P. και Luckman T. 2003, Η κοινωνική Κατασκευή της Πραγματικότητας, εκδόσεις Νήσος)

δηλαδή ότι η ιστορία της σεξουαλικότητας συμπίπτει με το χρονικό μιας αύξουσας καταστολής των σεξουαλικών ενστίκτων αποτελεί ταυτόχρονα και μια κριτική σε μια ορισμένη έκφραση εξουσίας που την ταυτίζει με τον νόμο, την απαγόρευση και την καταπίεση.

Όπως είδαμε και προτύτερα το έργο του Foucault έχει καθοριστική σημασία καθώς αναδुकνύει την κεντρικότητα του σώματος και ιδιαίτερα της σεξουαλικότητας στους λόγους και τις πρακτικές του 19^{ου} αιώνα (και σχεδόν μέχρι σήμερα, με δεδομένες κάποιες ιστορικο-πολιτισμικές αναθεωρήσεις) και σε σχέση με την εμφάνιση κάποιων νεωτερικών οργανισμών. Η σημασία της σεξουαλικότητας και η ανάγκη να ρυθμιστεί και να επιτηρηθεί καθιστά το σώμα τον κατεξοχήν πολιτικό στόχο και πεδίο εμφάνισης και εγκατάστασης όλης της πολιτικής τεχνολογίας της ζωής. Κι αυτό, γιατί όπως ο ίδιος γράφει χαρακτηριστικά, *«από τη μια μεριά, σχετίζεται με τους τομείς αγωγής του σώματος, άσκηση, εντατικοποίηση και κατανομή των δυνάμεων, συναρμογή και οικονομία των ενεργειών. Από την άλλη συνδέεται με τη ρύθμιση των πληθυσμών διαμέσου όλων των γενικών συνεπειών που επιφέρει...δίνει αφορμή σ' εξονυχιστικές παρακολουθήσεις, σ'ελέγχους της κάθε στιγμής, σε υπερβολικά σχολαστικές χωροταξικές διευθετήσεις, σε ατέλειωτες ιατρικές ή ψυχολογικές εξετάσεις, σε μια ολόκληρη μικρο-εξουσία πάνω στο κορμί: αλλά δίνει αφορμή και σε μαζικά μέτρα, σε στατιστικές εκτιμήσεις σε παρεμβάσεις που στοχεύουν σ' ολόκληρο το κοινωνικό σώμα ή σε ομάδες παρμένες στο σύνολό τους. Το σεξ είναι πρόσβαση τόσο στη ζωή του κορμιού, όσο και στη ζωή του είδους»* (Foucault 1982, σ. 178)

Η έννοια της σεξουαλικότητας κατέχει πρωταρχικό ρόλο στις ζωές όλων των ανθρώπων, όλων των εποχών. Από τον κήπο της Εδέμ, τον απαγορευμένο καρπό και την ιστορία της Εύας και του Αδάμ μέχρι το μύθο του Diderot και τον σουλτάνο Mongogul ως τον Ησίοδο και τον ομηρικό μύθο για τον Τειρεσία και τα φίδια που ζευγαρώνανε στον Κυθαιρώνα, το ερωτικό σκάνδαλο του πρώην πλανητάρχη μέχρι τις σύγχρονες συσκευές «δυνητικού ζευγαρώματος», διαπιστώνουμε πως φαντασία και πραγματικότητα, φιλοσοφία και λογοτεχνία, πολιτική και τεχνολογία έχουν σαν πηγή έμπνευσής τους αλλά και λόγο ύπαρξης τους, τη σεξουαλική πράξη.

Αρχίζοντας την ανάλυσή του ο Foucault κάνει αναφορά στην κοινωνία του 17^{ου} αιώνα, τον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση, εποχές που τα ήθη ήταν ελευθεριάζοντα και που οι σαρκικές απολαύσεις δεν αποτελούσαν ένα καλά κρυμμένο μυστικό, αλλά μια

αυταπόδεκτη αλήθεια, μια αυτονόητη δραστηριότητα μεταξύ των ατόμων της τότε κοινωνίας. Με την είσοδο στην αστική βικτωριανή εποχή η σεξουαλική ζωή απέκτησε έναν αυστηρά απόκρυφο χαρακτήρα, κλείστηκε στην κρεβατοκάμαρα και η συζυγική κλήνη θεωρήθηκε χώρος ιερός. Το συζυγικό κρεβάτι αποτέλεσε το απόλυτο σημείο ελέγχου και επιτήρησης, έναν χώρο εγγραφής πληθώρας εξουσιαστικών λόγων, έναν χώρο καταστολής της ανθρώπινης σεξουαλικής ορμής.

Αυτή η αλλαγή σκηνικού δεν είναι διόλου τυχαία αν αναλογιστούμε ότι ο 17^{ος} αιώνας εγκαινιάζει την είσοδο στην αστικοποιημένη κοινωνία της μπουρζουαζίας αλλά και συνάμα της εργατικής τάξης. Η σεξουαλικότητα θυσιάζεται στο βωμό της παραγωγής που γίνεται ο κανόνας της κοινωνικής ευημερίας και προόδου, ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιείται σαν η τέλεια συνταγή για την τροφοδότηση της παραγωγικής μηχανής με εργατικό δυναμικό μέσα από τη διαδικασία της τεκνοποίησης. Οι σπόροι της σεξουαλικής συνεύρεσης είναι οι αυριανοί εργάτες.

Το σημαντικό όμως είναι να δούμε πως ευνουχίζεται, πώς καταπνίγεται η ανθρώπινη σεξουαλικότητα στο όνομα της καπιταλιστικής κοινωνίας και πως αυτή η σχέση μεταξύ εξουσίας, πολιτικής και ελέγχου της γεννητήσιας ορμής εργαλειοποιείται στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης. Η σεξουαλική συνεύρεση δεν τίθεται μόνο στους χωροταξικούς περιορισμούς που της επιβάλλει η οικογενειακή εστία αλλά ωστόσο περιορίζεται και από χρονικά όρια, αποδεικνύοντας στην πράξη το δόγμα του «ο χρόνος είναι χρήμα» μετατρέποντας τα άτομα σε παραγωγικά μηχανάκια που δεν θα έπρεπε να ξοδεύουν χρόνο και ενέργεια σε απολάυσεις, αλλά μονάχα να εργάζονται για την προαγωγή του κρατικού οικονομικού οφέλους.

4.3 Η φουκωική υπόθεση καταστολής και η ανάλυσή της.

Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να δούμε όχι μόνο κατά πόσο ισχύει η «υπόθεση καταστολής» της σεξουαλικής πράξης, αλλά κυρίως γιατί επιστρατεύτηκε από τους μηχανισμούς εξουσίας. Ο Foucault σε ό,τι αφορά τη διατύπωση της εν λόγω υπόθεσης τοποθετεί την αλήθεια κάπου στο ενδιάμεσο, θεωρώντας πως όλες αυτές οι απαγορεύσεις, απορρίψεις, λογοκρισίες και αρνήσεις δεν είναι παρά φορείς παραγωγής συγκεκριμένων λόγων γύρω από το σεξ, καμουφλαρισμένοι φορείς που υπηρετούν έναν κεντρικό μηχανισμό προορισμένο να λέει όχι για κάποιο σκοπό.

Ο Foucault παρατηρεί πως από τα τέλη του 16^{ου} αιώνα «η διά του Λόγου εξέταση του σεξ, όχι μόνο δεν πέρασε από καμιά διαδικασία περιορισμού, αλλά αντίθετα, έχει υποταχτεί σ' ένα μηχανισμό αύξοντος διερεθισμού. Πως οι τεχνικές της εξουσίας που ασκείται πάνω στο σεξ δεν υπάκουσαν σε μια αρχή αυστηρής επιλογής, αλλά αντίθετα σε μια αρχή σπαρσίματος και εμφύτευσης παλύμορφων σεξουαλικοτήτων και πως η θέληση για γνώση δεν σταμάτησε μπροστά σ' ένα ταμπού που δεν έμελλε να αρθεί αλλά βάλθηκε με μανία- και βέβαια μέσα από πολλές πλάνες – να συγκροτήσει μια επιστήμη της σεξουαλικότητας». (Foucault 1978, σ. 22, τόμος 1)

Παρόλο τον πουριανισμό που διακρίνει τις κοινωνίες από τη βικτωριανή εποχή ως και σήμερα βλέπουμε μια συσσώρευση και μια διόγκωση των λόγων περί σεξ. Όλες οι εκφάνσεις τις ανθρώπινης δράσεις βρίσκονται σε μία μόνιμη διαλεκτική σχέση με τη σεξουαλική πράξη. Δεν είναι παράλογο να πούμε πως η ίδια η ηδονή εξάπτεται από τους περιορισμούς και τον παρεμβατισμό της εξουσίας καθώς και πως αυτή η εξουσία αφήνεται να κυριευτεί από την ηδονή που η ίδια καταδιώκει. Από τον 19^ο αιώνα κυρίως οι σχέσεις μεταξύ εξουσίας και σεξ περιπλέκονται, διαχέονται στο κοινωνικό γίγνεσθαι, εγγράφονται στο κορμί και εμποτίζουν τις συμπεριφορές των ατόμων.

Κατά τον Foucault η παραπάνω αλληλουχία βρίσκει την ερμηνεία της στο ότι «αυτή η αλληλουχία εξασφαλίζεται και εναλλάσσεται με τα αμέτρητα οικονομικά κέρδη που χάρη στη μεσολάβηση της ιατρικής, της ψυχιατρικής, της πορνείας, της πορνογραφίας, συνδέθηκαν με αυτή την αναλυτική διάσπαση της ηδονής και με την ενίσχυση της εξουσίας που την ελέγχει. Ηδονή και εξουσία δεν αλληλοκαταργούνται, δεν στρέφονται μία ενάντια στην άλλη. Κυνηγούνται, συμπλέκονται και ξανά χυμάνε η μια πάνω στην άλλη (...) Πρέπει λοιπόν να εγκαταλείψουμε δίχως άλλο την υπόθεση ότι οι νεώτερες βιομηχανικές κοινωνίες εγκαينίασαν ως προς το σεξ μια εποχή αυξημένης καταστολής. Όχι μόνο βρισκόμαστε μπροστά σε μια έκρηξη των αιρετικών σεξουαλικοτήτων, αλλά προπάντων (...) –σε μια γοργή διάδοση ειδικών ηδονών (...) Καμιά κοινωνία μας λένε δεν υπήρξε πιο σεμνότυφη, ποτέ οι φορείς της εξουσίας δεν πάσχισαν περισσότερο να προσποιηθούν ότι αγνοούσαν αυτό που απαγόρευαν, σαν να μην ήθελαν να έχουν μαζί του τίποτα κοινό. Προκύπτει ακριβώς το αντίθετο. Ποτέ άλλοτε δεν υπήρξαν περισσότερα κέντρα εξουσίας, ποτέ μεγαλύτερη έκδηλη κι εκτεταμένη προσοχή, (...) ποτέ περισσότερες εστίες όπου ανάβουν, για να διαδοθούν παραπέρα, η ένταση των ηδονών και το πείσμα των εξουσιών. » (Foucault 1978, σ. 65-66, τόμος 1)

Στο σημείο αυτό το σώμα προβάλλεται ως παραγωγός και συνάμα ως καταναλωτής, ως προϊόν που διατίθεται σε μια ολόκληρη βιομηχανία, εκείνη του ιατρικού, του βιολογικού, του πολιτικού και του ψυχολογικού ελέγχου. Από τη βιομηχανία της ιατρικής και των πλαστικών επεμβάσεων, του καταναλωτισμού και της βιομηχανίας του πορνό μέχρι και το σύγχρονο ντιβάνι του ψυχαναλύτη και της εξομολόγησης στους ναούς της πίστης και του «πολύτιμου τάματος», το σεξ είναι το σύγχρονο, πανίσχυρο, παγκόσμιο νόμισμα. Το σώμα παύει να καταπιέζεται αλλά γίνεται έρμαιο των επιθυμιών του οι οποίες μετατρέπονται στη νέα μορφή ελέγχου. Το σώμα θέλει όσο τίποτε άλλο να είναι αδύνατο, όμορφο, γυμνό ή έκφυλο⁵. Η καταναλωτική κουλτούρα μετατρέπεται στον πάλαι ποτέ επόπτη, καθοδηγεί και ενισχύει τις επιθυμίες του, διαμορφώνει τάσεις και εμμονές. Αυτό είναι το σώμα της νέας εποχής.

4.4 Η αλήθεια για το σεξ : *Ars erotica, scientia sexualis*

Ενδιαφέρον θα είχε στο σημείο αυτό να δούμε πού τοποθετείται η αλήθεια γύρω από το σεξ. Από την ως τώρα ενασχόλησή μας με το σώμα και με το ρόλο που αυτό διαδραματίζει σαν δρων κοινωνικό υποκείμενο φαίνεται να μετατρέπεται σε σωστή διεκδυστίδα μιας και οι κανόνες της εξουσίας και της καταναλωτικής κοινωνίας διεκδικούν ισότιμα τη χειραγώγησή του. Τί γίνεται όμως όταν το σώμα αποφασίζει και θέλει να μοιράζεται μόνο με ένα άλλο σώμα. Πότε σταματούν οι εξουαστικοί λόγοι και πότε το σώμα αποκτά αυτοτέλεια και ικανότητα αυτοδιάθεσης και αυτοδιαχείρισης. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο ίσως από την διαδικασία της ένωσης των σωμάτων, μόνο κατά τη σεξουαλική πράξη, μόνο κατά τη διάρκεια του σεξ.

Κι ερχόμαστε να απαντήσουμε τί είναι σεξ, σύμφωνα με τον διαχωρισμό του Foucault ο οποίος περνά σε ένα άλλο στάδιο ερμηνείας της σεξουαλικής πράξης, την οποία προσεγγίζει όχι πλέον σαν ένα θέμα ηθικής, αλλά σαν ένα αντικείμενο γνώσης. Οι κοινωνίες της Δύσης δεν είναι οι μόνες που αναζήτησαν την αλήθεια για το σεξ. Κουλτούρες όπως η κινέζική, η ρωμαϊκή, η ισλαμική αντιμετώπισαν το σεξ σαν αντικείμενο γνώσης. Ο Foucault διαχωρίζει αυτές τις κοινωνίες από τις δικές μας, λέγοντας πως προσεγγίζουν το σεξ μέσα από μια (*ars erotica*), δηλαδή μια ερωτική τέχνη, ενώ οι δυτικές,

⁵ Βλέπε και Shilling (1993) *The Body and Social Theory*, Sage

μέσα από μια (*scientia sexualis*), δηλαδή μια επιστήμολογία που διαρθρώνεται γύρω από τη σεξουαλικότητα.

Η γνώση που μεταδίδεται μέσω της ερωτικής τέχνης, είναι η γνώση των αισθήσεων. Πρόκειται για την επιστράτευση της ηδονής σαν το απόλυτο αισθητήριο όργανο ανάδυσης της αλήθειας. Η ηδονή νοείται σαν πρακτική και μελετάται σαν εμπειρία όχι σε σχέση με κάποια παγκόσμια σταθερά ή κάποιον ηθικό κανόνα που έχει επιστρατευτεί για να την ελέγξει. Η ηδονή αναμετράται με τον ίδιο της τον εαυτό, εντείνεται, εκδηλώνεται ως βιωμένη απ το σώμα και την ψυχή εμπειρία, με δική της ποιότητα, έκφραση και διάρκεια. Τέλος, βασίζεται σε μια παράδοση μύησης των άπειρων σωμάτων από τους έμπειρους δασκάλους της ερωτικής τέχνης, οι οποίοι κρατάνε καλά φυλαγμένα τα μυστικά της απόλαυσης. Είναι στον αποκρυφισμό και στην προστασία των ερωτικών μυστικών που βασίζεται η *ars erotica*, η οποία δείχνει στο σώμα τον τρόπο του αυτοελέγχου, της υπέρμετρης απόλαυσης, της υπέρβασης των ορίων και τον εξωστρακισμό του θανάτου.

Αντίθετα, η *scientia sexualis* δε βασίζεται διόλου στη σιωπή, αλλά σε μια ακατάπαυστη διαδικασία ανάκρισης και λεπτομερούς περιγραφής της σεξουαλικής πράξης, με διάθεση εξομολογητική και ενοχική. «Ο άνθρωπος στη Δύση κατάντησε ένα ζώον ομολογητικόν» (Foucault, 1978, σ.77). Ξαφνικά όνειρα, επιθυμίες, ευαισθησίες, αρρώστια και βάσανα βγήκαν στη φόρα προκειμένου να αναδυθεί η πολύτιμη αλήθεια. Ο Foucault κάνει λόγο για ένα σχήμα εξουσίας-γνώσης που ωθεί το υποκείμενο σε μια ακατάπαυστη διαδικασία εξομολόγησης η οποία μας διασφαλίζει την ψευδαίσθηση ότι κατ' αυτόν τον τρόπο εναντιωνόμαστε στις προσταγές της εξουσίας που μας αναγκάζουν να σωπαίνουμε και να μην αντιδράμε.

Η *Ars erotica*, ερμηνεύει το σεξ σαν ένα ανθρώπινο φαινόμενο, σαν κάτι που κάνουμε, διασκεδάζουμε κι επιθυμούμε. Η *Scientia sexualis* τονίζει τον μη-ανθρώπινο χαρακτήρα του σεξ, αντιμετωπίζοντας τη σεξουαλική πράξη σαν μια αναπαραγωγική διαδικασία, την οποία ικανοποιούμε λίγο πολύ με τον ίδιο τρόπο που την ικανοποιούν τα ζώα. Επομένως, η *Ars erotica* μιλάει δια της προσωπικής εμπειρίας, ενώ η *scientia sexualis* μιλάει από την οπτική ενός εξωτερικού παρατηρητή.

Μέσα από αυτή την οπτική θα αναλύσουμε και παρακάτω την παρατήρηση πορνογραφικών ιστοτόπων, με την εξωτερική παρατήρηση, καταγράφοντας τις εμπειρίες, τις δραστηριότητες, τις κρυφές επιθυμίες και τις ερωτικές πράξεις των σωμάτων της βιομηχανίας του δικτυακού πορνό. Πληθώρα ιστοτόπων διαρθρώνονται γύρω από τη

λογική της εξομολόγησης, της «γύμνιας» της ψυχής κι όχι μόνο του σώματος. Ιστοχώροι όπως <http://www.ghettoconfessions.com/tour/?nats=471486;25pps:ghetto,0,0,0,0> καθώς και οι προσωπικοί ιστοχώροι βασίζονται στη λογική της εξομολόγησης, όπως προκύπτει από τις λεπτομερέστετες αφηγήσεις των εμπλεκόμενων προσώπων, τα οποία δε διστάζουν να αποκαλύψουν τη σχέση τους με την Πορνογραφία. Τα πάθη τους και τα κοινωνικά τους «αμαρτήματα» ζητούν «συγχώρεση» στον κυβερνοχώρο.

5 Εισαγωγή στον Κυβερνοχώρο. Δυνητικές έννοιες

5.1 Η νέα έννοια του χώρου

Ο Κυβερνοχώρος ή το Κυβερνοδιάστημα όπως επίσης είθισται να λέγεται έχει ερμηνευτεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Σύμφωνα με τον ορισμό του Michael Benedikt «το Κυβερνοδιάστημα είναι ένα νέο σύμπαν, ένα παράλληλο σύμπαν που δημιουργήθηκε και συστάθηκε από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές όλου του κόσμου και από τα τα παγκόσμια δίκτυα επικοινωνιών. Ένας κόσμος στον οποίο η παγκόσμια διάχυση της γνώσης, των μυστικών, των μετρήσεων, των ενδείξεων, των δασκεδάσεων και εν τέλει της μεταλλαγμένης ανθρώπινης δράσης, παίρνουνε μορφή: όψεις, ήχοι, παρουσίες που ποτέ πριν δεν είχαν ειπωθεί στην επιφάνεια της Γης, ανθίζουν μέσα σ'ένα απέραντο ηλεκτρονικό φως.»

Ο "κυβερνοχώρος" – ως μια δημοφιλής κοινωνική κατασκευή – μας προσφέρει έναν τρόπο να σκεφτούμε για την τοποθεσία της κοινωνίας στο μεταβιομηχανικό καπιταλισμό. Αν και πρόκειται για έναν δομημένο χώρο, είναι αδύνατο να χαρτογραφηθεί. Δεν υπάρχει αρχιμήδαιο σημείο απ' το οποίο να δημιουργήσουμε, μια ολοκληρωμένη οπτική γωνία. Πλούσιος σε πληροφόρηση, αν ξέρεις τι ψάχνεις, η εμπειρία του κυβερνοχώρου είναι πάντα υποθετική. Δεν υπάρχουν χωροταξικά, σαφώς προσδιορισμένα σημεία, δεν υπάρχουν συντεταγμένες. Υπάρχουν λεωφόροι και δίκτυα καλωδίων και πληροφοριών, υπάρχουν υπερκείμενα και υπερσυνδέσεις.

Στο βιβλίο της, *The Pearly Gates of Cyberspace*, (Οι μαργαριταρένιες πύλες του κυβερνοχώρου) η επιστημονική συγγραφέας Margaret Wertheim υποστηρίζει ότι το Διαδίκτυο μας παρέχει μια νέα έννοια του χώρου –τον αλληλοσυνδεόμενο «χώρο» του

παγκόσμιου δικτύου υπολογιστών-. Όπως επισημαίνει, τούτη η νέα αντίληψη είναι ένα πολύ πρόσφατο φαινόμενο. Κατά τον 20ο αιώνα, στις αρχές της δεκαετίας του '80 λίγοι άνθρωποι -εκτός από τον στρατιωτικό και ακαδημαϊκό τομέα της πληροφορικής- είχαν πρόσβαση στο δίκτυο. Σήμερα υπάρχουν δισεκατομμύρια δικτυακοί τόποι στο Διαδίκτυο. «Το 1998», γράφει η Wertheim, «υπήρχαν πάνω από 100 εκατομμύρια τακτικοί χρήστες του Διαδικτύου και υπολογίζεται ότι στην επόμενη δεκαετία θα υπάρχουν ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι σε απευθείας σύνδεση. Όλος αυτός ο 'χώρος' ξεπήδησε μέσα σε 25 χρόνια από το τίποτα».

Όμως είναι η πραγματική φύση της εμπειρίας του κυβερνοχώρου που βρίσκει συναρπαστική η Wertheim. Όταν επικοινωνεί κανείς με κάποιον άλλο σε απευθείας σύνδεση δεν υπάρχει καμία αίσθηση του φυσικού χώρου, καθώς τα κυβερνοταξίδια δεν μπορούν να μετρηθούν με την κυριολεκτική έννοια του όρου μέτρηση. «Διασκορπισμένος στο Διαδίκτυο», λέει, «ο χώρος μου δεν μπορεί πλέον να καθοριστεί με καθαρά φυσικά κριτήρια. Το πού ακριβώς βρίσκομαι όταν μπαίνω στο Διαδίκτυο είναι ένα ερώτημα προς διερεύνηση, αλλά σίγουρα η θέση μου δεν μπορεί να μετρηθεί μαθηματικά». Έτσι το μόνο που μπορούμε πραγματικά να επιβεβαιώσουμε για τη φύση του κυβερνοχώρου είναι ότι περιλαμβάνει μια μορφή ψηφιακής επικοινωνίας στην οποία οι πληροφορίες αναμεταδίδονται από τον ένα υπολογιστή στον άλλον, και στην οποία επίσης οι άνθρωποι μοιράζονται το διανοητικό τους έργο.

Αυτό δεν είναι απλώς επικοινωνία ανταλλαγής πληροφοριών όμως. Όπως έχουν ανακαλύψει πολλοί ενθουσιώδες θιασώτες του Διαδικτύου, ο κόσμος του κυβερνοχώρου είναι επίσης σφαίρα δραστηριότητας στην οποία μπορούν να διαμορφωθούν φανταστικές προσωπικότητες μέσω της δυναμικής πραγματικότητας. Σε αυτή τη σφαίρα οι ανθρώπινες υπάρξεις αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με τρόπους που μπορούν να περιοριστούν μόνο από τις δυνατότητες της φαντασίας τους.

Στον κυβερνοχώρο είναι δυνατόν να εμφανιστεί κανείς ως άτομο του αντίθετου φύλου, ως φανταστική ύπαρξη –ως φωτεινή ή σκοτεινή θεότητα- και αυτή η δυνατότητα έχει γίνει κεντρικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της ανάπτυξης ρόλων στο Διαδίκτυο. **Με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο το Διαδίκτυο έχει γίνει επέκταση της ανθρώπινης ψυχής, ένα φόρουμ για τις πραγματικότητες και τις φαντασιώσεις του.** Από μια εσωτερική προοπτική, όμως, το προκλητικό για αυτή την αλληλεπίδραση μεταξύ της τεχνολογίας και της ανθρώπινης φαντασίας είναι ότι ερχόμαστε αντιμέτωποι με την εξίσωση «αυτό που

φαντάζομαι, αυτό γίνομαι». Για πολλούς ο Παγκόσμιος Ιστός είναι ένα πέρασμα προς τις μυθικές δημιουργίες του κόσμου με την ευρεία έννοια του, ένας ελκυστικός και όλο και περισσότερο γοητευτικός τρόπος αλληλεπίδρασης με την παγκόσμια φαντασία.

5.2 Το δυνητικό σώμα: κυβερνο-σώμα και ταυτότητα στον κυβερνοχώρο

Οι αλλαγές που έλαβαν χώρα στους τομείς της οικονομίας, της πολιτικής και του πολιτισμού, στο πλαίσιο της μετάβασης στη μετανεωτερικότητα, σχετίστηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό με την εγκατάλειψη του ορθολογισμού ως βασικό εργαλείο κατανόησης των κοινωνικών φαινομένων. Προσαρμόζοντας αυτή τη διαπίστωση στο ζήτημα του τρόπου αντίληψης του σώματος, μιλάμε για το πέρασμα από τον καρτεσιανό δυϊσμό (σώμα – πνεύμα) σε μια νέα αντίληψη που μελετά το σώμα, το πνεύμα και τον πολιτισμό ως ένα ενιαίο σύνολο εννοιών.

Η υιοθέτηση αυτής της νέας αντίληψης, καθίσταται δυνατή χάρις την τεχνολογία, η οποία παρέχει στον άνθρωπο μια σειρά από επιλογές ώστε ο τελευταίος να είναι σε θέση να διαμορφώσει το σώμα του και να προσαρμόζει την εικόνα του στα πρότυπα της εποχής του. Έτσι, προκύπτει το «δυνητικό σώμα», ο νέος τύπος σώματος.

Το δυνητικό σώμα αποτελεί μέρος του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού αλλά ταυτόχρονα ξεφεύγει και από τα όρια αυτού. Πρόκειται για μια απόπειρα πραγμάτωσης της τάσης του πολιτισμού να επιβληθεί στη φύση, «ενσωματώνοντάς τη». Η επιλογή του δυνητικού σώματος έχει υιοθετηθεί από τα άτομα που αναπτύσσουν διαδραστικές σχέσεις στον κυβερνοχώρο και αυτά με τη σειρά τους πρόσθεσαν νέα χαρακτηριστικά στην έννοια και άνοιξαν νέες προοπτικές εξέλιξης για το δυνητικό σώμα. Η σχεδόν απόλυτη ελευθερία που παρέχει η επιλογή του δυνητικού σώματος τους επέτρεπε τη δημιουργία νέων ταυτοτήτων, εντελώς ανεξάρτητων από τις πραγματικές, οι οποίες δεν μπορούν να υποβληθούν σε καμίας μορφής έλεγχο. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με μια ανάγνωση του θέματος, μειώνει ή μηδενίζει τη σημασία της υλικής διάστασης της νέας αυτής ταυτότητας και παρέχει τη δυνατότητα της αποδέσμευσης από το υλικό σώμα και την φθορά που αυτό συνεπάγεται.

Το δυνητικό σώμα δεν είναι ούτε απλά μια επιφάνεια πάνω στην οποία είναι γραμμένες οι κυρίαρχες αφηγήσεις της δυτικής κουλτούρας, ούτε μια αναπαράσταση πολιτισμικών προτύπων σωμάτων ή σεξουαλικών επιθυμιών. Έχει μεταμορφωθεί στο μέσο της ίδιας της πολιτισμικής έκφρασης επηρεασμένης, ψηφιοποιημένης και τεχνολογικά δομημένης στα

δυνητικά περιβάλλοντα. Καθώς το δυνητικό σώμα αναπτύσσεται σαν ένα μέσο πληροφόρησης και κρυπτογράφησης, η οργανική ακεραιότητα του υλικού σώματος σαν φυσικό αντικείμενο είναι τεχνολογικά αποδομημένη. (Balsamo 1996)

Είναι γεγονός ότι όταν μιλάμε για σώμα, μιλάμε για αισθήσεις, για ένα θεωρητικό πλαίσιο που δομείται από πλήθος φιλοσοφικών εννοιών. Η εμπειρία και η αίσθηση συνδέονται με την ενσυνείδητη κατανόησή του περιβάλλοντός μας, των αντικειμένων κτλ διά της αφής. Όταν μιλάμε για την αντίληψη στον κυβερνοχώρο και αισθήσεις μιλάμε για εμπειρία που αποκομίζεται μέσα από τηλεματικές συσκευές, μέσα από ηλεκτρονικούς αισθητήρες και καλώδια. Η εμπειρία πλέον είναι μια ψηφιοποιημένη διαδικασία. Γενικότερα όμως όταν αναφερόμαστε σε αντιληπτικές διεργασίες, μιλάμε για την προσπάθεια του μυαλού να εντοπίζει, να σχηματίζει και να κατανοεί τις ιδέες. Και οι ιδέες προκύπτουν από τις διαπραγματεύσεις και τις αλληλεπιδράσεις του εκάστοτε νου με άλλους. Κι ενώ μέχρι τώρα οι ιδέες μας, όπως και τα σώματά μας ήταν κατά κάποιο τρόπο κλειδωμένα σε κοινωνικά και φιλοσοφικά συστήματα, στον κυβερνοχώρο έχουν τη δυνατότητα να αιωρούνται, να πλοηγούνται ελεύθερα σε ένα περιβάλλον όπου κανένας σχεδόν περιορισμός δεν αποτελεί προϋπόθεση.

Επίσης γίνεται κατανοητό ότι στην δυνητική πραγματικότητα, μπορούμε να έχουμε ο,τι σώμα θέλουμε, το οποίο δε λείπει τίποτα για το σώμα που ήδη έχουμε. Τι είδους ενσάρκωση θα διάλεγαν οι άνθρωποι αν μπορούσαν να σχεδιάσουν τα δυνητικά σώματα; Αν κοιτάξουμε αυτούς που ήδη συμμετέχουν σε προγράμματα αναδόμησης του σώματος – π.χ. αισθητικοί, πλαστικοί χειρουργοί, κτλ - θα δούμε ότι τα σώματα που δημιουργούν δείχνουν πολύ παραδοσιακά σημάδια φύλων και γενών.

Εδώ είναι ίσως πιο ουσιαστική η προσέγγιση της Balsamo. «Μέσα στον κυβερνοχώρο ή έξω, οι σχέσεις ανάμεσα στα κυβερνητικώς συνδεδεμένα σώματα συχνά αναπλάθουν παραδοσιακές ετερογενείς ταυτότητες φύλων. Στις σύγχρονες αφηγήσεις κυβερνοπάνκ, όπως και στις εφαρμογές virtual πραγματικότητας, οι ήρωες του κυβερνοχώρου είναι συνήθως άνδρες των οποίων η φυλετική ταυτότητα είναι λευκή. Οι συμπαίκτριες του κυβερνοχώρου είναι συνήθως όμορφες, σεξουαλικές και δυναμικές γυναίκες. Ο κυβερνοχώρος προσφέρει στους λευκούς άνδρες μια ξελογιαστική υποχώρηση από το βάρος των πολιτισμικών ταυτοτήτων τους. Μ' αυτήν την έννοια, είναι εμφανές ότι αν και ο κυβερνοχώρος φαίνεται ν' αναπαριστά ένα έδαφος απαλλαγμένο από το βάρος της ιστορίας, στην πραγματικότητα θα λειτουργήσει σαν άλλη μια πλευρά για τη τεχνολογική επιγραφή του

στιγματισμένου σώματος. Έτσι παρά το γεγονός ότι οι τεχνολογίες virtual πραγματικότητας προσφέρουν ένα νέο στάδιο για τη κατασκευή των ταυτοτήτων, είναι πιθανό πιο παλαιές ταυτότητες να συνεχίσουν να είναι πιο καλές και συνεπώς πιο παραγωγικές». (Balsamo, 1996 σ.22)

Μιλάμε για ένα έξυπνο σώμα, πέρα από τη λογική της μηχανιστικής θεωρίας, αλλά κοντά κατασκευαστικά σε έναν υβριδικό οργανισμό που προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις επιθυμίες του περιβάλλοντός του.⁶ Κατ' αντιστοιχία το συνουσιαζόμενο on-line σώμα προσαρμόζει τόσο την ταυτότητα, όσο και τις απαιτήσεις του στις απεριόριστες δυνατότητες που του παρέχονται από τον δυνητικό κόσμο.⁷ Τόσο με τη βοήθεια της πλαστικής χειρουργικής, όσο και με τις τεχνικές του μοντάζ, του ρετούς και φυσικά της τεχνικής του bricolage η σύσταση και αναπαραγωγή της σεξουαλικής ταυτότητας είναι ένα ερωτικό παιχνίδι, πολλές φορές πιο ενθουσιώδες και πιο ζωντανό από εκείνο του φυσικού κόσμου. Οι φαντασιώσεις οργιάζουν και οι συμμετέχοντες, απελευθερωμένοι και ξεγνοιασιάμενοι από ηθικούς και κοινωνικούς φραγμούς αφήνονται ολοκληρωτικά στην αναζήτηση εμπειριών και στην κυριαρχία των αισθήσεων.

6 Πλαστικά σώματα

⁶ Η διαφορά όμως ανάμεσα στην πραγματικότητα που κατασκευάζεται στον κόσμο της virtual πραγματικότητας και την πραγματικότητα που κατασκευάζεται στην καθημερινή ζωή είναι επιστημολογίας και όχι οντολογίας. Και οι δύο είναι πολιτισμικές και τεχνολογικές κατασκευές, κορεσμένες από τα μέσα και άλλες μορφές καθημερινής τεχνολογίας. Με σεβασμό στην virtual πραγματικότητα, δε βγαίνει πλέον νόημα να ρωτήσουμε ποια η πραγματικότητα παρουσιάζεται στον κόσμο της virtual πραγματικότητας, της βιομηχανίας ή της υπό-κουλτούρας. Αυτό που πρέπει μάλλον ν' αναρωτηθούμε είναι γιατί κατασκευάζεται η πραγματικότητα και πώς αυτή η πραγματικότητα συνδέει τις σχέσεις ανάμεσα στις τεχνολογίες, τα σώματα και τις πολιτισμικές αφηγήσεις. Αυτό που πρέπει να παρατηρηθεί είναι ότι οι "πραγματικότητες" που κατασκευάζονται ενσωματώνουν τις επιθυμίες αυτών που τις δημιουργούν. (Balsamo 1996)

⁷ Η σεξουαλική ταυτότητα στην κουλτούρα του cybersex φέρει όλα τα χαρακτηριστικά της δυνητικής ταυτότητας, με τη διαφορά ότι παρουσιάζει ιδιαίτερη ποικιλία ως προς τις μορφές που παίρνει σε σχέση με το φύλο της. Με την απλούστατη ευκολία του αξιωματικού πια –σε ό,τι αφορά τον κυβερνοχώρο- είσαι όποιος και ό,τι δηλώσεις, κατά το ίδιο πνεύμα και η ταυτότητα βασίζεται σε αυτό το δόγμα. Μπορεί κατά την έννοια αυτή να είσαι ομοφυλόφυλος/η και να δηλώνεις ετεροσεξουαλικός, μπορεί να είσαι νοικοκυρά με 2 παιδιά και σύζυγο και να δηλώνεις υπερδραστήρια σεξουαλικά και παρθένα, μπορεί να είσαι τανσέξουαλ και να δηλώνεις γυναίκα κ.ο.κ

6.1 Το σώμα στην cybersex culture

Πέρα από τις κλασικές θεωρητικές προσεγγίσεις του σώματος έφτασε η στιγμή να δούμε το σώμα της σημερινής εποχής σε άμεση συσχέτιση και αλληλεπίδραση με τις νέες τεχνολογίες του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα. Το σώμα πλέον περνά σε μια νέα εποχή ανακατασκευής και ευρύτερης αναδόμησης και μεταμόρφωσης. Το νυστέρι του χειρουργού μετατρέπεται στο μεταμοντέρνο μαγικό ραβδάκι του πάλαι ποτέ θαυματοποιού και η συμβολή του χειρουργού και το κλινικό του μάτι λειτουργούν όπως το ιατρικό βλέμμα του Foucault.

Η καταναλωτική κοινωνία παράγει τις δικές της νόρμες για το «κανονικό» σώμα, ενισχύοντας διάφορες σωματικές πρακτικές και στοχεύοντας στην ενθάρρυνση της κατανάλωσης τεμαχίζει το σώμα για να προωθήσει στη συνέχεια προϊόντα και επανορθωτικές υπηρεσίες για τα διάφορα μέρη του. (Featherstone, 1991). Ο καταναλωτικός καπιταλισμός, μέσα από τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, κατασκευάζει και πουλάει την εικόνα ενός σώματος-παζλ που αποτελείται από διάφορα κομμάτια, κάθε ένα από τα οποία χρειάζεται φροντίδα, περιποίηση και βελτίωση. (Featherstone, 1991). Με τον τρόπο αυτό το σώμα αντιμετωπίζεται σαν είναι «από κατασκευή» (Shilling, 1993), σαν μια κοινωνικά και βιολογικά ατελής οντότητα που πρέπει να «σμιλευτεί» και να ολοκληρωθεί σαν κεντρικό στοιχείο της ταυτότητας του ατόμου. Έτσι, το ανθρώπινο σώμα εντάσσεται σε μια δυναμική διαδικασία διαμόρφωσης και αποκρυστάλλωσης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο «συναρμολόγησης» και αναδιαμόρφωσής του – εντάσσονται οι παραπάνω πρακτικές και τεχνικές τροποποίησης όπως η δίαιτα, η μόδα, το μακιγιάζ, η σωματική άσκηση, η πλαστική χειρουργική.

Σύμφωνα με την Carole Spitzack (...) είναι ένα πειθαρχικό βλέμμα που βρίσκεται μέσα σε μηχανισμούς εξουσίας και γνώσης και κατασκευάζει τη φιγούρα της γυναίκας ως παθολογική, υπερβολική, ανυπότακτη και δυνάμει απειλητική για την κυρίαρχη τάξη. Το βλέμμα αυτό επιβάλλει πειθαρχία στο ανυπότακτο γυναικείο σώμα, πρώτα τεμαχίζοντάς το σε απομονωμένα μέρη -πρόσωπο, μαλλιά, γάμπες, στήθη- και κατόπιν επανορίζοντας αυτά τα μέρη ως εγγενώς ελλαττωματικά και παθολογικά. Όταν μια γυναίκα εσωτερικεύει την εικόνα ενός τεμαχισμένου σώματος και αποδέχεται την «ελλαττωματική» του ταυτότητα, κάθε τμήμα του σώματος μετατρέπεται σε τόπο για την «παγίωση» της σωματικής ανωμαλίας. (Μακρυγιώτη 2004, σ.315-316)

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως το σώμα και κατ'επέκταση η αίσθηση και η αντίληψη που διαμορφώνεται γι αυτό τόσο από τις γυναίκες όσο και από τους άντρες, διαμορφώνονται βάσει μιας πολιτικής «μάρκετινγκ» της νεότητας και της «κανονικοποίησης» του δυτικού προτύπου ομορφιάς με βασικούς ήρωες την Barbie και τον Ken αντίστοιχα.⁸ Στο σώμα αυτό δεν υπάρχει χώρος για ιδιαιτερότητες και ιδιομορφίες για τον απλούστατο λόγο πως ό,τι αποκκλίνει οπτικά από το κατασκευασμένο πρότυπο ομορφιάς θεωρείται μη φυσιολογικό και πρακτικά μη επιθυμητό. Κατ'αντιστοιχία το σώμα στην κυβερνοκουλτούρα του σεξ δεν είναι παρά μια τυπικότερη αναπαράσταση του «πλαστικού» σώματος.

Πλαστικό είναι το σώμα που τεμαχίζεται, απομονώνεται και σμιλεύεται εκ νέου για να γίνει πιο συμβατό θα λέγαμε με τα επιδεικνυόμενα πρότυπα ομορφιάς. Είναι το σώμα που αναδομείται, που ανασχηματίζεται χάρις στη βοήθεια των επιθεμάτων σιλικόνης και των ορμονών. Είναι το σώμα που κοπιάζει στα γυμναστήρια και στα κέντρα γυμναστικής σπαταλώντας άφθονο χρόνο για να κάψει θερμίδες και να αποβάλει το περιττό λίπος που έχει μετατραπεί στον μεγαλύτερο εχθρό του. Είναι αυτό το σώμα που δεν τρέφεται αλλά λιμοκτονεί προκειμένου να αναδείξει κάθε του πτυχή, κάθε του καμπύλη καθώς και το σώμα που επενδύεται με ακριβά υφάσματα, ρούχα και παπούτσια για να αναδείξει τα φυσικά του κάλλη. Όλη αυτή η διαδικασία πλαστικοποίησης επιτυγχάνεται μέσα από μια σειρά θυσίες και στερήσεις για να μετατραπεί τελικά σε ένα υπέρτατο προϊόν υψηλής αισθητικής, τεχνολογίας και υπερτιμημένου κόστους. Στη συνέχεια αυτό το σώμα προϊόν και καταναλωτής συνάμα θα περάσει στη φάση αρχικά της αυτοδιάθεσης και έπειτα της κατανάλωσης στο πλαίσιο της φιλελεύθερης καταναλωτικής κοινωνίας. Είναι το σώμα-αντικείμενο, όπως το ορίζει ο Μαρξ (Marx 1887), το οποίο πλέον, αποτελεί αγαθό πρώτης ανάγκης δεδομένου ότι αποκτά αγοραστική αξία και διατίθεται σε κομμάτια. Πριν γίνει αυτή η διαδικασία έχει προηγηθεί εκείνη του διαχωρισμού μεταξύ πνευματικής και υλικής υπόστασης που ενυπάρχουν στο ίδιο σώμα. (Marx 1887).

Μια ολόκληρη βιομηχανία αισθητικής διαρθρώνεται γύρω από την ενασχόληση με το σώμα επιστρατεύοντας αμέτρητους μηχανισμούς διαχείρισης κι ελέγχου του. Κέντρα αισθητικής, νυχοπλαστικής, ιατρικά κέντρα λιποαναρροφήσεων και πρόσθεσης όγκου χειλιών, καλλιεργούν στο άτομο την αίσθηση της απόλυτης κυριαρχίας και ελέγχου πάνω στο σώμα του. Στην κοσμητική χειρουργική το σώμα κατακερματίζεται και τεμαχίζεται

⁸ Βλέπε επόμενο κεφάλαιο.

ετσι, ώστε μεμονωμένα μέρη να μπορούν να εξεταστούν οπτικά,⁹ με αποτέλεσμα το ίδιο να καθίσταται ένα οπτικό μέσο. Επίσης, με την πρόοδο της τεχνολογίας μέθοδοι όπως η λαπαροσκόπηση ή η τομογραφία κατέστησαν το σώμα ακόμα πιο διαχειρίσιμο και επανέφεραν στο προσκήνιο το προτεινόμενο από τον Καρτέσιο σώμα-μηχανή. Το σώμα απογυμνώνεται μπροστα στις ακτίνες X και στις ιατρικές μεθόδους, αποκαλύπτει όλα του τα μυστικά και αποδομείται μέχρι και στα μικρότερα σωματίδια της ύλης του για να αναλυθεί αργότερα στους πορνογραφικούς ιστοτόπους ξανά σε αμέτρητα pixels κάθε ένα από τα οποία θα προσφέρουν ηδονή και θα διεγείρουν τα αισθητήρια όργανα.

Τα σώματα που κατακλύζουν τους χιλιάδες ιστοτόπους είναι σώματα γυμνά, σώματα σχεδόν αψεγάδιαστα, σχεδόν ψεύτικα. Είναι σώματα και πρόσωπα που δεν θυμίζουν σε τίποτα την καθημερινή γυναίκα ή τον άντρα της διπλανής πόρτας, αλλά περισσότερο με απομιμήσεις ή φαντασιώσεις των τελευταίων...Το συνουσιαζόμενο ή σεξουαλίζον όπως θα αποκαλούμε εφεξής το σώμα της online πορνογραφίας είναι το πλαστικό σώμα που προσδιορίζει την αξία του με το κόστος κατασκευής του και κάνει απόσβεση με το να εκτίθεται στις βιτρίνες των δικτυακών μαγαζιών του έρωτα.

6.2 Το παράδειγμα της Barbie- Νέες μορφές σωματοποίησης

Ξεκινώντας από την πλαστική φιγούρα της Barbie, ως βασικό πολιτιστικό είδωλο της μετανεωτεριστικής κουλτούρας της δεκαετίας του 90 μέχρι και σήμερα θα επιχειρήσουμε να επαναπροσεγγίσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια και απτά παραδείγματα την έννοια του πλαστικού σώματος στη βάση μιας φαινομενολογικής παρατήρησης. Στο σημείο αυτό επενθυμίζουμε πως η σωματοποίηση στο πλαίσιο αυτής της μελέτης διχάζεται ή καλύτερα διαμοιράζεται ταυτόχρονα τόσο στα φυσικά, όσο και στα δυνητικά περιβάλλοντα χρησιμοποιώντας τα μεν φυσικά σαν υπόστρωμα ερμηνείας των δε δυνητικών. Αυτό συμβαίνει γιατί πλέον η επικράτηση και εξοικείωση των διαμεσολαβημένων μέσω υπολογιστών επικοινωνιακών πρακτικών έχει αλλάξει και ανατρέπει τα όρια του φυσικού, του απτού, του εν-σώματος και της ευρύτερης αντίληψής μας για τον κόσμο και την αίσθησή του.

⁹ Σε ό,τι αφορά τον τεμαχισμό του σώματος και την οπτικοποίηση των μερών του σαν αντικείμενα τέχνης και ηδονής βλέπε παρακάτω σε αυτή την εργασία τις οπτικοποιήσεις στους ιστοτόπους πορνογραφικού υλικού και συγκεκριμένα στη διαμορφωση των κατηγοριοποιήσεων και την οπτική αναπαράστασή τους υπό μορφή εικόνων και video :(genital close-ups, breasts, legs) κτλ.

Η Barbie θα έλεγε κανείς πως αποτελεί το απόλυτο πρότυπο σωματότυπου, καθότι για τη δημιουργία του έχει κινητοποιηθεί ένας ολόκληρος μηχανισμός διερεύνησης της αγοράς, των φανταστικών επιθυμιών και των νέων τεχνολογιών που εργάζονται για τον μετασχηματισμό της σάρκας, σε πλαίσιο πλέον μιας αυτόνομης βιομηχανίας, εκείνης της πλαστικής χειρουργικής. Η Barbie σήμερα συμβολίζει το πώς τα σώματα αψηφούν τα προκαθορισμένα όρια που τους επεβλήθησαν από τη φύση. Η ίδια λοιπόν προβάλλεται ως ένα επαναστατημένο πρότυπο που δεν δέχεται την εικόνα που της αποδίδει η φύση και σαν τυπικό είδωλο της αναδυόμενης καταναλωτικής σωματοποίησης - (μιας τεχνολογίας διαχείρισης των σωμάτων που υποστηρίζεται από την ιδέα ότι τα σώματά μας μπορούν να είναι ό,τι θέλουμε εμείς να είναι, αρκεί να τους αφιερώσουμε αρκετά χρήματα και αφοσίωση)-. Το σώμα, στη βάση αυτής της θεώρησης μετατρέπεται σε εργαλείο αεροβικής, σε αντικείμενο χειρουργικών επεμβάσεων, σε διατητικό πείραμα, σε έναν σαρκικό πηλό που προσφέρεται απεριόριστα για ανάπλαση και αναδιαμόρφωση.

Η εισαγωγή της Barbie στην αγορά το 1959 συνέπεσε με την κυκλοφορία του κλασικού κοινωνιολογικού έργου του Goffman «The Presentation of Self in Everyday Life». Πολλά από τα στοιχεία που συνθέτουν τη θηλυκότητα της δάσημης κούκλας παραλληλίζονται με αυτά που έγραψε ο Goffman για την αναπαράσταση του εαυτού στην εποχή της εικόνας, των εντυπώσεων και του φαίνεσθαι. Από τότε μέχρι σήμερα η εικόνα της Barbie ταυτίστηκε με το πρότυπο της σέξυ γυναίκας. Χαρακτηριστική είναι η μαρτυρία του Mark, ενός σαραντάρη Αμερικανού :

«Τέλεια μαλλιά, καλοσχηματισμένα πόδια, αψεγάδιαστα στήθη, κορμός σαν λεπτοδείκτης ρολογιού. Επί πολλά χρόνια αυτός ήταν ο τρόπος που αντιλαμβανόμουν την τέλεια γυναίκα. Αυτή η πλασματική εντύπωση είχε εμφυτευτεί στο κεφάλι μου από μικρή ηλικία, γύρω στα πέντε ή έξι μου. Τότε ήταν που πρωτοείδα μια γυμνή Barbie» .(Στο M. F. Rogers 1999, σ.17)

Η Cindy Jackson και η Jenny Lee είναι δύο γυναίκες οι οποίες επεβλήθησαν σε πάνω από 30 πλαστικές επεμβάσεις έκαστη προκειμένου να μοιάσουν στη Barbie. Βλέπουμε πως η φαντασίωση της κούκλας – πρότυπο στοιχειώνει τη φαντασία ορισμένων γυναικών και η μεταμόρφωση μετατρέπεται σε ψύχωση.

«Οι σύγχρονες αυτές κούκλες είναι ζανθιές με μαλλιά που δεν γκριζάρουν ποτέ, δεν έχουν εμφανή τριχοφυΐα στα συνηθισμένα μέρη του προσώπου αλλά ούτε και στα πόδια τους, δεν έχουν αζανθήματα ή κοκκινίλες στο πρόσωπο τους, έχουν καλοσχηματισμένα φρύδια,, γυριστές βλεφαρίδες, μέχρι κι ένα ελαφρύ μαύρισμα που διαρκεί όλο το χρόνο». (M. F. Rogers 1999, σ.115)

Χαρακτηριστική είναι η παρατήρηση του Springer ο οποίος υποστηρίζει πως όλες αυτές οι απεικονίσεις των απεγάδιαστων σωμάτων, αντρικών και γυναικείων, έχουν επιτύχει ένα αποτέλεσμα αντικατάστασης της εικόνας που έχουμε για τα πραγματικά ανθρώπινα σώματα στην δημόσια φαντασία. (Springer, 1996). Προοδευτικά βλέπουμε τα σώματα λιγότερο κυριολεκτικά σε σχέση με τη λειτουργία τους, και περισσότερο σαν κατασκευάσματα της φαντασίας μας. Σ' αυτό το βαθμό, θεωρούμε ότι τα γυναικεία σώματα πρέπει να μοιάζουν και να έχουν τις αναλογίες της Barbie και την πλαστικότητα των αγαλμάτων, διαφορετικά δεν είναι συμβατά με τις προσδοκίες μας. Σε αυτά τα σώματα ο Baudrillard (1981) βλέπει την ανάδυση μιας φετιχιστικής ομορφιάς¹⁰ (fetish beauty), μία εκδοχή της σημειολογίας του εαυτού όπως την αποκαλεί «σημειολογική ταυτότητα» κατά την οποία η ίδια η αυταπάτη μετατρέπεται στο αντικείμενο πόθου μας.

Η ομορφιά ως αντικείμενο πόθου, η ομορφιά-φετίχ του Baudrillard και άλλα είδη της ταυτότητας του Baudrillard διευρύνουν τη σκοπιά του τεχνολογικού-έρωτα τον οποίο ο Springer ερμηνεύει ως την «παθιασμένη γιορτή του μοντερνισμού για όλα τα προϊόντα τεχνολογίας που αποτελούν αντικείμενα πόθου». Ένας τέτοιος ερωτισμός αρχικά επικεντρώθηκε στα αυτοκίνητα. Στις μέρες μας το κέντρο προσοχής και συγκέντρωσης μιας τέτοιας τεχνολογικής λατρείας και ερωτισμού όπως τον αποκαλεί ο Springer εντοπίζεται στα αντικείμενα υψηλής τεχνολογίας, στους προσωπικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές και γενικότερα σε αυτό που αποκαλούμε *gadgets*. Αυτό που ο Baudrillard αποκαλεί κυβερνοθύελλα *cyberblitz* φαίνεται να εμπεριέχει και τον προαναφερθέντα τεχνολογικό έρωτα. Η Κυβερνοθύελλα είναι το γινόμενο της πολιτικής οικονομίας σε μια

¹⁰ Ενός συγκεκριμένου είδους ομορφιάς που θεωρείται φετίχ

εποχή ξεδιάντροπου, ξεκάθਾਰου καταναλωτισμού μεταξύ εκείνων όσων έχουν αρκετά χρήματα ή απεριόριστη πίστωση.

Η Sandra Bartky στο “Foucault, femininity and the modernization of the patriarchal power” κάνει λόγο για κατασκευή του ιδεώδους θηλυκού σώματος, για ένα *σώμα-υποκείμενο*. Σημειώνει επίσης πως «η κανονιστική θηλυκότητα επικεντρώνεται όλο και περισσότερο στο σώμα της γυναίκας και όχι στα καθήκοντα και στις υποχρεώσεις της αλλά στη σεξουαλικότητά του και στην υποτιθέμενη ετεροφιλία του και την εμφάνισή του». (Bartky, 1998, σελ 81). Αντίστοιχα η Balsamo μιλάει για το πρότυπο της ιδεώδους ομορφιάς χρησιμοποιώντας σαφείς ετικέτες όπως η *δυτική ομορφιά* και η *χειρουργική μόδας* προκειμένου να περιγράψει το πέρασμα σε μια απόλυτα καπιταλιστική και δυτικοκρατούμενη κοινωνία. Οι σύγχρονες τεχνολογίες φέρνουν τα σώματά μας μπροστά σε νέα δεδομένα. <http://bork.hampshire.edu/~azar/cyber/bodymod.html>.¹¹ Με τα χρόνια η Barbie απέκτησε μιλιά και ειδικές προθήκες στο πλαστικό της σώμα όπου μπορούσε να φυλάσσει κάποια προσωπικά της αντικείμενα. Η ίδια, πριν καν οι επιστήμονες ονειρευτούν την έκδοση του ανθρωπόμορφου cyborg ήταν ένα από αυτά! Άλλωστε ο ορισμός της Balsamo για τα cyborgs δεν απέχει και πολύ αν σκεφτούμε πως και μόνο η προσάρτηση, η εισχώρηση και η ενσωμάτωση τεχνητών μελών ή άλλων μηχανικών οργάνων μας καθιστά cyborgs.

Εικόνα 2, Η Barbie cyborg

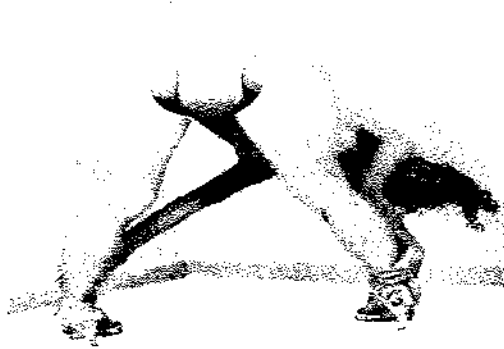
¹¹ Εντυπωσιακές τεχνικές τροποποίησης σώματος. Για περισσότερα δες και στα links του ιστότοπου.

Στο σημείο που μηχανικά μέρη εισχωρούν στο ανθρώπινο σώμα και που η οι νέες τεχνολογίες το αναδομούν, το ανασχηματίζουν και το αναζωογονούν, οι πλαστικές γυναίκες-πρωταγωνίστριες των ιστοτόπων που θα μελετήσουμε αποτελούν μια άτυπη στατιστική για τον πολλαπλασιασμό των πλαστικών ανθρώπων που ζουν ανάμεσά μας. Τα πλαστικά αυτά σώματα όπως τα ονομάσαμε αποτελούν τα νέα είδωλα μιας σωματοποίησης που συντίθεται από την

επιθυμία, τη φαντασία και την τεχνολογία. Ένα είδωλο μιας σωματο-κεντρικής ταυτότητας της οποίας τα πιο σημαντικά νοήματα βρίσκονται στα εμπορικά κέντρα, στα δίκτυα ηλεκτρονικού εμπορίου και στο Διαδίκτυο. Ένα είδωλο του πλαστικού πολιτισμού που ενδεχομένως τόσο το δικό σας όσο και το δικό μου σώμα να τείνουν να γίνουν.

Το σώμα κατά παραγγελία και το κυριολεκτικά πλαστικό σώμα που αποτελεί όνειρο κάθε ατόμου αλλά κυρίως κάθε άντρα αποτελεί το νέο οικονομικό στοίχημα του αιώνα. Ακόμα και η ίδια η τέχνη, περα από την τεχνολογία που πρωτοστατεί στο μεγάλο αυτό οικονομικό εγχείρημα, επιστρατεύει τη φαντασία ης προκειμένου να κατασκευάσει σώματα κατά παραγγελία, τα οποία θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις, τις προσδοκίες και τις φαντασιώσεις του καταναλωτικού κοινού. Βέβαια το γεγονός ύπαρξης μιας τέτοιας βιομηχανίας μας δημιουργεί έναν ευρύτερο προβληματισμό για το ρόλο της πορνογραφίας εν γένει, την ερμηνεία του ανθρώπινου πόθου και της σεξουαλικής επιθυμίας και της αναπαράστασής του σε μια επικρατούσα μετα-φεμινιστική κουλτούρα σαν τη σημερινή.

Εικόνα 3, Καλλιτεχνική αναπαράσταση του Alex Sandwell Kliszynski στο <http://ask-art.net/gallery.html>

Μία περιήγηση σε έναν από τους πιο εμπορικούς ιατοτόπους κατασκευής ή μάλλον δημιουργίας πλαστικών ερωτικών συντρόφων, κατά την θεογονική θα λέγαμε ερμηνεία. Ο καταναλωτής, γίνεται δημιουργός, επιλέγει αναλογίες και χρώματα και συνθέτει έσα από μια δημιουργική διαδικασία την καθ'εξειδανίκευση εικόνα και την καθ'ομοίωση γυναικειά ή αντρική φιγούρα που επιθυμεί.

«Ανακάλυψα το site των realdolls μέσα απ' την τηλεόραση. Εντυπωσιάστηκα από αυτές τις κούκλες και δεδομένου ότι ήμουν χρόνια δίχως σύντροφο (και ακόμη δεν έχω βρει την κατάλληλη –miss right-) ήθελα να αποκτήσω μία από αυτές.(...) Μετά από ατέλειωτα βράδια περισυλλογής κατέληξα στην Βανέσσα (...) Τη στιγμή που άνοιξα το κουτί έμεινα άναυδος πό την ομορφιά της. Εννοώ, είναι η απόλυτη θεά ομορφιάς που επιθυμούσα όλη

Εικόνα 4,
www.realdolls.com/images/testimonials/vanessa2.jpg

μου τη ζωή, ένιωσα κυριολεκτικά ερωτευμένος μαζί της. (...) Όσο περνάει ο καιρός συνειδητοποιώ πως είναι σαν ένα πραγματικό κορίτσι με κάθε έννοια. Χρειάζεται φροντίδα και στοργή. (...) Εξαρτάται από την κούκλα, το βάρος της και το πώς θα την κουμαντάρεις. Μαθαίνεις να τη χειρίζεσαι. Είναι ο σωματότυπος που πάντα λάτρευαν τα μάτια μου.(...) Ο ρεαλισμός της κούκλας εξαρτάται από την πραγματική

σου ζωή κι από το πόσο έμπειρος είσαι με τις γυναίκες. (...) Είναι κάτι ενδιάμεσο μεταξύ κούκλας και πραγματικής γυναίκας. Η εταιρία Abyss μου πρόσφερε ό,τι πιο κοντινό στο πρότυπο γυναίκας που είχα στο

μυαλό μου (...). Η Βανέσσα μ' αφήνει να τη φιλάω και να την αγκαλιάζω και να κάνω σεξ μαζί της όποτε θέλω. Είναι το καλύτερο σεξ που είχα ποτέ.(...) Σίγουρα η τιμή της είναι σχεδόν εξωφρενική αλλά για κάποιο περίεργο λόγο αξίζει κάθε σεντ. Η Βανέσσα μπορεί να μην είναι τόσο καλή όσο μια αληθινή Βανέσσα αλλά η έκδοση της κούκλας είναι ό,τι καλύτερο σε σχέση με άλλα σεξουαλικά παιχνίδια γιατί δεν κάνεις σεξ μόνος σου (...) »¹²

¹² Για περισσότερα δες: <http://www.dollforum.com>, <http://www.realdoll.com/cgi-bin/snay.rd?action=viewpage§ion=testimonials>

6.3 Η εμφύτευση των διαστροφών

Τα τελευταία 30 χρόνια η ακαδημαϊκή συζήτηση γύρω από την Πορνογραφία έχει περιοριστεί στην κάλυψη ερωτημάτων που σχετίζονται με τον κοινωνικής και τον ψυχολογικής φύσης αντίκτυπο που έχει στα μέλη των κοινωνικών συστημάτων. Η διαμάχη που έχει ξεσπάσει ανάμεσα στους υποστηρικτές και στους πολέμιους της Πορνογραφίας είναι ένα γεγονός και τα αποτελέσματα αυτής της διαφωνίας μεταφράζονται με μεγάλη απολυτότητα. Αυτό συμβαίνει γιατί η δεδομένη φουκωική σχέση μεταξύ σεξ και εξουσίας, η συσσώρευση έντονων φεμινιστικών λόγων και οι αντιδράσεις των πολιτικών φορέων αναπαράγονται εδώ και περίπου τέσσερις αιώνες.

Από την εποχή που αναπτύχθηκε η Ηθική του Αριστοτέλη και τη θεωρία ότι αυτή η ηθική είναι ριζωμένη στο σώμα, μέχρι τη δυτική αντίληψη ότι ορισμένα σώματα είναι παρεκκλίνοντα σε σχέση με ένα λαϊκά και ιατρικά ορισμένο «κανονικό» σώμα, άπειρα επιστημονικά ρεύματα διατύπωσαν τις θεωρίες τους σχετικά με την απόκλιση και την κανονικότητα καθώς και γύρω από άλλα δίπολα που ερμηνεύουν το φυσιολογικό σε σχέση με το ανώμαλο, το δυσμορφο, το μη υγιές σώμα. Με πρωτοπόρο τον M.Foucault και τη θεωρία της σωματοποιημένης παρέκκλισης- είτε μιλάμε για το ομοφυλικό σώμα, είτε για το σώμα που παρανομεί με διάφορες μορφές και πράξεις, με χαρακτηριστικές τις σύγχρονες απεικονίσεις παιδικής πορνογραφίας, αναπαράγεται ένα σύστημα κοινωνικού ελέγχου και μιας σωματοποιημένης αντίστοιχα εξουσίας που πηγάζει από τις επιθυμίες του σώματος και που στρέφεται ωστόσο εναντίον τους.

Από τις αμέτρητες εθνολογικές μελέτες των διαφόρων φυλών όπως οι hijra της Ινδίας και οι θηλυκοί σύζυγοι στην Αφρική μέχρι τα αγόρια sambia στις φυλές Παπούα της Ν. Γουινέας στην επιστήμη της βιολογίας και στο ανεστραμμένο φύλο του Laqueur, όπως παρατηρούν οι Shildrick και Price: *«η σωματοφοβία της δύσης, μετά τον καρτεσιανό διαισισμό πήρε διαφορετικές εκφράσεις σε κάθε πολιτισμικό μόρφωμα.»* (Shildrick & Price 1999) Το σώμα ειδώθηκε ως τόπος πολιτισμικών σημασιοδοτήσεων και με κεντρικό εκφραστή τον Foucault αποτέλεσε τόπο διαμάχης, αυτοπραγμάτωσης, απόλαυσης και συνάμα φορέα ενοχών και κοινωνικών περιορισμών.

Μέσα στο πλαίσιο αυτών των ιστορικών και πολιτισμικών εξελίξεων και αναδιαρθρώσεων η Πορνογραφία προβάλλει σαν τη νέα κατάρρα. Εξαιτίας της ποικιλίας

και της διάθεσης παντός τύπου πορνογραφικού υλικού, καθώς και της διαθεσιμότητας διάσπαρτων σεξουαλικοτήτων κατά την εννοιολόγηση του Foucault. «Όλη αυτή τη μέριμνα γύρω από το σεξ έχει αναβιώσει με σκοπό πάντα την εξσφάλιση της πληθυσμιακής αύξησης, την αναπαραγωγή της εργασιακής δύναμης και την ανανέωση της μορφής των κοινωνικών σχέσεων. Κοντολογίς την οργάνωση μιας σεξουαλικότητας οικονομικά χρήσιμης και πολιτικά συντηρητικής». (Foucault 1978 σ.51)

Μέχρι και τα τέλη του 18^{ου} αιώνα η σεξουαλικές δραστηριότητες και πράξεις περιορίζονταν εξαιτίας του βασικού τρίπτυχου που τις επιτηρούσε: η εκκλησία-το κράτος και ο χριστιανισμός. Η σεξουαλική πράξη ήταν ταυτόσημη της εντός γάμου μονογαμικής ετερόφυλης σχέσης και τελούταν με στόχο την αναπαραγωγή. Το σεξ μεταξύ των συζύγων ήταν ένα σεξ καταπιεσμένο, ελεγχόμενο, στερημένο λόγω των νηστειών και απαγορεύσεων του χριστιανικού κι εκκλησιαστικού κώδικα. Πέρα από τα στενά όρια του συζυγικού κρεβατιού άρχισαν να εκδηλώνονται διάφορες άλλες σεξουαλικές πρακτικές οι οποίες ονομάστηκαν διαστροφές.

Στο στόχαστρο των μη φυσιολογικών, των «κολασμένων», των τρελλών, των κυνηγημένων συναντάμε ανθρώπους μοναχικούς, θηλυπρεπή αγόρια, κορίτσια που το αίμα τους βράζει, ανθρώπους με «περίεργες» ορμές και «σκοτεινές» συνήθειες. Όλοι τους, αποτελούν παιδιά ενός κατώτερου θεού, στιγματισμένοι από την αρρώστια τους, εκείνη της «ηθικής τρέλλας», της «γεννητήσιας νέκρωσης», της «εκτροπής του γενετικού ενστίκτου», του «εκφυλισμού» ή της «ψυχικής ανισορροπίας» (Foucault 1978, σ.55)

Οι πρακτικές του ελέγχου επικεντρώθηκαν αρχικά στα παιδιά, με την κινητοποίηση ενός συναγερμού που σήμανε για να επαγρυπνήσει γονείς, δασκάλους και τα ίδια, τρομοκρατώντας τα για τις καταστροφικές συνέπειες του αναντισμού. Στη διασπορά του πανικού συνέβαλε ωστόσο και η ιατρικοποίηση παρόμοιων συνηθειών, που προοδευτικά στόχευε στην εισβολή και την εισχώρηση στον παιδικό κόσμο, παρέχοντας στην εξουσία μια δυνατότητα απεριόριστης διείσδυσης. Η νέα τρομοκρατία και το κυνήγι των περιφερειακών σεξουαλικοτήτων όπως τις αποκαλεί ο Foucault οδήγησαν σε έναν νέο προσδιορισμό των ατόμων. Φτάσαμε να γνωρίζουμε με ιατρικές και κλινικές λεπτομέρειες τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους, διαφορετικοί άνθρωποι ικανοποιούνται σεξουαλικά. Ξαφνικά αποκτά μεγάλη σημασία το πώς εκδηλώνονται και αισθητοποιούνται αυτές οι διαφορετικές σεξουαλικότητες. Για παράδειγμα μάθαμε να διαχωρίζουμε τους ομοφυλόφιλους από τους ερμαφρόδιτους, τους παιδόφιλους, τους ποδολάγνους, τους

«transsexual» από τους τραβεστί και τις δια-σεξουαλικές ή δια-έμφυλες ταυτότητες, τις οποίες σε μια αλλοτινή εποχή θα τις κατατάσσαμε όλες μαζί στην ίδια κατηγορία. Επιδειξίες, φетиχιστές, ζωόφιλοι και κτηνοβάτες όλοι αποτελούν φυσιογνωμίες, χαρακτήρες της εκτροχιασμένης, παρούσας όμως πραγματικότητας.

Η εξουσία συνεχίζει το παιχνίδι του εξωνυχιστικού ελέγχου με ερωτήσεις και εκμαιεύσεις των πιο απόκρυφων μυστικών. Προκειμένου να ξεσκεπαστεί όλη η αλήθεια γι αυτά τα περίεργα σώματα, μια αλήθεια που κρύβεται κάτω απ' τη σάρκα τους και βαθιά στην ψυχή τους. Τα προκαλεί, τα διεγείρει, τα εμπαίζει. Η νέα τρομοκρατία και το κυνήγι των περιφερειακών σεξουαλικότητων όπως τις αποκαλεί ο Foucault οδήγησαν σε έναν νέο προσδιορισμό των ατόμων.

Κλασικά δίπολα όπως γιατρός κι ασθενής, δάσκαλοι και μαθητές, έφηβοι κι ανήλικοι είναι σεξουαλικοί ρόλοι που αναδύθηκαν κι επινοήθηκαν από δίκτυο των ηδονών και των εξουσιών που στην πορεία συνέθεσαν το χάρτη των διαστροφών, των ειδικών ηδονών και τον πολλαπλασιασμό των ετερόκλητων σεξουαλικότητων.¹³ Το παιχνίδι της εξουσίας διαρθρώνεται σε «ατέρμονες ελικοειδείς καμπύλες». Εξουσία και ηδονή εναντιώνονται η μία στην άλλη ενώ ταυτόχρονα τρέφονται η μία από την ύπαρξη της άλλης. Η ηδονή θερεί από τις διαδικασίες ανάκρισης κι επιτήρησης στους οποίους την υποτάσσει η εξουσία και η εξουσία με τη σειρά της αφήνεται να κυριευτεί από την ηδονή που καταδικάζει, μια εξουσία που ηδονίζεται να αντιστέκεται στην ηδονή.

Σπουδαία είναι ίσως η λίστα του Sharp (*Commodification of Body Parts: By Media or by Medicine*, 2000, *Body & Society Vol 12, No 1*, σ.24-42), στην οποία το σώμα ορισμένων ομάδων παρομοιάζεται με *σκλαβωμένο* σώμα, κάτω από το βλέμμα της ακατάπαυστης επιτήρησης και της ιατρικής παρέμβασης. Ομάδες όπως παιδιά που προορίζονται για υιοθεσία, αθλητές, ειδικά σώματα στρατού, μελλοντικοί δότες οργάνων, παιδιά που πέφτουν θύματα παραϊατρικών κυκλωμάτων ή φетиχιστών με αποτέλεσμα να θανατώνονται για να αποκτήσουν κάποιοι το μικροσκοπικό τους κρανίο ή την καρδιά τους, γυναικεία σώματα που επίσης γίνονται εμπορεύσιμα προϊόντα (trafficking), σώματα της βιομηχανίας του πορνό κτλ έχουν πυροδοτήσει έναν ακόμη μεγαλύτερο μηχανισμό αναγωγής των σωμάτων σε αντικείμενα (*objectification: εξαντικειμενικοποίηση*).

¹³ Βλέπε τον συσχετισμό της ανάπτυξης και της διάδοσης των διπολικών σχέσεων σε επίπεδο ερωτικών ζευγών. http://www.brazzers.com/sites/Big_Tits_at_School, <http://www.brazzers.com/scenes/3109/Lunch%20Break%20Recognition>

Κατ'αντιστοιχία και η δική μας είναι μια κοινωνία που βρίθει από σεξουαλικότητες και διαστροφές. Μια ματιά και μόνο στις κατηγοριοποιήσεις των πορνογραφικών ιστοτόπων μας πείθει για τον θρίαμβο της φουκωικής ανάλυσης. Επίσης, άλλου τύπου κατηγοριοποιήσεις όπως η δυαδική αναπαραγωγή σεξουαλικών ζευγαριών και ερωτικών φαντασιώσεων και ρόλων βρίσκονται σύμφωνες με τα δίπολα που μόλις πριν επίσης αναφέραμε (ενήλικες – παιδιά, δάσκαλοι- μαθητές κ.ο.κ) και που θα δούμε ακολούθως στην ανάλυσή μας.

6.4 Σαδισμός και Μαζοχισμός : Μια ερμηνευτική ιστορική προσέγγιση

Ο σεξουαλικός ή ο ερωτικός φετιχισμός κατά τους ορισμούς του Merlino ερμηνεύεται ως την σεξουαλική έλξη που νιώθουμε για υλικά ή αντικείμενα τα οποία όμως δεν θεωρούνται σεξουαλικής φύσης. Ο όρος πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τον Alfred Binet, τον ψυχολόγο που επινόησε την κλίμακα μέτρησης του I.Q. ο Φετιχισμός έχει διαγνωστεί ως μία παραφιλία στο Εγχειρίδιο Διάγνωσης και Στατιστικής καταγραφής των Διανοητικών Διαταραχών (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*). Παρόλαυτά οι περισσότεροι άνθρωποι αγκαλιάζουν με θέρμη τα φετίχ τους και από το να θέλουν να τα ξεφορτωθούν. Επίσης, κάποια μέλη του σώματος μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο φετιχισμού, περίπτωση κατά την οποία το μέρος του σώματος που αποτελεί αντικείμενο λατρείας του φετιχιστή βρίσκεται σε πρωταρχική θέση σε σχέση με το υπόλοιπο σώμα και προκαλεί τη μεγαλύτερη διέγερση κατά τη σεξουαλική πράξη. Ο σεξουαλικός φετιχισμός μπορεί να θεωρηθεί σαν μια αποκκλίνουσα σεξουαλική προτίμηση αλλά και σαν ένα στοιχείο που ενισχύει τον ερωτισμό μέσα σε μια σχέση.

Σύμφωνα με στοιχεία που αντλούμε από τους Chalkley, A. J., & Powell, σε μια έρευνα για τα ευρήματα καταγεγραμμένων περιπτώσεων φετιχισμού σε ένα πανεπιστημιακό νοσοκομείο επί 20 χρόνια και για έρευνα 48 υποθέσεων βρέθηκαν: σε βαθμό (58.3%) ρούχα και στολές, σε βαθμό (22.9%), πλαστικό και λαστιχένια είδη, το (14.6%) ανήκε σε παπούτσια, άλλο ένα (14.6%) σε μέλη του σώματος, ένα (10.4%) σε δέρμα και δερμάτινα είδη, και τέλος, ένα (6.3%) σε μαλακά αντικείμενα και υφάσματα¹⁴

¹⁴ Chalkley, A. J., & Powell, G. E. (1983). The clinical description of forty-eight cases of sexual fetishism. *British Journal of Psychiatry*, 142, 292–295

6.4.1 Μορφές φετιχισμού

Ο Alfred Binet πρότεινε έναν διαδικό διαχωρισμό ανάμεσα στον πνευματικό έρωτα και τον πλαστικό έρωτα σύμφωνα με τον οποίο κατέταξε και τα διάφορα φετίχ. Ως πνευματικό έρωτα ερμήνευσε την αφοσίωση σε ένα συγκεκριμένο πνευματικό ή εγκεφαλικής φύσης προσκόλληση όπως η προσκόλληση σε μια κοινωνική τάξη, συμπεριφορά, επαγγελματικούς ρόλους. Ενώ ο πλαστικός έρωτας σχετιζόταν με την αφοσίωση που εκδηλώνονταν προς υλικά αντικείμενα, όπως μέλη του σώματος, υφάσματα ή παπούτσια .

6.4.2 Ψυχολογικές προσεγγίσεις κι ερμηνείες.

Η σύγχρονη Ψυχολογία θεωρεί ότι ο φετιχισμός είναι είτε αποτέλεσμα εμφυτευμένων εμπειριών είτε αποτέλεσμα ισχυρής συναισθηματικής ή τραυματικής εμπειρίας. Ωστόσο φυσικοί παράγοντες όπως ηκατασκευή του εγκεφάλου και η κληρονομικότητα θεωρούνται εξίσου πιθανοί παράγοντες για την ανάπτυξη φετιχιστικής μανίας στα άτομα. Ακολουθώς παρουσιάζουμε τις πιο σημαντικές ψυχολογικές θεωρίες σχετικά με την γέννηση του φετιχισμού.

Ο Alfred Binet βάσισε την επιστημονική του υπόθεση για την γέννησης του φετιχισμού στους συνειρμούς. Θεώρησε πως ο φετιχισμός δεν είναι παρά το παθολογικό αποτέλεσμα των συνειρμών. Η γέννηση του φετιχισμού τοποθετείται σε μια τυχαία συνειρμική σύνδεση η οποία προέκυψε ταυτόχρονα, την ίδια στιγμή, μεταξύ ενός σεξουαλικού ερεθίσματος και ενός άψυχου αντικειμένου. Έκτοτε, το εν λόγω αντικείμενο οδήγησε σε έναν μόνιμα επαναλαμβανόμενο συνειρμό, σε μόνιμη συνειρμική σύνδεση, ο οποίος προκαλούσε έκτοτε σεξουαλική διέγερση στη θέα του συγκεκριμένου αντικειμένου. Γύρω στα 1900 ένας σεξολόγος, ονόματι Havelock Ellis έφερε στο προσκήνιο την επαναστατική ιδέα ότι πρόκειται για πρώιμα ερωτικά συναισθήματα που αναδύονται από την παιδική ηλικία και μάλιστα ισχυρίστηκε ότι πρόκειται για την πρώτη σωματοποιημένη εμπειρία που καθορίζει τον σεξουαλικό προσανατολισμό του παιδιού.

Ο Ψυχίατρος Richard von Krafft-Ebing συμφώνησε με τη θεωρία που είχε διατυπωθεί από τον Binet το 1912, αναγνωρίζοντας ότι με τη θεωρία αυτή εξηγούνταν η πράγματι πολύ διευρυμένη ποικιλία των φετίχ, δεν έλειψε όμως να εκφράσει την

αμφιβολία του σχετικά με την επιμονή και τη διάρκεια των συγκεκριμένων συνειρμών-συσχετισμών μεταξύ σεξουαλικής διέγερσης και αντικειμένων ή σωματικών μελών. Ο Richard von Krafft-Ebing αναρωτήθηκε γιατί κάποια φετίχ επιμέναν να αναβιώνουν καθ'όλη τη διάρκεια της ζωής μας, ενώ άλλα εγκαταλείπονταν και σβήναν. Στα μάτια του, η μόνη εύλογη πιθανή εξήγηση ήταν ότι οι φετιχιστές υποφέραν από παθολογικό σεξουαλικό εκφυλισμό και από υπερευαισθησία

Ο σεξολόγος Magnus Hirschfeld ακολούθησε μια άλλη γραμμή σκέψης και πρότεινε σαν ερμηνευτική θεωρία εκείνη της σωματικής ερωτικής διέγερσης, ερωτικής διέγερσης που προκαλείται από τη θέα και την εστίαση της προσοχής σε ορισμένα μέρη του σώματος, όπως τα πέλματα ή τα στήθη.¹⁵ Επίσης, σύμφωνα με τη θεωρία του, η σεξουαλική έλξη δεν χαρακτηρίζει ένα άτομο στο σύνολό του, αλλά πως πρόκειται για το προϊόν της αλληλεπίδρασης μεταξύ ορισμένων ατομικών χαρακτηριστικών που υπάρχουν στο άτομο – φετιχιστή. Ο ίδιος θεώρησε πως σχεδόν ο καθένας μας έχει ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και πως κατ' αυτή την έννοια ο καθένας μας υποφέρει από κάποιου είδους υγιή φετιχισμό και πως μόνο η προσκόλληση ή η υπερεκτίμηση ενός συγκεκριμένου χαρακτηριστικού μπορούσε να καταλήξει και να αποτελέσει παθολογική μορφή φετιχισμού. Σήμερα, η θεωρία του Hirschfeld αναφέρεται συχνά στο πλαίσιο της επιστήμης του φύλου και στις αντίστοιχες συμπεριφοριστικές μελέτες που αφορούν το φύλο: οι γυναίκες ερεθίζονται σεξουαλικά με το να τονίζουν τα μέρη του σώματός τους με τα ρούχα ή τα αξεσουάρ και οι άντρες αντιδρούν στο σεξουαλικό ερέθισμα.

Η θεωρία του ερωτικού συμβολισμού με κύριο εκφραστή τον Havelock Ellis βασίζεται στην ιδέα πως η φυσιολογική συνουσία (μάλλον καλύτερη θα ήταν εδώ η χρήση του επιθέτου *αρχετυπική* ή ακόμη καλύτερα *ομαλή* όπως την ορίζει και ο Foucault) αντικαθίσταται συμβολικά από ασυνήθιστες μορφές συνουσίας και οι πρώιμες διατυπώσεις του για τις ερωτικές σκέψεις που κάνουν τα παιδιά έθεσαν τα θεμέλια για τον ψυχαναλυτή Sigmund Freud. Το 1927, ο Freud δήλωσε πως ο φετιχισμός αποτελεί απόρροια ενός παιδικού ψυχολογικού τραύματος. Το αγόρι προσδοκώντας να δει στη

¹⁵ Σημαντική είναι στο σημείο αυτό η αναφορά στο άρθρο της Wang Ping «Πονώντας για την ομορφιά, η τεχνική της περιόδου των ποδιών στην Κίνα» στο Μακρυνιώτη 2004. Τα πόδια σύμφωνα με το σχετικό άρθρο αποτελούν το απόλυτο αντικείμενο ποθού και όταν είναι γυμνά μοιάζουν με οπλή ζώου ή με γυναικεία γεννητικά όργανα, αφότου έχουν υποστεί μια χρόνια επίπονη διαδικασία μεταμόρφωσης μέσα από τη συμπίεση των δακτύλων και το σάπισμα της σάρκας που περιστοιχίζει τα πέλματα. Τα πόδια αυτά γυμνά, αποτελούν ταμπού για τους άντρες και απόλυτο αντικείμενο πόθου. (...)»

μητέρα του τον φαλλό της, αποστρέφει με τρόμο το βλέμμα του όταν ανακαλύπτει πως εκείνη δεν έχει φαλλό. Για να ξεπεράσει το επερχόμενο άγχος του ευνουχισμού¹⁶ όπως ονομάζεται, στρέφεται στο αντικείμενο-φετίχ το οποίο χρησιμοποιεί σαν υποκατάστατο για το αγνοούμενο γεννητικό μόριο.

Το 1951, ο Donald Winnicott παρουσίασε τη θεωρία της μετάβασης αντικειμένων και φαινομένων. Σύμφωνα μ' αυτή παιδικές ενέργειες όπως το ρούφηγμα του αντίχειρα ή αντικειμένων όπως τα μαλακά κι εύκαμπτα παιδικά παιχνίδια αποτελούν την πηγή ποικίλων ασυνήθιστων ενήλικων συμπεριφορών μεταξύ των οποίων και ο φετιχισμός. «*Η χρήση του μεταβατικού αντικειμένου στην παιδική ηλικία είναι μια υγιής εμπειρία. Για να καταλάβουμε την προέλευση ενός φετίχ και του φετιχισμού εν γένει, πρέπει να μελετηθεί η χρήση του μεταβατικού αντικειμένου ή φαινομένου από το εκάστοτε παιδί*». (Winnicott, 1953).

Στο άρθρο του 'Transitional objects and phenomena', ο Winnicott σημειώνει για τα φετίχ: «*Το φετίχ μπορεί να περιγραφεί στο πλαίσιο μια επίμονης προσκόλλησης σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο ή είδους αντικειμένων που χρονολογείται από την παιδική εμπειρία στο πεδίο της μεταβίβασης, το οποίο συνδέεται με την ψευδαίσθηση του μητρικού φαλλού*» (Winnicott, 1953). Με άλλα λόγια, ένα συγκεκριμένο αντικείμενο ή μια κατηγορία αντικειμένων, -όπως για παράδειγμα τα παιδικά λαγουδάκια ή το παπάκι του μπάνιου που αποτελούν εδώ και χρόνια τα πιο συνήθη παιχνίδια- συνδέονται με μια εμπειρία από την παιδική ηλικία και συγκεκριμένα από τη φάση που η μητέρα σταδιακά φεύγει απ' το προσκήνιο ως ο αποκλειστικός παροχέας ευχαρίστησης και κάλυψης των επιθυμιών του παιδιού. Τότε η προσκόλληση στο αντικείμενο παραμένει και διασώζεται ως χαρακτηριστικό της ενήλικης σεξουαλικής ζωής του. Πριν από τη μεταβατική αυτή φάση το παιδί πιστεύει ότι η ίδια του η ευχή δημιουργεί το αντικείμενο της επιθυμίας του το οποίο φέρει όλες τις ιδιότητες που έχει η μητέρα σε ό,τι αφορά την κάλυψη των αναγκών του. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης το παιδί σταδιακά προσαρμόζεται στην απελπιστική συνειδητοποίηση ότι το αντικείμενο δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του.

¹⁶Το άγχος του ευνουχισμού ερμηνεύεται στη θεωρία του Freud σαν το άγχος που προκύπτει από τη συνειδητοποίηση ότι η μητέρα έχει διαφορετικό γεννητικό όργανο από αυτό του άνδρα. Το μικρό αγόρι θεωρεί πως το γυναικείο όργανο έχει διαμελιστεί, ότι του έχει αφαιρεθεί δηλαδή το πέος λόγω κακής διαγωγής και βιώνει ανάλογο άγχος για το δικό του μόριο. Η φάση αυτή τοποθετείται στο στάδιο της φαλλικής ανάπτυξης που εντάσσεται στη διατύπωση της θεωρίας του οιδιπόδειου συμπλέγματος. Το παιδί νιώθει δηλαδή ότι θα του αποκόψουν το πέος, πως θα χάει τη δύναμή του σαν τον Οιδίποδα και την αγάπη προς το αντικείμενο του πόθου του, τη μητέρα. http://en.wikipedia.org/wiki/Castration_anxiety

τις οποίες ο φετιχισμός συνδεόταν με διάφορα προβλήματα ψυχολογικής φύσης. Πολλοί μελετητές υποστηρίζουν πως η έλλειψη πατρικής αγάπης οδηγεί το παιδί να προβάλλει τη στοργή του σε άψυχα αντικείμενα. Άλλοι, σε συμφωνία με τις διακηρύξεις του Freud για το μοντέλο της ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης θεωρούν πως η καταπίεση της σεξουαλικότητας σε πρώιμα ηλικιακά στάδια παγιδεύει ενδεχομένως το παιδί στο στάδιο της μεταβατικής φάσης.

6.4.4 Η σύγχρονη θεωρία για τον Φετιχισμό

Πολλοί νευρολόγοι έθιξαν το ενδεχόμενο ότι ο Φετιχισμός μπορεί να είναι αποτέλεσμα της διασταύρωσης των νευρώνικών συνδέσμων μεταξύ γειτονικών περιοχών του εγκεφάλου. Για παράδειγμα, το 2002 ο νευρολόγος Vilaynur S. Ramachandran δήλωσε πως η περιοχή του εγκεφάλου που ευθύνεται για την αισθητηριακή διέγερση του ποδιού βρίσκεται ακριβώς δίπλα με την περιοχή του εγκεφάλου που ενεργοποιεί τη σεξουαλική διέγερση. Οι περισσότερες σεξουαλικές εκφράσεις που κατηγοριοποιούνται ως φετίχ θεωρούνται σήμερα ως φυσιολογικές παραλλαγές της ανθρώπινης σεξουαλικότητας από τους γιατρούς και τους ψυχολόγους μέχρι τον βαθμό που οι ίδιες δεν προκαλούν δυσάρεστα συναισθήματα και αμηχανία στα εμπλεκόμενα άτομα. Η κυρίαρχη σκέψη είναι πως ο φετιχιστής θεωρείται άρρωστος μόνο όταν υποφέρει από προσωπική, εθιστική προσκόλληση σε κάποιο αντικείμενο ή μέρος του σώματος και όχι απλά από εθισμό σε διάφορες παραλλαγές της σεξουαλικής έκφρασης.

Ουσιαστικά ίσως θα έπρεπε να συνταχτούμε με την νεότερη άποψη του Αl.Kinsey σχετικά με τις αποκλίνουσες σεξουαλικές συμπεριφορές, κατά τον οποίο *«ο κόσμος δεν πρέπει να διαχωρίζεται σε πρόβατα και κατσίκες. Δεν μπορεί να είναι ή όλα μαύρα ή όλα άσπρα. Είναι μια θεμελιώδης ταξονομία της φύσης να μην ασχολείται με τις μη ευδιάκριτες κατηγορίες. Μόνο ο ανθρώπινος νους επινοεί κατηγορίες και προσπαθεί να κατατάξει τα γεγονότα σε μικρά κουτάκια. Ο κόσμος που ζούμε είναι μια συνέχεια και συνδέεται με κάθε μια απ' τις όψεις του. Όσο πιο σύντομα καταλάβουμε πως το ίδιο συμβαίνει και με την ανθρώπινη σεξουαλική συμπεριφορά τόσο πιο σύντομα θα καταλάβουμε και τις διαφορετικές όψεις της σεξουαλικής μας πραγματικότητας.»* (Al.Kinsey 1948, σ. 639, 656)

7 Από την Barbie στον Gargantua, μία πορεία από την υποταγή στην αντίσταση

7.1 Το γκροτέσκο σώμα, το σώμα σε άμυνα

Το σώμα στις σύγχρονες κοινωνίες είναι το πρωταρχικό θα λέγαμε όχημα διαμαρτυρίας και αντίστασης στις καθεστωτικές και επιβαλλόμενες κοινωνικές τάσεις. Το σώμα αυτό που σαφώς αποτελεί προϊόν των καιρών του κινείται τόσο παράδοξα σε δύο χωροχρονικά επίπεδα σχεδόν ασύμβατα μεταξύ τους. Από το πρότυπο σώμα των ιστοτόπων και των περιοδικών μόδας θα περάσουμε να δούμε το σώμα που αντιστέκεται, το σώμα που σημαδεύεται και διαφοροποιείται με αντισυμβατικούς και αντι-αισθητικούς τρόπους εκφράζοντας έτσι τη διαμαρτυρία του στη μαζικοποιημένη κατανάλωσή του ως απλά ένα κομμάτι σάρκας, κομμένο σε συγκεκριμένες διαστάσεις, τυλιγμένο σε μοντέρνο περιτύλιγμα και προβεβλημένο ως ένα απόλυτα καθώς πρέπει αγαθό, το πολυτιμότερο της βιομηχανίας. Στο κομμάτι αυτό θα δούμε το σώμα που εναντιώνεται στα κανονιστικά νεωτεριστικά πρότυπα ομορφιάς. Από την ανορεξική Barbie και τις πρωταγωνίστριες των πορνογραφικών ιστοτόπων θα περάσουμε σε μια άλλη κατηγορία σώματος, στο γκροτέσκο, το πρωτόγονο, το σώμα που τα όρια του ξεχειλίζουν ή σχεδόν εξαφανίζονται. Αξίζει εδώ να σημειώσουμε πως αυτο το σώμα, πέρα από τη διαμαρτυρία του μπορούμε να πούμε πως αποτελεί ταυτόχρονα και ίσως άθελά του, ένα προϊόν σύγχρονης σάτυρας απέναντι στην υπερκαταναλωτική κοινωνία αφού η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει είναι τις περισσότερες τουλάχιστο φορές η ίδια η παγίδα που του έχει στήσει ο καπιταλισμός, η ίδια η πληθώρα των αγαθών που το τροφοδοτούν.

Συμπληρωματικά σε αυτή την κριτική θα θέλαμε να προστεθεί και η άποψη του Baudrillard για τη μόδα, ως βασικό παράγοντα διαμόρφωσης αναλόγων εικονοποιήσεων. Όπως υποστηρίζει ο Baudrillard *«η μόδα διαρκώς κατασκευάζει το ωραίο σύμφωνα με το λογικό ανάλογο της ασχήμιας. Μπορεί να επιβάλλει τα πλέον εκκεντρικά, δυσλειτουργικά, γελοία χαρακτηριστικά ως ξεχωριστά. Εκεί θριαμβεύει, επιβάλλοντας και νομιμοποιώντας το παράλογο με βάση μια λογική, βαθύτερη από την ορθολογικότητα»* (Baudrillard, 1981, σ.79)

Το γκροτέσκο είναι ο όρος κλειδί στην ανάλυση των διαφορετικών αυτών σωματοποιημένων εκφράσεων και δράσεων που θα μελετήσουμε σε αυτή τη φάση. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε από τον Mikhail Bakhtin και αποτελεί ένα ερμηνευτικό θα λέγαμε

εργαλείο για την κατανόηση του τροποποιημένου, αντισυμβατικού σώματος, κυρίως του γυναικείου. Το γκροτέσκο συνδέεται με τεχνικές εξεφτελισμού του σώματος, με πράξεις που στοχεύουν να περιγελάσουν και να εγγράψουν στο σώμα μηνύματα φαιδρά και κατά κάποια ευρεία έννοια αντι-καθεστωτικά. Το σύγχρονο δυτικό, μεταμοντέρνο σώμα είναι προστατευμένο, περιποιημένο, αδιαπέραστο. Η γκροτέσκα αναπαράσταση θέλει το σώμα λερωμένο, μουτζουρωμένο, πληγωμένο, τρυπημένο, χωρίς όρια και περιορισμούς. Το γκροτέσκο σώμα είναι το σώμα που πίνει, τρώει, κάνει ακατάπαυστο σεξ, είναι ένα λαίμαργο σώμα, ένα σώμα που ανατρέπει τα πολιτιστικά και καθεστωτικά σύμβολα του καθωσπρεπισμού.

«Το γκροτέσκο σώμα είναι ένα σώμα εν το γίνεσθαι. Ποτέ δεν ολοκληρώνεται, ποτέ δεν είναι πλήρες, συνεχώς οικοδομείται και δημιουργείται και οικοδομεί και δημιουργεί ένα άλλο σώμα. (...) Η βρώση, η πόση, η αφόδευση κι άλλες διαδικασίες αποβολής, καθώς και η συνουσία και η εγκυμοσύνη, ο ακρωτηριασμός, η κατάποση από ένα άλλο σώμα μπορούν στο πλαίσιο της σύνθεσης του γκροτέσκου να θεωρηθούν διαδικασίες αναγέννησης και σύνδεσης με ένα νέο σώμα. (...) Η γκροτέσκα εικόνα κατασκευάζει αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε διπλό σώμα γιατί τονίζει τόσο τα εξωτερικά όσο και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά του σώματος, έντερα, καρδιά, και άλλα όργανα με έμφαση στα γεννητικά». (M. Bakhtin: *«Η γκροτέσκα εικόνα του σώματος και οι καταβολές του»* στο Μακρυνιώτη 2004, σ.104-108). Και ο Young άλλωστε σημειώνει πως το σώμα που φέρει τατουάζ είναι ένα γκροτέσκο σώμα. *«Τα τατουάζ συνδέονται με την ακαθαρσία, τη σκοτεινή πλευρά, τον υπόκοσμο και το δαιμονικό».* (Young 1993, σ 20). Το σώμα των ιστοτόπων που κατηγοριοποιείται ως, BBW (Beautiful Big Women=μεγαλόσωμες όμορφες γυναίκες) ή ως σημαδεμένο ή στολισμένο κορμί με σκουλαρήκια και τατουάζ, (Pierced, Tattooed) είναι κατά πολλούς το περιθωριοποιημένο πολιτιστικά σώμα, το σώμα που αποτελεί «έναν εν δυνάμει χώρο ανατρεπτικής δράσης και αποσταθεροποίησης της πειθαρχίας και της κανονικότητας.» (Davis, 1997 σ. 33).

Αντίθετα, το εμπορικό πια, μαζοποιημένο πλαστικό σώμα είναι ένα εντελώς ολοκληρωμένο, πλήρες, αυστηρά περιορισμένο σώμα, το οποίο εμφανίζεται εξωτερικά ως κάτι εξατομικευμένο. *«Ο,τιδήποτε προεξέχει, εξογκούται, βλαστάνει ή διακλαδίζεται (...) εξαλείφεται, αποκρύπτεται ή μετριάζεται (...). Βάση της εικόνας είναι η εξατομικευμένη, αυστηρά περιορισμένη μάζα, η αδιαπέραστη πρόσοψη».* (Bakhtin 1984 σ. 317-18)

Η γνωριμία μας με το σώμα που εικονοποιείται στη φιγούρα του Ggantua θα επιτευχθεί μέσα από την περιπλάνησή μας σε ιστοτόπους πορνογραφικού υλικού με

πρωταγωνίστριες που χρησιμοποιούν το σώμα τους ως το απόλυτο αντικείμενο πόθου με τεχνικές και στρατηγικές που δεν απέχουν καθόλου από αυτές που συναντά κανείς σε άλλα αντίστοιχα site. Το ζήτημα είναι κατά πόσο αυτό το σώμα απέχει από τα πλαστικά σώματα της πλειοψηφίας των ιστοτόπων που διατίθενται και με ποιο τρόπο διαχειρίζονται τα άτομα αυτά το σώμα τους κατά τη σεξουαλική πράξη

Λόγω της πληθώρας και της ποικιλίας αυτών των αναπαραστάσεων δεν θα έπρεπε

Εικόνα 5, Η αναπαράσταση του γκροτέσκου στα άτομα με 3 μαστούς ως αντικείμενα πόθου

http://sex-and-blogs.com/flavor/studies_and_surveys/index.php?page=12

να αγνοηθεί και το κίνημα του Fakir Mushafar, πρώην διαφημιστή, ιδιοτητα που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία του κινήματος του νεο-πριμιτιβισμού. Το κίνημα αυτό βασίζεται στην ιδέα πως το σώμα ωθεί τα άτομα

να ανταποκριθούν σε αρχέγονες παρορμήσεις του σώματος. Δανειζόμενοι στοιχεία από τελετουργίες πρωτόγονων κοινωνιών, οι οπαδοί του νεο-πριμιτιβισμού καταφεύγουν σε ποικίλες τεχνικές τροποποίησης σώματος, όπως τα τατουάζ, το πέρσινγκ και ο ακρωτηριασμός μελών. Οι τεχνικές αυτές αμφισβητούν λοιπόν τις κυρίαρχες πολιτισμικές επιταγές γύρω απ' το δέρμα, καταστρέφοντας τη λεία και καθαρή από σημάδια επιφάνειά του, υπογραμμίζουν τον προσωρινό του χαρακτήρα. Σύμφωνα με τη Μακρυνιώτη (...) «από τη στιγμή που το σώμα υφίσταται αλλοιώσεις και τροποποιήσεις ανεξάρτητες από το πέρασμα του χρόνου, ακρώνεται η άποψη ότι το δέρμα περιβάλλει απλώς το σώμα εγκαθιστώντας διόδους επικοινωνίας ανάμεσα στο εσωτερικό και το εξωτερικό σώμα, τον εαυτό και τον άλλο, την επιφάνεια και το βάθος» (Μακρυνιώτη 2004, σ.46).

Κατά τους Ahmed&Stacey (2001) το δέρμα είναι ο καθρέφτης του εσωτερικού κόσμου και αντανakλά την αλήθεια για τον εαυτό. Τα σώματα δεν είναι μόνο χώροι αναπαράστασης του εαυτού (Young 1993) είναι φυσικές οντότητες αλλά συνάμα και επικοινωνιακές (O'Neill, 1989). Ο Strauss θεωρεί το σώμα (το μη σημαδεμένο σώμα) ένα «ακατέργαστο, βουβό, άναρθρο σώμα» και τις τεχνικές εγγραφής πάνω σ' αυτό σαν

«σημάδια πολιτισμού» που βοηθούν το σώμα να αρχίσει να επικοινωνεί και να γίνεται ενεργό μέλος του κοινωνικού σώματος. (Levi Strauss, 1989, σ.158). Μέσω του τατουάζ, του πέρσινγκ, του ακρωτηριασμού, το σώμα γίνεται τόπος εγγραφής, ένας τόπος κι ένας χώρος που αφηγείται ιστορίες σωματικότητας. Το σώμα γίνεται ένα αντικείμενο προς διαχείριση που ο κάτοχός του το χρησιμοποιεί ηθελημένα για να το καταστήσει φορέα σημασιών αλλά και αντίστασης.

Κατά την Grosz οι πρακτικές αυτές αποτελούν μορφές προσωπικής αλλαγής αλλά και ανάκτησης ελέγχου πάνω στο σώμα, παρά απλές αναπαραστάσεις τραυματισμού. *Η αντίληψη αυτή εναρμονίζεται με την αντίληψη του σώματος ως κειμένου το οποίο μπορεί να γραφτεί και να ξαναγραφτεί με έντονους ακόμα και ριζοσπαστικούς τρόπους μέσω της πλαστικής χειρουργικής, της τέχνης του σώματος, διαφυλικότητας (transsexualism) ακόμα και πορνείας.* (Jeffrey's 2000 σ. 422). Κι επειδή ακριβώς δεν μπορούμε να θεωρήσουμε πως όλες αυτές οι διαδικασίες λαμβάνουν χώρα σε ένα κοινωνικό κενό, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όλους εκείνους τους κοινωνικούς, ψυχολογικούς και βιωματικούς παράγοντες που ωθούν τα άτομα σε ανάλογες εκφράσεις.

Ο Giddens, με σκοπό να δείχτει πώς τα άτομα ψάχνουν να εγκαθιδρύσουν μια αξιόπιστη και με νόημα αίσθηση ατομικής ταυτότητας στις συνθήκες της μετανεωτερικότητας, αναφέρεται σε ένα σχετικά συγκροτημένο σύνολο πρακτικών επιλεγμένο από το άτομο για να δώσει υλική μορφή σε μια συγκεκριμένη αφήγηση της ατομικής του ταυτότητας. Όσο η παράδοση χάνει την ικανότητά της να παρέχει στους ανθρώπους μια ασφαλή και σταθερή αίσθηση εαυτού, τόσο οι άνθρωποι πρέπει να διαπραγματεύονται επιλογές τρόπου ζωής και να τους προσδίδουν σημασία. (Giddens, 1991). Φυσικά οι τρόποι ζωής λαμβάνουν χώρα ανάλογα με τους περιορισμούς και τις ευκαιρίες που παρέχει η κοινωνική τοποθέτηση του ατόμου. Οι τρόποι ζωής, επηρεάζουν και το σώμα αφού οι άνθρωποι υιοθετούν συγκεκριμένες σωματικές αγωγές (body regimes) σαν μέρος της επιλογής τους. Οι αγωγές του σώματος είναι προγράμματα συμπεριφοράς σχετικά με το σώμα όπως η υιοθέτηση τεχνικών καλλωπισμού, που επενδύεται για την ατομική κατασκευή ενός υγιούς και αρμονικού σώματος είναι το πιο κοινό ίσως παράδειγμα σωματικού σχεδιάσματος. (Shilling1993).

Μέσα από το άρθρο “Reclaiming the female body: Embodied identity Work, Resistance and the Grotesque” της Victoria Pitts¹⁷ προθέτουμε τη μαρτυρία της Elaine που επέλεξε να εφαρμόσει κάποιες από τις παραπάνω πρακτικές. Η Elaine ας σημειωθεί πως εργάζεται ως ερασιτέχνης σεξεργάτρια σε εναλλακτικούς πορνογραφικούς ιστοτόπους.

(...) Το γεγονός ότι προερχόμουν από μια οικογένεια που με κακοποιούσε ασκώντας βία στη σωματική μου υπόσταση, δηλαδή το σώμα μου και ασελγώντας πάνω σ' αυτό με οδήγησε να ανακαλύψω ότι το μόνο, μα το μόνο πράγμα πάνω στο οποίο έχω πραγματικό έλεγχο σ' αυτή τη ζωή είναι το σώμα μου. Όλα τα άλλα μπορεί να καταρρεύσουν, αυτό όμως όχι. Ούτε το πώς φαίνεται, η εικόνα του δηλαδή. Γι' αυτό μπορώ να το κάνω να δείχνει μεγαλύτερο ή μικρότερο, να το χαράζω, να το τρυπήσω (...) Η Elaine έμαθε μέσα από μια εμπειρία στην νεαρή της ηλικία πως με το να τροποποιεί το σώμα της, τροποποιούνταν ταυτόχρονα και οι κοινωνικές της σχέσεις με τους άλλους. «Όταν τρύπησα τη μύτη μου στα 16 μου, οι γονείς μου με διώξαν απ' το σπίτι. Τότε κατάλαβα πως αλλάζοντας το σώμα μου, άλλαζα και όρια την ίδια μου τη μοίρα»

Χαρακτηριστικές σύμφωνα με το τατουάζ αλλά ειδικότερα με το πέρσινγκ είναι οι διαπιστώσεις του Grosz για την ικανότητά του να επηρεάζει τις αισθήσεις του σώματος κατά τη σεξουαλική πράξη, ή διαφορετικά, να επαναχαρτογραφήσει την «ερωτογενή ευαισθησία» του σώματος μέσω της πρόκλησης αυξημένης ευαισθησίας σε περιοχές όπως τα χείλη, γεννητικά και μη, πτυχές και στόμια του κορμιού. (Grosz 1994, σ. 139). Κατά τη διατύπωση της Μακρυνιώτη «μπορούμε να πούμε ότι ορισμένα πέρσινγκ οδηγούν στη δημιουργία νέων σωμάτων και νέων ηδονών κατά τη φουκωική διατύπωση, εκτός του πεδίου της κανονικοποιημένης σεξουαλικής επαφής» (Μακρυνιώτη 2004, σ.298)¹⁸

Σημαντική είναι και η τοποθέτηση της DeMello η οποία πολύ εύστοχα παρατηρεί πως πολλές γυναίκες προσπαθούν με τα τατουάζ να γίνουν πιο όμορφες και σέξυ, να αντικειμενοποιούνται σε έναν ανδροκρατούμενο κόσμο ενώ με το να καλλωπίζουν το

¹⁷ Body and Society 1998, Vol 4, No 3, p. 68-84

¹⁸ Ας σημειωθεί εδώ πως οι λέξεις κλειδιά που σχετίζονται με την αναζήτηση αντίστοιχων πορνογραφικών ιστοτόπων στους οποίους το σώμα αναπαριστάται με τρόπο παράδοξο από τον συνηθισμένο, ακθώς και η κατηγοριοποίηση αυτών των ιστοτόπων περιλαμβάνουν λέξεις όπως : το γκροτέσκο, το αηδιαστικό, το αντιδραστικό, το αποκρουστικό σώμα. Όλα αυτά τα site στο σύνολό τους περιέχουν πρακτικές που σχετίζονται με το γκροτέσκο ως γενική καλλιτεχνική έκφραση της υπερβολής και της διακομόδησης, με την παρακμή του σώματος και την ανάδυση ενός άλλου σώματος. Βλέπε συμπληρωματικά παραπάνω το γκροτέσκο κατά τον Bakhtin για την πληρέστερη ερμηνεία του περιεχομένου των γκροτέσκων ιστοτόπων.

σώμα τους θεωρούν πως ελέγχουν το βλέμμα του θεατή. Σε ό,τι αφορά βέβαια το τελευταίο, κατά τη DeMello ο στόχος τους δεν επιτυγχάνεται αλλά το ίδιο το σώμα αποτελεί ουσιαστικά αντικείμενο ηδονοβλεπτικής γοητείας (DeMello, 1995, σ.76-77). Βέβαια, στην ανάπτυξη των ιστοτόπων και σε ό,τι αφορά τη διάθεση, την επίδειξη και την παρουσία του γυναικείου σεξουαλικά δραστήριου σώματος και τα δύο σημεία που θίγει η DeMello για την επίφαση σεξουαλικότητας μέσα από τα τατουάζ αλλά και για την ενεργοποίηση του οπτικού ερεθίσματος είναι βασικοί κανόνες διάρθρωσης και διατήρησης ανάλογων ιστοτόπων. Συμπληρωματικά, στο άρθρο του Sweetman «*Σημαδεμένα σώματα, ανθιστάμενες ταυτότητες; Τατουάζ, πέρσινγκ και η αμφισημία της αντίστασης*» (Μακρυνιώτη 2004, σ.305) είναι σημαντική η παρήρηση πως το πέρσινγκ στα αντρικά γεννητικά όργανα επαναδιακηρύσσει σε συμβολικό πάντα επίπεδο τη σημασία της συγκεκριμένης ζώνης του προσανατολισμένου στο φαλλό σώματος, στην οποία έχει δοθεί η μεγαλύτερη αξία. Από την άλλη πλευρά, το πέρσινγκ στις θηλές και στον αφαλό επισύρει την προσοχή στα «θηλυκά» μέρη του σώματος, τα οποία σε διαφορετική περίπτωση θα παρέμεναν «φαλλικά επενδυμένα».

Ωστόσο, στους ιστοτόπους που αναπαράγεται το γκροτέσκο συναντάμε και πολλά στοιχεία φетиχισμού που αγγίζουν τα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης, η οποία κινείται σε μια βάση ακροβασίας μεταξύ ζωής και θανάτου. Σε πολλούς ιστοτόπους συναντάμε τεχνικές που σκιαγραφούν τα όρια του κορμιού με έναν τρόπο επώδυνο, σχεδόν οδυνηρό και αποτρόπαιο. Είναι ίσως εδώ που συναντάμε τον παράλογο θα λέγαμε ερωτισμό του Bataille, έναν ερωτισμό που φτάνει στο θάνατο. Αν ο ερωτισμός είναι αυτό που περιγράφει ο Georges Bataille «*το να συγκατατίθεσαι στη ζωή μέχρι το σημείο του θανάτου*» (Bataille 1986 σ. 11) η βία και η ερωτική επιθυμία, ο τυφλός πόθος και η λαγνεία που αντανakλώνται σε αυτού του είδους τους ιστοτόπους (bdsf, femdom, scatology, piercing and body mutilation, fetish, grotesque κτλ) γίνονται ένα, περιπλέκονται, παλεύουν μεταξύ τους, η καθεμιά θέλει να έχει τον τελευταίο λόγο, μέχρι που τελικά αποδεικνύεται πως η βία θριαμβεύει.¹⁹

Σημαντικό στο σημείο αυτό θα ήταν να αναφερθούμε στο άρθρο του Loïc Wacquant, "Porn Exposed", στο οποίο γίνεται λόγος για θυματοποίηση των σεξεργατριών από τους παραγωγούς, ατζέντηδες, διαχειριστές των πορνογραφικών ιστοτόπων, οι οποίοι

¹⁹ Δες σχετικά με τις μορφές φетиχισμού

<http://www.fetishfish.com/articles/fetishdictionary/medical-fetish/>

<http://www.fetishfish.com/articles/fetishdictionary/fetishism-pt-1/>

φέρονται σε εκείνες σαν παιδιά, με αποτέλεσμα την αναπαραγωγή και τη διαιώνιση ακατάλληλων συμπεριφορών, οι οποίες αναπτύσσονται στη λογική του παιδοψυχισμού. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον –εργασίας και ύπαρξης- οι ηρωίδες των πορνογραφημάτων νιώθουν συναισθηματικά ακάλυπτες, ανασφαλείς και απειλούμενες όπως τα παιδιά από τους ενήλικες, με αποτέλεσμα να ενδίδουν σε κάθε πρόσταγμά τους και εξαναγκασμό. Κατ' επέκταση, και δεδομένου ότι η εργασιακή τους ταυτότητα είναι σύμφυτη με τη σεξουαλικότητά τους, πολλές φορές φτάνουν σε σημείο αυτοτραυματισμού ή τροποποίησης του σώματός τους προκειμένου να επαναπροσδιορίσουν τη σεξουαλικότητά τους σε μια νέα βάση. Σίγουρα όμως, θα έπρεπε για ακόμη μία φορά να αναρωτηθούμε από τη μια εώς ποιό βαθμό κάθε μορφή καλλωπισμού του σώματος, η μόδα, οι τάσεις, ο ενδεικνυόμενος τρόπος ζωής, είναι πράγματι τρόποι έκφρασης κι αντίδρασης του πειθήνιου, υποταγμένου σώματος, (ενός σώματος που έχει έναν εργαλειακό ρόλο, ένα σώμα που κατά τη μαρξιστική θεωρία αποκτά χρηστική και ανταλλάξιμη αγοραστική αξία (Marx, 1986) και που εν τέλει χάνει την αυθεντικότητά του), ή αν απλά είναι μέρος του παιδιαστικού ψυχαναγκασμού ή μιας κουλτούρας των μέσων για την επιβολή του επωνομαζόμενου «στυλιζαρισμένου πορνό» (*porn-chic*), χαρακτηριστικό των ιστοτόπων σαδομαζοχιστικού-φетиχιστικού περιεχομένου (όπως αντίστοιχα *gothic chic*).

Σχετικά με αναπαραστάσεις του γκροτέσκου μπορούμε να ανατρέξουμε σε site όπως τα ακόλουθα:

<http://www.inkedandpierced.com/index.html?id=bestporn&ex=0>

<http://sickestsites.com/ugly.htm>

<http://metabods.com/06gallery.asp>

<http://www.fets.com/results.php>

Βέβαια, σχετικά με την τόσο διαδεδομένη ύπαρξη και λειτουργία των ιστοτόπων μαζοχιστικού χαρακτήρα μπορούμε να τη δούμε και σαν μια σχετική προσομοίωση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα, σε σχέση πάντα με τις αισθήσεις. Για πολλούς συστηματικούς χρήστες του διαδικτύου η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του δυνητικού είναι ιδιαίτερα σαφής. Αλλά πολλές φορές η διάθεσή τους να διαρθρώσουν μια στέρεη άμυνα ενάντια στην απειλητική πραγματικότητα τους οδηγεί να αποβάλλουν υπό την έννοια του ψυχαναγκασμού την ικανότητά τους να διακρίνουν τις δύο αυτές πραγματικότητες. Αυτή η νοητική κατάσταση καταστολής, στην οποία

τοποθετούν τον εαυτό τους προσφέρει μια οπισθοχώρηση από την πραγματικότητα μόνο μέχρι το βαθμό που να μπορούν να φαντασιωθούν με μια εναλλακτική πραγματικότητα, η οποία βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση με την ήδη υπάρχουσα, προβληματική πραγματικότητα. Η Πραγματικότητα δεν εγκαταλείπεται, αλλά αποβάλλεται προσωρινά με την ελπίδα να αναμορφωθεί.

Ο Μαζοχισμός μπορεί να μας φαίνεται διαφορετικός δεδομένου ότι χρησιμοποιεί τη διαστροφή για να αναμορφώσει την πραγματικότητα. Οι μαζοχιστές φαίνεται να φλερτάρουν την επώδυνη πραγματικότητα, να αντιλαμβάνονται δηλαδή την απτή πραγματικότητα μέσω του φυσικού πόνου, αρνούμενοι να την αντικαταστήσουν με μια πιο ευχάριστη, προτιμώντας τον πόνο και συνεκδοχικά την απόρριψη του φυσικού τους κόσμου. Οι Μαζοχιστές, πράγματι αναδομούν για τους εαυτούς τους μία ενδεχόμενη αυτοκαταστροφική, κατευθυνόμενη από τύψεις και κοινωνικά καθυστερημένη πραγματικότητα, αλλά το κάνουν σε συμφωνία με μια ουτοπική παρόρμηση, της οποίας η δύναμη πηγάζει από την πρόοδο της τεχνοκρατικής κουλτούρας. Ο Μαζοχιστής, κατά τον Deleuze είναι ένας ιδεαλιστής κατά βάση, που ψάχνει μια ουτοπική κατάσταση η οποία δεν είναι ποτέ μόνο λιβιδική. Κατά τον Reik ο φетиχισμός υπόκειται σε μία κατάσταση «παθητικής αντίστασης», όρος ο οποίος ενεργοποιεί άμεσα παρόμοιες στρατηγικές για κοινωνική αλλαγή όπως η απεργία πείνας, καθιστικές διαμαρτυρίες και άλλους τρόπους ειρηνικής διαμαρτυρίας. Ο Μαζοχισμός, δεδομένης της πρωταρχικής του λειτουργίας ως «ενσυνείδητη υποταγή» (νίκη μέσω της ήττας είναι η διάσημη συνταγή του Reik), πρέπει να ειπωθεί και να κατανοηθεί πέρα από τα όρια του ερωτικού ή του σεξουαλικού, αλλά του κοινωνικού. Όταν ο Μαζοχισμός χρησιμοποιείται για να αποκαλύψει την ασυναρτησία των πολιτιστικών συμβάσεων και των πρωτοκόλλων του καθωσπρεπισμού μετατρέπεται σε μια αμιγώς πολιτική πράξη, μια πρακτική αντίστασης, κατά την οποία ο μαζοχιστής είναι ένας επαναστάτης που παραδίνεται ο ίδιος στις αρχές για να τις ταρακουνήσει.

Το κυβερνοπόρν, (Cyberporn) δεν προσφέρει τίποτε λιγότερο από μια φανταστική σκηνή αυτομαστιγώματος στην οποία οι άντρες έχουν εσωτερικεύσει μερικώς ή ατελώς τρόπους φεμινιστικής νοοτροπίας, προσπαθώντας έτσι να νικήσουν τις δικές τους επιθετικές ενορμήσεις.²⁰ Ο Μαζοχισμός του κυβερνοχώρου είναι λοιπόν μια ερωτικοποιημένη έκφραση της απέχθειας απέναντι σε όλα τα ιστορικά κοινωνικά

²⁰ <http://freerepublic.com/focus/news/692740/posts>

Για μια ολοκληρωμένη ανάλυση του Μαζοχισμού στην κυβερνοκουλτούρα του σεξ δες και το σχετικό άρθρο "Toward a Symptomatology of Cyberporn", Michael Uebel, 2002

σφάλματα. Ωστόσο, μία άλλη οπτική είναι η ανάλυση του Μαζοχισμού σε σχέση με τον ρόλο που καλείται να επωμιστεί ο άνθρωπος και κυρίως ο άντρας στις σύγχρονες τεχνοκαπιταλιστικές κοινωνίες. Το νόημα της εξουσίας σήμερα έχει διαστρεβλωθεί κατά τη λογική του μαζοχισμού: Με λίγα λόγια κατά τους μαζοχιστές, αν δεν μπορεί κανείς να βάλει τον εαυτό του στη θέση του θύματος, τότε είναι ανέκαθεν ανάξιος να θεωρηθεί δυνατός και ικανός να ασκήσει εξουσία. Το κυβερνοπόρν λειτουργεί ανακουφιστικά, παρέχοντας μια αποζημιωτική φαντασίωση για την απουσία της επικυριαρχίας που βιώνουν οι περισσότεροι άντρες μέσα από τους κοινωνικούς και οικονομικούς ρόλους που επωμίζονται σήμερα, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να ισοσταθμίζουν τα αποθέματα εξουσιαστικής ενέργειας που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν στην καθημερινότητά τους. Ο κοινωνικο-οικονομικός ενουχισμός του αντρικού παμποδύναμου προτύπου που καταρρέει βρίσκει κατά κάποιον τρόπο την επούλωσή του στον κυβερνοχώρο και δέ στα BDSM (Bondage/Dominance/Sado/Masochism) δυνητικά περιβάλλοντα.

Μέρος Β'

Μια εισαγωγή στα δυνητικά μαγαζιά του έρωτα: Ρίχνοντας διεισδυτικές ματιές στους χώρους του κυβερνοέρωτα και στους εργάτες της κυβερνοσεξοβιομηχανίας

B1 Γενικά περί cybersex

Σήμερα ο καθένας μας μπορεί να διαθέτει μία σύνδεση στο διαδίκτυο, γεγονός που τον καθιστά ικανό να απέχει ένα μόλις κλικ από ένα παράλληλο σύμπαν ενός σεξουαλικού ηλιακού συστήματος του οποίου οι ιστότοποι πορνογραφικού χαρακτήρα, τα μαγαζιά σεξουαλικών παιχνιδιών, οι συσκευές και οι εφαρμογές cybersex καθώς και οι εργαζόμενοι σε αυτό το καυτό ηλιακό σύστημα να αποτελούν τους αμέτρητους δορυφόρους του δυνητικού ήλιου του έρωτα. Ο μαγικός κόσμος του διαδικτύου μας παρέχει τη δυνατότητα να υπερβαίνουμε φυσικά εμπόδια και να μεταφερόμαστε σε μια υπερκειμενική χωροχρονική διάσταση η οποία χαρακτηρίζεται από έντονο ερωτισμό και φανταστική διέγερση. Το γεγονός ότι η έννοια της σεξουαλικότητας υπάρχει διάχυτη στο διαδίκτυο και μπορεί να είναι προσβάσιμη από τον οποιοδήποτε, οπουδήποτε καθιστά το σεξ το νέο μεγάλο στοίχημα του αιώνα, το νέο τζακ ποτ για τις παγκόσμιες οικονομικές αγορές. Η φυσική διείσδυση θα λέγαμε πως αντικαθίσταται από τη φανταστική διείσδυση και η κάμαρα με τα μυστικά, της εποχής της μπουρζουαζίας, αντικαθίσταται από την κάμερα του υπολογιστή. Το σεξ είναι παρόν και είναι παντού, είναι ορατό και ξεγυμνώνεται μπροστά μας. Στη νέα αυτή οικονομία φτάνουμε τελικά να αναρωτιόμαστε αν το διαδίκτυο πουλάει σεξ ή αν το ίδιο το σεξ πουλάει υπηρεσίες διαδικτύου.

Μία εξερεύνηση στους ιστοτόπους πορνογραφικού υλικού μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε πως ο κόσμος του online σεξ λειτουργεί σαν μια τέλεια προσομοίωση μιας κοινωνίας που πεινάει. Ας φανταστούμε την κοινωνία μας κι εμάς τους ίδιους σαν λαίμαργους καταναλωτές. Όντας λοιπόν πεινασμένοι, μπαίνουμε με μανία σε ένα τεράστιο σεξ-σούπερ-μάρκετ κι αρχίζουμε να φορτώνουμε στο καρότσι μας, παντός τύπου αγαθά για να κορέσουμε την σεξουαλική μας πείνα. Αγοράζουμε βίντεο-πορνό, φωτογραφίες, σεξουαλικά παιχνίδια, κάμερες, μουγκρητά, χειριστήρια. Παίρνουμε μπόνους και δοκιμάζουμε προϊόντα διαφήμισης δωρεάν με αντάλλαγμα τα προσωπικά μας δεδομένα.

Το Ίντερνετ, μέσα σε αυτό το αλληγορικό παιχνίδι εικόνων είναι ο νέος καπιταλισμός που για ακόμη μια φορά θριαμβεύει πανηγυρικά.

Πάμε σιγά-σιγά να δούμε τι υπάρχει στα ράφια αυτού του δυνητικού σούπερ-μάρκετ και πώς εμείς, ως καταναλωτές αλλά και ως παραγωγοί στήνουμε και συντηρούμε το μεγάλο αυτό «μαγαζί». Ας σημειώσουμε πως ακόμη κι εδώ υπάρχουν προϊόντα πολυτελείας, προϊόντα μαζικής κατανάλωσης, προϊόντα εναλλακτικής παραγωγής, και προϊόντα με ημερομηνία λήξης. Μέσα σε αυτό το εργοστάσιο παραγωγής της νέας σεξουαλικότητας, με μια εξίσου αλληγορική αλλά και ρεαλιστική διάθεση θα περιηγηθούμε, θα περιπλανηθούμε, θα κοιτάξουμε κατάματα το σεξ, τους γυμνούς του εργάτες και τους φανατικούς του καταναλωτές.

B1.2 Εισαγωγή στην ψηφιακή πραγματικότητα

Στην αυγή της τρίτης χιλιετίας, οι μετασχηματισμοί που είναι σε εξέλιξη στο παγκοσμιοποιημένο πεδίο της επικοινωνίας είναι αναμφίβολα εντυπωσιακοί. Η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος έχει επιφέρει δομικές μεταβολές στην επικοινωνιακή διαδικασία αναδεικνύοντας την πολλά υποσχόμενη δυνατότητα για μεγαλύτερη αμφιδρομικότητα. Υπό αυτό το πρίσμα, αναδύονται νέοι τρόποι εννοιολόγησης του σεξ, που μέχρι πρότενος αποτελούσε κάτι το στατικό και άψυχο (το σεξ όπως αναπαράγονταν από τα περιοδικά, τις φωτογραφίες). Το σεξ περνά σε μια νέα εποχή και προβάλλεται ως το πρωταρχικό υλικό εδραίωσης της αλληλοδραστικής σχέσης μεταξύ των χρηστών του διαδικτύου.

Στο νέο και συμμετοχικότερο διαδίκτυο είναι πράγματι πολύ δημοφιλής η τάση οι χρήστες-καταναλωτές να «ανεβάζουν» και μάλιστα με μεγάλη ευκολία το δικό τους περιεχόμενο (όπως εικόνες, βίντεο, σχόλια, πληροφορίες κ.ο.κ.) εκεί όπου σαφώς επικρατεί μια κουλτούρα περιορισμένου ελέγχου λόγω, φυσικά, και της μη ύπαρξης των θεσμοποιημένων συμβατικών δομών που εντοπίζονται στα παραδοσιακά μέσα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η λεγόμενη «ερασιτεχνική πορνογραφία» που δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες-καταναλωτές να συνδιαμορφώνουν ή ακόμη και να δημιουργούν οι ίδιοι την εικόνα της σημερινής πορνογραφίας στο διαδίκτυο-και συχνά ως ένα βαθμό «ελέγχοντας»- το καθιερωμένο σύστημα διαμεσολάβησης της πραγματικότητας από τα ΜΜΕ του οποίου έτσι η ηγεμονία φαίνεται πλέον ότι κλονίζεται.. Άλλωστε, επισημαίνεται ότι στη σύγχρονη μετανεωτερική εκδοχή της κοινωνίας του θεάματος οποιοσδήποτε πλέον μπορεί να εκθέσει/εκτεθεί οπουδήποτε αλλά και σε ένα απεριόριστο

αριθμό ατόμων πολύ εύκολα -κάποιες φορές δε και σε πραγματικό χρόνο (real time), πρακτική ιδιαίτερα συνηθισμένη στην περίπτωση του ζωντανού on-camera sex.

Το πέρασμα από το αυστηρά ιδιωτικό στο δημόσιο και η αναθεώρηση του τί θεωρούμε σήμερα προσωπικό ή απόρρητο έχουν ως αποτέλεσμα την έκθεση, τόσο της εξωτερικής εικόνας μας και του σώματός μας, όσο και του εσωτερικού μας κόσμου. Σε ό,τι αφορά τους ιστοτόπους που μελετάμε και άλλους που δεν κατηγοριοποιούνται ως αμιγώς τέτοιοι -(θα αναφέρουμε το παράδειγμα του myspace)- διαπιστώνουμε πως δεν τίθεται ζήτημα ταμπού σχετικά με την πληροφοριακή αυτοδιάθεση των ατόμων. Το κορμί αλλά και το μυαλό έχουν περάσει σε μια φάση γύμνιας και πρωτόγονης θα λέγαμε ελευθερίας, με αποκορύφωμα την εκτόξευση της οικονομίας της πορνογραφίας στα ύψη. Η ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μέσω των συνδρομών και των πιστωτικών καρτών, η επικοινωνιακή φύση πολλών ιστοτόπων κυρίως εναλλακτικού όπως αποκαλείται πορνό και η αρχιτεκτονική πολλών site που διαρθρώνεται σε μπλογκς χρηστών και σε επίπεδο κοινοτήτων μας βάζει σε σκέψεις για τις σεξουαλικές αλλά και τις ψυχοκοινωνιολογικές ανάγκες των χρηστών καθώς και για την προσέγγιση της έννοιας της σεξουαλικότητας σήμερα. Η πληθώρα των κατηγοριοποιήσεων και η ποικιλότητα των διαφορετικών σεξουαλικοτήτων καταστεί επιβεβλημένη στο σημείο αυτό τη συνδρομή της κλασικής κοινωνιολογικής θεωρίας, ως σημείο εκκίνησης για την ανάγνωση της σεξουαλικότητας ως τάσης που κατακερματίζεται, ανακατασκευάζεται, αναπαράγεται, αναζητείται και καταναλώνεται μέρα με τη μέρα από όλους μας.

B1.3 Οι Ιστότοποι Πορνογραφικού Υλικού και το Σώμα

Στο σημείο αυτό θα κάνουμε μία συνοπτική ανασκόπηση στην ιστορία της κοινωνιολογίας και της θεωρίας για το σώμα, προσπαθώντας να συνδέσουμε σε μεθοδολογικό επίπεδο τη θεωρία με τους ιστοτόπους πορνογραφικού υλικού και πιο συγκεκριμένα την αναπαράσταση του γυναικείου σώματος μέσα απ' αυτούς. Βασικό συστατικό της ενήλικης πορνογραφίας στο διαδίκτυο εκ πρώτης όψεως αποτελεί το κρέας, η σάρκα, η υλική υπόσταση του σώματος σαν βιολογικός οργανισμός. Οι ίδιες οι μηχανές αναζήτησης κατακερματίζουν το σώμα υπό την έννοια των λέξεων-κλειδιών, γεγονός που μας φέρνει στο μυαλό την καρτεσιανή σύλληψη του σώματος. Όπου κι αν κοιτάξουμε, από τις κατηγοριοποιήσεις μέχρι και τις εικόνες και τα video, τα μέρη του σώματος και η διάσπασή του σε μεμονωμένα κομμάτια είναι δεδομένη. Ας πλοηγηθούμε ενδεικτικά σε κάποια site για να το διαπιστώσουμε.

Αρχίζοντας την περιπλάνησή μας θα περιγράψουμε αρχικά ένα προς ένα τα βήματα αυτής της έρευνας.

ΒΗΜΑ 1: Αρχικά και γνωρίζοντας εκ προοιμίου την ύπαρξη μηχανών αναζήτησης ανατρέχουμε στο yahoo.com όπου αρχίζουμε μία πιο συγκεκριμένη αναζήτηση, ορίζοντας το πεδίο της έρευνάς μας χρησιμοποιώντας λέξεις κλειδιά όπως: *the best porn sites reviews* προκειμένου να γίνει ένας πρωτογενής διαχωρισμός των πιο διάσημων και πολυσύχναστων ιστοτόπων. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης μας, μας δίνουν 1 - 10 από 9,710,000 για την αναζήτηση με τις λέξεις κλειδιά : the best porn sites reviews. Από τα 10 πρώτα επιλέγουμε συνειδητά το 1^ο www.thebestporn.com δεδομένου ότι βρίσκεται πρώτο στις προτιμήσεις του κοινού και συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεψιμότητας βάσει του τρόπου βαθμολογίας και κατάταξης (evaluation&ranking) του yahoo.com και το 8^ο βάσει της περιγραφής του ως ιστότοπο κριτικής site πορνογραφικού περιεχομένου με έμφαση το ετεροφυλικό σεξ. www.reviewporn.com/straight

ΒΗΜΑ 2: Εισερχόμαστε στο 1^ο site επιλογής μας www.thebestporn.com . Αρχικά παρατηρούμε πως υπάρχει προειδοποιητικό σημείωμα (disclaimer) το οποίο αποτρέπει κατά βούληση φυσικά την είσοδο σε άτομα κάτω των 18 ετών. Επιπρόσθετα σημαντική είναι η παρουσία του banner στο τέλος της ιστοσελίδας, στο οποίο εκφράζεται ρητά η υποστήριξη στο **ICRA (Internet Content Rating Association)** ²¹ και στο **RTA (Restricted to Adults)**,²² οργανισμός ελέγχου της πρόσβασης σε ιστοτόπους πορνογραφικού περιεχομένου, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του **ASACP (Association of Sites Advocating Child Protection)**, του Οργανισμού του ελέγχου των ιστοτόπων πορνογραφικού υλικού με σκοπό την προστασία των παιδιών από την έκθεσή τους σε αντίστοιχους ιστοτόπους. Η συγκεκριμένη προειδοποίηση εξακολουθεί να εμφανίζεται και σε κάθε σελίδα μετά την είσοδο στο κυρίως περιεχόμενο του ιστοτόπου.

²¹ Για περισσότερα βλέπε : www.icra.org/labelv02.html. Σύνδεσμος Αξιολόγησης Περιεχομένου ιστοσελίδων σε ιστοτόπους εντός Η.Π.Α και Ηνωμένου Βασιλείου.

²² <http://www.rtalabel.org/> και <http://www.asacp.org/page.php>

Age Verification & Sexual Material Warning

(disclaimer)

You are about to enter into an area that contains adult material that some may find to be obscene and/or offensive. You must agree to the following prior to entering:

1. I am an adult at least 18 years old, or 21 years old if that is the legal standard for viewing adult-only materials in my community.
2. I am not accessing this material to use against the website operators, its affiliates or any other person or entity in any conceivable manner.
3. I will not redistribute this material to anyone nor will I permit any minor to see this material, or any other person who might find such material personally offensive.
4. I will hold the publishers of this website, or anyone associated with this website harmless if I find the materials contained herein offensive.
5. I believe in the freedom of expression provided for in the Constitution of the United States of America.
6. I believe that such material does not offend the standards of the community in which I live.
7. I will hold the publisher responsible for accessing any links from this website, including unsecured links or links that by-pass any form of security. Entering a link such as that (if it should exist) is at my own risk and is my responsibility.

If the above 7 statements are true:

ENTER OUR PORN REVIEW SITE

(otherwise please go back)

Protecting Minors

We are strong supporters of RTA and ICRA, two of the most recognized self-labeling organizations. Our site is properly labeled to assist in the protection of minors accessing inappropriate content.

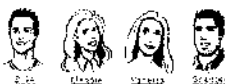
ΒΗΙΜΑ 3: Είσοδος στην κύρια σελίδα (home). Το Best Porn αναφέρεται ως ο απόλυτος οδηγός για τους εμπορικού περιεχομένου πορνογραφικούς ιστότοπους,²³ περιέχει κριτική και συγκρίνει τους ιστοτόπους ενώ παράλληλα τους κατηγοριοποιεί βάσει περιεχομένου,

Welcome to The Best Porn!

The Best Porn is your complete adult site buyers guide. We provide an unbiased, easy, and useful porn site list. How so you can enjoy quality porn with confidence!

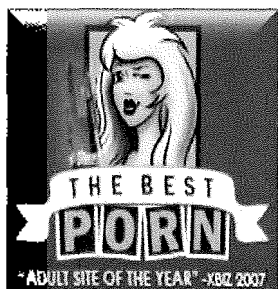
Our team works hard to ensure that any website reviewed. To view their profile, click their respective icon.

τιμών και διαθέσιμων συνδρομών, προνομίων, ποιότητας λήψεων σε φωτογραφίες και βίντεο, ανανεωσιμότητα ιστοτόπων κτλ. Η κριτική γίνεται από τέσσερα άτομα, δύο γυναίκες και δύο άντρες. Έχει ανακηρυχθεί ως το καλύτερο site της χρονιάς του 2007 από

²³ Ως Ιστότοποι εμπορικού χαρακτήρα ορίζονται εκείνοι των οποίων η πλοήγηση επιτυγχάνεται κατόπιν απόσπασης χρηματικού ποσού από τον εκάστοτε χρήστη στο πλαίσιο ημερολογιακής συνδρομής από 1 ημέρα έως και 1 χρόνο. Οι Ιστότοποι εμπορικού χαρακτήρα διαφοροποιούνται από τους Ιστοτόπους ελεύθερης πρόσβασης όπως π.χ το www.youporn.com το παράδειγμα του οποίου θα μελετήσουμε στη συνέχεια αυτής της έρευνας.

το νούμερο ένα ηλεκτρονικό περιοδικό της Ενήλικης Βιομηχανίας του Πορνό (Adult Porn Bussiness)²⁴

B2 Ανάλυση Περιεχομένου

B2.1 Πλοήγηση στο thebestporn.com

Στη συνέχεια, μέσα από διαδοχικά screen shots θα αναλύσουμε τη δομή του site προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τρόπος πλοήγησής μας μέσα σε αυτό και να κατανοηθεί ωστόσο ο τρόπος επιλογής των ιστοτόπων που επιλέξαμε ως παραδείγματα για την έρευνά μας, δεδομένου ότι χρησιμοποιήσαμε το thebestporn.com ως τη βασική δεξαμενή άντλησης διευθύνσεων πορνογραφικών ιστοτόπων. Επιπρόσθετα το ίδιο το thebestpot.com εκλήφθηκε ως ένας άρτιος, πρότυπος πορνογραφικός ιστότοπος χάρις στον μεγάλο όγκο και την ποικιλία του διαθέσιμου υλικού του.

²⁴ <http://www.xbizworld.com/editorial.php>

HOME PAGE

NEW REVIEWS
NEW PORN SITES
TOP PORN SITES
PORN NICHES
BROWSE SITES
UPCOMING REVIEWS
SPECIAL INTERESTS
A-Z SITE INDEX
GUIDES & TIPS
PORN FORUM VIEW

User Reviews
at pornsites.com

SITE SEARCH

Advanced Search

THE BEST PORN STATS
Reviewed Sites 4860
Express Reviews 3542
Official Reviews 1118
Sites Listed 14055
Outside Reviews 32399

TOP NICHES

1 Hardcore - 4996 Sites
2 Amateur - 3487 Sites
3 Solo Models - 2545 Sites
4 Fetish - 2269 Sites
5 Videos - 1482 Sites
6 Gay - 1481 Sites
7 Young Adults - 1393 Sites
8 Porn Stars - 845 Sites
9 Software - 724 Sites
10 Mature - 653 Sites
11 Reality - 646 Sites
12 Bbds - 616 Sites
13 General - 545 Sites
14 Cum Shots - 519 Sites
15 VOD - 496 Sites
16 MILF - 466 Sites
17 Bizarre - 463 Sites
18 Boobs - 461 Sites
19 Asian - 440 Sites
20 Webcam - 440 Sites
21 Lesbian - 433 Sites
22 European - 412 Sites
23 Blowjobs - 411 Sites
24 Trophy - 390 Sites
25 Ebony - 352 Sites

View All Niches

TOP SITE TYPES

1 Pay Sites - 12622 Sites
2 Pay Per View - 544 Sites
3 Networks - 336 Sites
4 Private Cam - 307 Sites
5 AVS Services - 47 Sites

View All Site Types

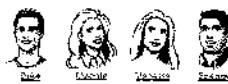
SPECIAL INTERESTS

1 Porn Trials
2 Video Lovers
3 Budget Sites

Welcome to The Best Porn!

The Best Porn is your complete adult site lover's guide. We profile and review every commercial porn site we can find so you can enjoy quality porn with confidence!

Our team works hard to ensure fair and accurate reviews. To view their profile, click their avatar picture.

NEW REVIEWS

All of our newest site reviews. Updated daily shortly after midnight PST.

Today

Yesterday

Last 7 Days

Last 30 Days

#	Logo	Site Name	TRP Score	Primary Niche	Date	Porn Users
1		Dildo And Fisting Monthly: \$24.95 (recurring) - 1 site a... Monthly: \$32.95 (recurring) - at site...	79.1 Official	Fisting Play Site	09-19-08 Reviewed	76.0 (1)
2		Big Dick Girls (+4) Trial: \$5.95 (2 days, recur: \$34.95)... Monthly: \$29.95 (recurring)	74.5 Express	Gay Play Site	09-19-08 Reviewed	N/A (0)
3		Big Butt Bounce (+4) Trial: \$1.00 (1 day, recur: \$24.95)... Monthly: \$17.97 (recurring)	72.0 Express	Bbds Play Site	09-19-08 Reviewed	N/A (0)
4		Sssh.com Trial: \$2.95 (4 days, recur: \$15.95)... Monthly: \$10.95 (recurring)	71.5 Express	For Women Play Site	09-19-08 Reviewed	N/A (0)

New Reviews Upcoming Reviews

Also See: Express Reviews Official Reviews Follow-Up Reviews

NEW SITE LISTINGS

Most recent 20 listed sites. Listings are added throughout the day.

74 New Sites added in last 7 days

 No Hardcore Today: 11:45am	 Real Fuck Video Today: 11:39am	 Fuck Mature Today: 7:48am	 Fuck Over My Ex Today: 7:24am	 Cum Shots POV Today: 6:35am
 Becky's Bondage Today: 6:49am	 Torbe Homemade Today: 6:31am	 Street Bribes Today: 6:15am	 Naughty Tania Today: 4:45am	 Plastic Lovers Today: 4:29am
 Pacific Sun VOD Today: 4:11am	 Shady P.I. Today: 3:57am	 Girls For Old Men Today: 3:47am	 Jessica James XXX Today: 3:47am	 3D Stripter Today: 3:47am
 Teen Suck Club Today: 3:47am	 Cup Cover Today: 3:47am	 Punk Girl Today: 3:47am	 Muscle Gallery Today: 3:47am	 Shermale Pornstars Today: 3:47am

New Site Listings New Porn Sites Top Jav Sites

TOP PAY-SITES

Our top rated pay-sites, which currently make up our top overall sites.

#	Site Name	TRP Score	Primary Niche	Date	Porn Users
---	-----------	-----------	---------------	------	------------

[AVS Services - 47 Sites](#)

View All [Site Types](#)

SPECIAL INTERESTS

- [Porn Trials](#)
- [Video Lovers](#)
- [Budget Sites](#)
- [Special Discounts](#)
- [Image Lovers](#)

View All: [Special Interests](#)

OTHER GREAT SITES

- [HMFox Reviews](#)
- [Porn Sites from YOGA](#)
- [PenisBot Porn Lists](#)
- [FreeOnes](#)
- [Only Best Sex](#)
- [Adult Reviews .net](#)
- [Porn.cio](#)
- [BosniaGuide](#)
- [World Sex News](#)
- [NO Porn Finder](#)

View All: [Other Great Sites](#)

Other great sites above are
ranked by referrals. Each site

[Add Your Site Above](#)

MAIN RSS FEEDS

- [New Porn Reviews](#)
- [New Porn Listings](#)
- [New Porn Discounts](#)
- [New Reviews 85+](#)
- [New Reviews 75+](#)

You may need to copy the info
above to your favorite RSS reader
(See [Google Reader](#)).

Bookmark this page at your
favorite social bookmark site.

[New Site Listings](#) - [New Porn Sites](#) - [Top New Sites](#)

TOP PAY-SITES

Our top rated pay-sites, which currently make up our top overall sites.

#	Site Name	Score	Primary Niche	Total	Monthly	Porn Users
1	VideoBox	98.0	DVDs	None	\$9.95	91.2
2	adrymeters	96.6	Amateur	None	\$28.00	96.4
3	MetArt	94.4	Photography	None	\$29.99	91.6
4	1 By Day	94.4	Photography	None	\$34.95	90.2
5	Negro Art	94.1	Photography	None	\$19.95	80.6
6	Explicite Art	93.6	Photography	None	\$29.95	87.3
7	Not Legs and Feet	93.6	Legs & Nylons	None	\$29.95	92.4
8	FTV Girls	93.3	Photography	None	\$29.95	86.8
9	VideosZ	92.6	DVDs	\$3.95	\$29.95	76.3
10	Only Curles (+1)	92.4	Young Adults	None	\$19.95	85.8

[Top Pay Sites](#) - [Top Overall Sites](#)

OTHER TOP SITES

Top rated sites from our alternative site types.

[Networks](#)

[AVS Services](#)

[Pay Per View](#)

[Private Cams](#)

#	Site Name	Score	Primary Niche	Total	Monthly	Porn Users
1	Brazzer's Network (24)	90.5	Porn Stars	\$1.00	\$19.95	89.1
2	Brain Pass (20)	90.5	Videos	None	\$24.95	80.2
3	Reality Kings (23)	89.1	Reality	\$2.95	\$17.95	83.1
4	Bangbros Network (21)	88.9	Reality	\$2.95	\$23.95	90.6
5	Naughty America (22)	88.1	Amateur	\$1.95	\$24.95	88.7
6	Real Members (47)	87.6	Hardcore	None	\$29.95	80.2
7	Real Pass (22)	87.5	Videos	None	\$24.95	80.7
8	Nick Ass Pass (17)	86.9	Videos	None	\$29.95	78.0
9	Incredible Pass (16)	86.8	Latinas	None	\$9.95	73.5
10	NS All Access (15)	86.3	Hardcore	None	\$14.95	84.0

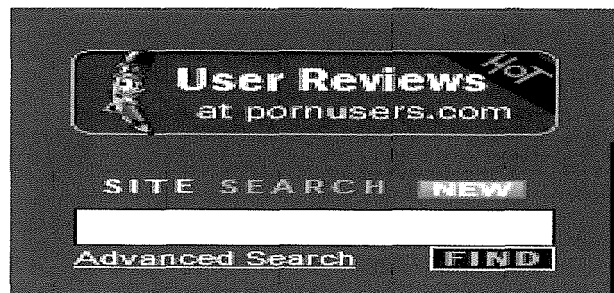
[Top Network Sites](#)

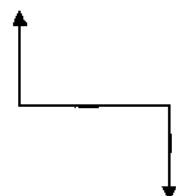
Το μενού είναι υπερπλήρες και περιέχει:

1. Πρόσφατες Κριτικές
2. Πρωτοεμφανιζόμενα Site Πορνογραφικού περιεχομένου
3. Κατηγορίες Πορνό
4. Μηχανή αναζήτησης εντός της βάσης δεδομένων του Κύριου Ιστοτόπου
5. Επερχόμενες Κριτικές
6. Site για ειδικά ενδιαφέροντα
7. Αλφαβητικό κατάλογο όλων των site που περιγράφει
8. Οδηγίες και συμβουλές σχετικά με την πλοήγηση στα προτεινόμενα site
9. Φόρουμ χρηστών

Στη συνέχεια βλέπουμε ειδικό banner με link για τις κριτικές των χρηστών καθώς και μηχανή αναζήτησης εντός του περιεχομένου του Ιστότοπου.

Κριτικές χρηστών

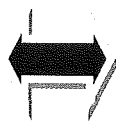

Μηχανή Αναζήτησης

Εκτός από την ορατή μηχανή αναζήτησης στο μενού υπάρχει διαθέσιμη και προηγμένη αναζήτηση μέσα στα περιεχόμενα του ιστότοπου πατώντας στο link Advanced Search.

Ακολουθώς, βλέπουμε στατιστικά στοιχεία της βάσης δεδομένων που διατίθενται στο site ως εξής :

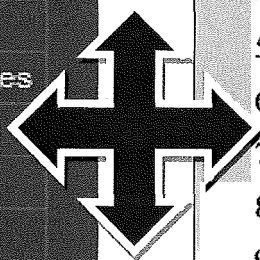
THE BEST PORN STATS	
Reviewed Sites	4960
Express Reviews	3842
Official Reviews	1118
Sites Listed	14056
Outside Reviews	32399

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
4996 Κριτικές Ιστοτόπων
3842 Σύντομες Κριτικές
1118 Επίσημες Κριτικές
14056 Καταχωρημένα Sites
32399 Εξωτερικές Κριτικές

Ακολουθεί παράθεση των οικονομικότερων σε σχέση με το περιεχόμενό τους (value for money) αναζητήσεων μεταξύ κατηγοριών πορνογραφικού υλικού και βαθμολογική κατάταξή τους.

TOP NICHES	
1. <u>Hardcore</u>	- 4996 Sites
2. <u>Amateur</u>	- 3487 Sites
3. <u>Solo Models</u>	- 2545 Sites
4. <u>Fetish</u>	- 2269 Sites
5. <u>Videos</u>	- 1482 Sites
6. <u>Gay</u>	- 1481 Sites
7. <u>Young Adults</u>	- 1393 Sites
8. <u>Porn Stars</u>	- 848 Sites
9. <u>Softcore</u>	- 724 Sites
10. <u>Mature</u>	- 653 Sites
11. <u>Reality</u>	- 646 Sites
12. <u>DVDs</u>	- 616 Sites
13. <u>General</u>	- 545 Sites

1. 4996 sites με σκληρό πορνό
2. 3487 sites με ερασιτεχνικό πορνό
3. 2545 προσωπικά sites μοντέλων
4. 2269 φετιχιστικά site
5. 1482 sites μόνο με videos
6. 1481 sites με ομοφυλικό πορνό
7. 1393 sites με νεαρές ενήλικες
8. 848 sites με διασήμες πορνοστάρ
9. 724 sites ερωτικού περιεχομένου
10. 653 sites με ώριμες ηλικιακά γυναίκες
11. 646 sites με ρεαλιστικό περιεχόμενο
12. 616 sites με διάθεση DVD's
13. 545 sites γενικού περιεχομένου
14. 519 sites με λήψεις από εκσπερμάτηση

14. Cum Shots - 519 Sites

15. VOD - 496 Sites

16. MILF - 466 Sites

17. Bizarre - 463 Sites

18. Boobs - 461 Sites

19. Asian - 440 Sites

20. Webcams - 440 Sites

21. Lesbian - 433 Sites

22. European - 412 Sites

23. Blowjobs - 411 Sites

24. Tranny - 386 Sites

25. Ebony - 355 Sites

View All : Niches

15. 496 sites με videos κατά παραγγελία²⁵

16. 466 sites με μητέρες που θα θελα να
πηδήξω Mom.I.Like.to Fuck²⁶

17. 463 sites για περίεργα γούστα

18. 461 sites με στήθη

19. 440 sites με Ασιάτισες

20. 440 sites με κάμερες (webcams)

21. 433 sites με λεσβιακό περιεχόμενο

22. 412 sites με Ευρωπαίες

23. 411 sites με πεοληχία

24. 386 sites με τραβεστί

25. 355 sites με μελαμψές γυναίκες

Σύνολο 100

²⁵ VOD, Video On Demand

²⁶ MILF, Moms I'd Like to Fuck, ακρωνύμιο εμπνευσμένο από την ταινία American Pie

TOP SITE TYPES

1. [Pay Sites](#) - 12822 Sites
2. [Pay Per View](#) - 544 Sites
3. [Networks](#) - 336 Sites
4. [Private Cams](#) - 307 Sites
5. [AVS Services](#) - 47 Sites

View All : [Site Types](#)

Στη συνέχεια ακολουθεί κατάταξη των κατηγοριών με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα με πρώτα τα επί πληρωμή site, 2^α τα επληρωμή ανά λήψη, 3^α τα δίκτυα πολλών συμβεβλημένων site, 4^α τις ιδιωτικές κάμερες και 5^α τα site στα οποία εισέρχεται κανείς με κωδικό (adult verification sites)

SPECIAL INTERESTS

1. [Porn Trials](#)
2. [Video Lovers](#)
3. [Budget Sites](#)
4. [Special Discounts](#)
5. [Image Lovers](#)

View All : [Special Interests](#)

Sites για ιδιαίτερα γούστα

- 1 Δοκιμαστικά
- 2 Για λάτρεις των video
- 3 Οικονομικά sites
- 4 Site ειδικές εκπτώσεις
- 5 Για τους λάτρεις της εικόνας

OTHER GREAT SITES

1. [Milf Fox Reviews](#)
2. [Porn Sites from YOBT](#)
3. [Penisbot Porn Links](#)
4. [FreeOnes](#)
5. [Only Best Sex](#)
6. [Adult Reviews .net](#)
7. [Porn.org](#)
8. [BananaGuide](#)
9. [World Sex News](#)
10. [HQ Porn Finder](#)

View All : [Other Great Sites](#)

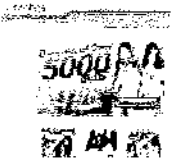
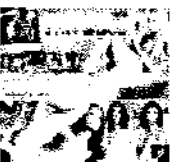
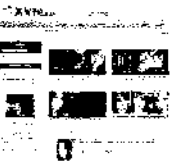
*Other great sites above are ranked by referrals. Each site meets certain qualifications.
[Add Your Site Above](#)

Τέλος προτείνονται κάποια άλλα ποιοτικά σύμφωνα με ορισμένες προϋποθέσεις site και επιτρέπεται η καταχώρησή τους από τους διαχειριστές του κεντρικού www.thebestporn.com

Μετά από η γνωριμία μας με τον ιστότοπο μπορούμε άνετα να πλοηγηθούμε σε μια πληθώρα sites που ανταποκρίνονται σε κάθε προσδοκία και σε όλα τα γούστα. Το site ανανεώνεται καθημερινά και διαθέτει και πολλά άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα όπως ενδείξεις σύμφωνα με το ποια sites διαθέτουν περιορισμένη ή καθολική πρόσβαση, ποια sites είναι μόνο συνδρομητικά και ποιο είναι το ακριβές κοστολόγιό τους. Για παράδειγμα, στην κατηγορία του μενού top niches διαλέγουμε την κατηγορία σκληρό πορνό -hardcore κι έχουμε αμέσως -αμέσως μια αξιολόγηση της τιμής, του περιεχομένου και της πρόσβασης στα προτεινόμενα sites.

TOP RATED SITES

Top reviewed Hardcore Sex sites at TBP.

#	Logo	Site Name	TBP Score	Primary Niche	Date	Form Users
1		VideoBox Monday: \$9.95 (recurring - standard ... Monthly: \$17.95 (recurring - DVD reso... DISCOUNT!	98.0 Official	<u>DVDs</u> Pay Site	08-06-07 Reviewed	91.2 (55)
2		VideosZ Trial: \$3.95 (2 days, recurs \$29.95/... Monthly: \$29.95 (recurring) FULL TRIAL DRM!	92.6 Official	<u>DVDs</u> Pay Site	08-22-07 Reviewed	76.3 (5)
3		Pix and Video Trial: \$1.95 (1 day, recurs \$29.95/... Monthly: \$29.95 (recurs at \$24.95/mo... LTD TRIAL	91.4 Official	<u>Hardcore</u> Pay Site	10-23-06 Reviewed	89.1 (10)
4		XVN.eu Monthly: \$37.19 (recurring)	90.8 Official	<u>Videos</u> Pay Site	02-28-08 Reviewed	N/A (0)

Για παράδειγμα το δεύτερο site με τίτλο VideosZ είναι ένα site που βαθμολογείται από τα μέλη του thebestporn με 98 βαθμούς, ενώ αντίστοιχα από το κοινό λαμβάνει βαθμολογία της τάξης του 91,1. Πρόκειται για ένα site που διαθέτει την αγορά και το downloading DVD's και αξιολογήθηκε στις 22/8/07. Έχει διαθέσιμη ολοκληρωμένη έκδοση δοκιμαστικού (trailer) και το υλικό των ταινιών που διαθέτει προστατεύεται από τη ρύθμιση των πνευματικών ψηφιακών δικαιωμάτων (DRM: Digital Rights Management).

Σε δεύτερη φάση μπορεί κανείς να ακολουθήσει το link και να μεταβεί στην κυρίως κριτική του ιστότοπου από τα 4 μέλη-ειδικούς.

OFFICIAL REVIEW

A complete review of VideosZ by all four editors

OFFICIAL

Review Published: Apr 6th, 2004 (Updated: Aug 22nd, 2007)

92.6

awesome

Quality :	19.0 / 20
Quantity :	15.0 / 15
Entertain :	14.6 / 15
Updates :	10.0 / 10
Exclusive :	2.3 / 05
Download :	3.6 / 05
sub-total :	64.6 / 70

Navigation :	18.9 / 20
Easy :	9.5 / 10
Features :	4.5 / 05
Design :	4.9 / 05
sub-total :	18.9 / 20

Originality :	3.9 / 05
Hard Facts :	4.4 / 05
sub-total :	8.3 / 10

Curve : 1.0 (-4.5)

Scoring Criteria Low

New Update!
As of Aug 15th, 07,

Duke

93.5

"A very cool DVD movie site with a weird 'Z' thing on the end of its title."

- (+) Good navigation features.
- (+) Large collection of DVDs.
- (+) Nice video quality.
- (-) Slightly expensive.
- (-) Non-exclusive content.

Duke's Review of VideosZ

Maggie

93.0

"A well-designed, fantastic resource for anyone building a porn video library."

- (+) Great navigation.
- (+) Daily updates.
- (+) Huge collection.
- (-) On the expensive side.

Maggie's Review of VideosZ

Vanessa

93.0

"There's not much to complain about this well-done DVD site."

- (+) Great quality video downloads.
- (+) Great navigation & design features.
- (+) Non-exclusive content.
- (-) A few more stream/download formats would be nice.

Vanessa's Review of VideosZ

Spencer

91.0

"A pretty good video site is in the running here, but it's high price just holds it back too much."

- (+) Decent search features.
- (+) Video quality is up there with the best.
- (+) Lots of new DVDs each week.
- (+) Ability to download most videos without links.
- (-) Just too expensive compared to similar sites.
- (-) Some WMV videos are DRM protected.
- (-) Downloads can be slow at times.

Spencer's Review of VideosZ

Στην αριστερή πλευρά βλέπουμε την αξιολόγηση των τεχνικών χαρακτηριστικών του site, ενώ στο κυρίως σώμα μια σύντομη περιγραφή του περιεχομένου και την ατομική αξιολόγηση του κάθε κριτή αλλά και αναλυτική κριτική με σχετικό link στο τέλος του κάθε ατομικού κουτιού. Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο βλέπουμε βαθμολόγηση της ποιότητας των βίντεο, της ποσότητας, του βαθμού απόλαυσης που προσφέρει το περιεχόμενο του ιστότοπου, την ανανεωσιμότητα σε υλικό, τα αποκλειστικά προνόμια, την ταχύτητα φόρτωσης του site, και τέλος μια συγκεντρωτική βαθμολογία των παραπάνω χαρακτηριστικών. Έπειτα παρατίθενται στοιχεία που αφορούν την πλοήγηση όπως ευκολία, χαρακτηριστικά και αρχιτεκτονική ιστότοπου ενώ τέλος αναφέρονται κάποια άλλα κριτήρια όπως η πρωτοτυπία ως προς τη σύλληψη και το περιεχόμενο και ο βαθμός έντασης του περιεχομένου. Τα site που συγκαταλέγονται στο www.thebestporn.com είναι όλα επαγγελματικά, δηλαδή οι λήψεις των φωτογραφιών και των βίντεο γίνονται τόσο από επαγγελματίες φωτογράφους/οπερατέρ και οι πρωταγωνιστές είναι επαγγελματίες ηθοποιοί πορνό. Στο www.thebestporn.com συγκαταλέγονται όλα τα ποιοτικά θα λέγαμε sites της αγοράς, αυτά που διακρίνονται από υψηλή αισθητική και περιλαμβάνουν δίκτυα από συμβαλλόμενους ιστοτόπους με δικές τους κατηγορίες και προϊόντα, τα λεγόμενα

συναυτεριστικά site (affiliate sites). Ουσιαστικά πρόκειται για μια βιβλιοθήκη καταλογοποίησης σχεδόν όλων των επί πληρωμή μεγάλων σε έκταση περιεχομένου εμπορικών ιστοτόπων. Όλες οι αναζητήσεις και τα παραδείγματα που χρησιμοποιούμε σε όλο το εύρος αυτής της έρευνας έχουν αντληθεί από το www.thebestporn.com με εξαίρεση τα site που περιγράφουμε ως αυτόνομες ενότητες στη cybersex κοινότητα.

B2.2 Φαινομενολογική ανάλυση περιεχομένου στη βάση του Καρτεσιανού δυισμού.

Στην αρχή της εργασίας μας μιλήσαμε για τη βιολογικοποίηση του σώματος, για τη θεώρηση του σώματος υπό το πρίσμα του δυισμού, βάσει του οποίου επικρατούσε μία σαφής διάκριση μεταξύ του βιολογικού και του πνευματικού. Το σώμα θεωρούνταν μία κρεάτινη μάζα με βιολογικά χαρακτηριστικά, φλέβες, μύες, μαστούς, πόρους κτλ και εκλαμβάνονταν σαν μια οντότητα πάνω στην οποία μπορούσε να παρέμβει το ιατρικό βλέμμα. Πρόκειται για την προαναφερθείσα «ειδική θέαση» του σώματος, για την ιατροκοποιημένη αντίληψη που επικράτησε για αυτό. Παράλληλα με τον κατακερματισμό του σώματος σε μικρότερα κομμάτια προκειμένου να μελετηθούν οι λειτουργίες του ευνοήθηκε η διατύπωση μιας πληθώρας διπολικών σχέσεων στη λογική του δυισμού. Με λίγα λόγια το σώμα τεμαχίζεται και εννοιοлогείται σε σχέση με το φύλο, το χρώμα του, την ηλικιακή του εικόνα.

Στο πλαίσιο αυτής της θεώρησης το σώμα στους ιστοτόπους πορνογραφικού υλικού αναπαράγεται ακριβώς σαν βιολογική αυτοτέλεια, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον τρόπο κατηγοριοποίησης και εικονικής αναπαράστασης του σώματος στην online πορνογραφία. Ας πάρουμε για παράδειγμα τις κατηγοριοποιήσεις ενός ιστότοπου, ο οποίος έχουμε ορίσει μετά από τυχαία πλοήγηση και πειραματισμούς με λέξεις κλειδιά (βλέπε παραπομπή 27), να είναι το <http://pornotribune.com/>, μία βάση δεδομένων για πάνω από 10.000 ιστότοπους. Αν ρίξουμε μια ματιά στις κατηγορίες θα συναντήσουμε ενδεικτικά: *boobes, butts, cocks, feet, tits, cunts*.²⁷ Με μια πρώτη ανάγνωση διαπιστώνουμε πως το σώμα διατίθεται σε κομμάτια. Ήδη, από την πρώτη κιόλας ματιά που θα ρίξουμε μπροστά στο άνοιγμα ενός ιστότοπου πορνογραφικού περιεχομένου δε βλέπουμε παρά κομμάτια σάρκας, κυρίως κοντινά, απομονωμένα πλάνα από γεννητικά όργανα, στήθη κτλ.

²⁷ Αντλαμβάνομαστε πως η απόδοση των παραπάνω αγγλικών όρων στην Ελληνική ενδεχομένως να φαντάζει ιδιαίτερα προκλητική στο πλαίσιο μιας εργασίας, αλλά λόγω της γενικότερης συνάφειας του περιεχομένου και της έλλειψης επιστημονικής ορολογίας καταφεύγουμε στην κυριολεκτική μετάφρασή των λέξεων: Ass/ butts: κατηγορία κώλοι, boobes/tits, Κατηγορία βυζιά/στήθη, cocks Κατηγορία: πέη, cunt Κατηγορία: μουνί, feet, Κατηγορία: πόδια

Πρόκειται για τα λεγόμενα *cum-shots* και *closeups*, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά κοντινές λήψεις από επιλεγμένα μέρη του σώματος.

Μία διεισδυτικότερη ματιά στο σύνολο των κατηγοριοποιήσεων της Πορνογραφίας μας δείχνει ξεκάθαρα -σε μια πρωτογενή προσέγγιση- την επιρροή του Καρτεσιανού μοντέλου θέασης του σώματος. Επιλέγοντας το <http://pornotribune.com/> ως βάση καταχώρησης πορνογραφικών ιστοτόπων με εμφανώς τοποθετημένες στο κυρίως μενού τις κατηγορίες του πορνό διαπιστώνουμε για ακόμη μία φορά πως **το σώμα αναπαράγεται μέσα από τα βιολογικά του μέρη**.²⁸ Αν κοιτάξουμε προσεχτικά μέσα στις κατηγορίες θα διαπιστώσουμε ακριβώς αυτόν τον τεμαχισμό του σώματος, σαν ένα άβουλο κομμάτι κρέας που φέρει όλα τα σημάδια του διπολικού διαχωρισμού σε επίπεδο χρώματος, ηλικίας, μεγέθους. Συγκεκριμένα, αν αναλύσουμε την κατηγορία «οπίσθια» η οποία αναφέρεται ως: *anal*, *ass*, *ass-to-mouth*, *asslick*, *big ass*, *black ass*, *black butt*, *booty*, *butt*, βλέπουμε πως το ίδιο μέρος του σώματος αναπαράγεται σε σχέση με το χρώμα και το μέγεθός του. Χαρακτηριστική είναι επίσης η λεπτομερής περιγραφή και η υπο-κατηγοριοποίηση του ίδιου κάθε φορά σωματικού μέρους. Η διάσπαση αυτή, του ήδη κατακερματισμένου σώματος μας φέρνει στο νου τις διαφορετικές εκδοχές ενός ίδιου προϊόντος το οποίο μπορεί να διατίθεται σε σκόνη, σε ταμπλέτες, σε υγρή μορφή κτλ. Με τον όρο *anal-πρωκτικός*, γίνεται σαφής αναφορά στο πίσω εσωτερικό μέρος του πρωκτού. Με την κατηγοριοποίηση *black butt-έγχρωμος πισινός*, το συγκεκριμένο πίσω μέρος του σώματος προσδιορίζεται από το φυλετικό του χρώμα. Σε μια εκτενέστερη ανάλυση ανάλογων ιστοτόπων διαπιστώνεται ένας σαφέστατος υπαινιγμός που έχει τη βάση του στην ανατομία και στο χρώμα του δέρματος του αφρικάνικου γυναικείου σωματότυπου. Γενικότερα, στο σύνολο των κατηγοριοποιήσεων διαπιστώνουμε συνάμα την ύπαρξη κατηγοριών που συνδέονται με την γενικότερη ιατρική θέαση του σώματος, δανειζόμενες επίθετα όπως *doctor*, *masturbating*, *medical*, *mens health*, *menstruation*, *nurse*. Όροι όπως γιατρός, αυνανισμός, ιατρικός, αντρική υγεία, εμμηνορροσία, νοσοκόμα αναπαράγουν σαν θεματολογία την καρτεσιανή σύλληψη του σώματος ως βιολογικής οντότητας. Ας δούμε ενδεικτικά κάποια από αυτά τα site.

- <http://www.smut.com/amateurpussycloseups/1035951/5//free/index.html>
- <http://www.bigtitroundasses.com/t1/cfree=rankscom/>

²⁸ Πηγή: <http://pornotribune.com/> Σημειώνουμε πως διαλέξαμε το εν λόγω site γιατί διαθέτει ποικιλία κατηγοριών και καλύπτει το 99% των κατηγοριοποιήσεων που απαντώνται σε όλο το εύρος της cybersex culture με εξαίρεση τις εφαρμογές και τις νέες τεχνολογίες και συσκευές cybersex.

- <http://medicalfuckers.com/tour-01.html?id=tribune&ref=http%3A%2F%2Fmedical.pornotribune.com%2F>

Ειδικότερα στο τελευταίο site διπιστώνει κανείς πως χρησιμοποιείται εκτεταμένη ορολογία από τον ιατρικό χώρο, όπως *treatment, examination, overdose, anesthesia* (θεραπεία, εξέταση, υπερδοσολογία φαρμάκων, αναισθησία). Ειδικότερα εδώ, σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στη σεξουαλική πράξη βλέπουμε πόσο αριστοτεχνικά το σώμα παρουσιάζεται σαν απόλυτα άψυχο, απόλυτα διαχειριζόμενο κομμάτι κρέας στα χέρια του «γιατρού», με τη χρήση αναισθητικών μεθόδων. Βλέπε και την ύπαρξη χαπιών στο λογότυπο του ιστότοπου.

Στο πλαίσιο της διάθεσης του σώματος και της εκμετάλλευσής του από έναν τρίτο και ιδιαίτερα από έναν γιατρό, το σώμα αποτελεί ένα αντικείμενο που προσφέρεται σχεδόν οικειοθελώς και αδιαμαρτύρητα προς διαχείριση και έλεγχο, σχεδόν υποκύπτοντας, δεδομένου ότι δεν έχει τη δυνατότητα της αυτο-ίας. Σε ιστοτόπους σαν αυτούς υπάρχουν διάχυτοι συμβολισμοί όπως το ιατρικό κρεβάτι, το οποίο αντιπαραβάλλεται με το κρεβάτι σαν κοινό τόπο στο οποίο λαμβάνει χώρα η σεξουαλική πράξη, η νάρκωση/αναισθησία, η οποία παραπέμπει σε ονειρικές καταστάσεις και αισθητηριακές εμπειρίες κατά τις οποίες επαναλαμβάνονται κυκλικά το πέρασμα από τη ζωή (αντιληπτικά) στο θάνατο κι έπειτα πάλι στη ζωή, όπως συνέβαινε και με τις ηρωίδες των παραμυθιών όπως η Χιονάτη η οποία έχοντας πει το δηλητήριο ανασταίνεται και ξαναγεννιέται. Εδώ δηλαδή μιλάμε για μορφές σωματοποίησης κατά τις οποίες το άτομο προσπαθεί να υπερβεί το θάνατο, μέσα από την προσπάθειά του να ανακατασκευάσει μέσω του σώματός του και της εμπειρίας του, τη ζωή.

Χαρακτηριστική είναι η ιστορία της Λόλο Φεράρι, της γυναίκας με τα μεγαλύτερα στήθη στο κόσμο, η οποία είχε ομολογήσει επανηλημένα την αδυναμία της στις χειρουργικές επεμβάσεις, επικαλούμενη τον εθισμό της στη διαδικασία της νάρκωσης. Στο άρθρο της Meredith Jones "*Makeover Culture's Dark Side: Breasts, Death and Lolo Ferrari*", (*Body & Society*, 2008, Vol 14, No 1, 2 σ.89-104) περιγράφεται λεπτομερώς η εμπειρία της Φεράρι, η οποία κατά τη διάρκεια της ζωής της είχε υποβληθεί σε αμέτρητες χειρουργικές επεμβάσεις αύξησης μαστών. Κατά τη Φεράρι «η δημιουργία μιας εξωπραγματικής θηλυκότητας ήταν στόχος ζωής (...) Μετα από κάθε επέμβαση και τη μετάβαση απο το θάνατο στη ζωή ένιωθα την απόλυτα αναγέννησή μου, μια θέση στην αιωνιότητα, στην αιώνια ομορφιά, όπως οι νεράιδες των παραμυθιών» (...) Ιδιαίτερο

ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ανάλυση του συμβόλου της γυναικείας θηλυκότητας που δεν είναι άλλο από το στήθος. Η πληθώρα των κατηγοριοποιήσεων και η ποικιλία των διαφορετικών τύπων στήθους –ανάλογα με το μέγεθος και το σχήμα τους– καθώς και η εμμονή των χρηστών των ιστοτόπων πορνογραφικού περιεχομένου με το συγκεκριμένο μέρος σώματος παραπέμπει σύμφωνα με τη Φεράρι και άλλες ψυχαναλυτικές προσεγγίσεις σε μία θεοποίηση (ή άλλως ειπείν φетиχοποίηση) του γυναικείου αυτού ζωτικού οργάνου. Ο συμβολισμός του στήθους, η σύνδεση με αυτό από τη στιγμή της γέννησής μας μέσω του θηλασμού, η μοναδικότητα του και η αποκλειστικότητα της ύπαρξής του στο γυναικείο σώμα αποτελούν ίσως τον κυριότερο λόγο που το ίδιο μονοπωλεί τις απεικονίσεις πολλών πορνογραφικών ιστοτόπων. Στο ίδιο άρθρο ο Gillian Fuller σημειώνει πως το στήθος αποτέλεσε το σύμβολο της σεξουαλικής επανάστασης στη δεκαετία του '70 και έκτοτε καθιερώθηκε ως το πλέον χαρακτηριστικό φεμινιστικό σύμβολο αλλά και αυτό που έθεσε τις βάσεις για την ισοτιμία των δύο (βιολογικά) φύλων. Από ψυχαναλυτικής άποψης η ίδια η Φεράρι υποστηρίζει πως το μέγεθος παίζει σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό της θηλυκότητας μιας γυναίκας και πως το στήθος βρίσκει το ισοδύναμό του στον αντρικό φαλλό. Σύμφωνα με αυτή την ψυχαναλυτική προσέγγιση, όσο πιο μεγάλο είναι το στήθος της γυναίκας, τόσο μεγαλύτερο το αίσθημα «κατωτερότητας» ενός μικρόφαλλου άνδρα κι αντίστροφα για τη γυναίκα.

Στην προσπάθειά μας να ερμηνεύσουμε την εμμονή πολλών σεξεργατριών να τροποποιήσουν το στήθος του με προσθετικές επεμβάσεις επιθεμάτων σιλικόνης και έχοντας μελετήσει την υπόθεση της Φεράρι μπορούμε ενδεχομένως να εξηγήσουμε και την ύπαρξη κατηγοριοποιήσεων όπως τα Χεντάι (Hentai porn). ²⁹Οι απεικονίσεις των Χεντάι, είναι πορνογραφικές απεικονίσεις κινουμένων σχεδίων ή σκίτσων με ήρωες υπερφυσικά πλάσματα τα οποία επιστρατεύουν τα γεννητικά τους όργανα ως όπλα για να

²⁹ **Hentai** (変態 ή へんたい) είναι μια ιαπωνική λέξη που μπορεί να μεταφραστεί σαν "αλλαγή μορφής", "ανωμαλία" ή "μεταμόρφωση". Στην αργκό σημαίνει "το διεστραμμένο" (σεξουαλικά) και χρησιμοποιείται τόσο στην ιαπωνία όσο και σε πολλές άλλες χώρες αναφορικά με anime, manga και βιντεοπαιχνίδια με σεξουαλικό ή πορνογραφικό περιεχόμενο. Ο όρος "hentai" επίσης χρησιμοποιείται (έξω από Ιαπωνία) για να αναφερθεί γενικά σε πορνογραφικά κόμικς που δεν είναι απαραίτητα anime ή manga. Αυτή είναι συχνότερα η περίπτωση εάν το εν λόγω κόμικ είναι μια μίμηση προϋπάρχοντος κόμικ ή ενός χαρακτήρα (π.χ. πορνογραφικό κόμικ της πριγκίπισσας Jasmine). Σε αντίθεση με τη φωτογραφική πορνογραφία, το Hentai επιτρέπει πλήρη χρήση της φαντασίας σε αδύνατες ή και κοινωνικά απαράδεκτες σκηνές. Επίσης, πολλές φορές οι χαρακτήρες είναι φανταστικά πλάσματα με έντονες διαστροφές ή υπερφυσικά σεξουαλικά χυρίσματα. <http://el.wikipedia.org/wiki/Hentai>

αποπλανήσουν ή κυρίως για να εξοντώσουν τον ερωτικό τους σύντροφο. Το Χεντάι είναι η επιτομή της υπερβολής σε ό,τι αφορά τις πορνογραφικές απεικονίσεις. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο υπερφυσικής θα λέγαμε απεικόνισης θα μπορούσαμε να εντάξουμε και την Φεράρι, ως ζωντανό παράδειγμα Χεντάι. Το στήθος της, καθώς και οι φήμες γύρω από τον θάνατό της παραπέμπουν σε ηρωίδα Χεντάι. Η ίδια έλεγε για το στήθος της, πως *είναι το στήθος της*, κατασκευάζοντας όλη της τη ζωή ένα πορνογραφικό πρότυπο που εναντιώνεται στο στατικό, κατασκευασμένο μοντέλο της πορνογραφικής θηλυκότητας.

Η Φεράρι, μιλώντας για το ιατρικό κρεβάτι και τη νάρκωση εκφράζει απροκάλυπτα την αδυναμία της στη διαδικασία της μετατροπής του σώματός της και ανακατασκευής της εικόνας της. Το γεγονός της απόλυτης «παράδοσης» του σώματός της στα χέρια του γιατρού, το νοητικό στάδιο της αναισθησίας και της άγνοιας για το τί μπορεί να κάνει κάποιος πάνω στο κορμί της δίχως εκείνη να δύναται να αντισταθεί εξηγεί σε μεγάλο βαθμό τη σύνδεση μεταξύ σεξουαλικής πράξης και χρήσης βαρβιτουρικών ή άλλων ναρκωτικών χαπιών και ουσιών από μεγάλο μέρος των σεξεργατριών. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση της Elisabeth Bronfen στο βιβλίο της *Over Her Dead Body: Death, Femininity and the Aesthetic* στο οποίο το ακίνητο, νεκρό, αναίσθητο γυναικείο σώμα της Χιονάτης, στο γνωστό παραμύθι αποτελεί αντικείμενο ηδονής και κτητικότητας στα μάτια του πρίγκιπα, ο οποίος περιορίζεται σε μια οπτική ικανοποίηση. Αντίστοιχα, το ίδιο αίσθημα ηδονής μπορούμε να πούμε πως αναπαράγεται από την κατανάλωση οπτικού υλικού-εικόνων πορνογραφικού υλικού από την πλευρά των καταναλωτών του διαδικτύου. Οι χρήστες δηλαδή λαμβάνουν ευχαρίστηση κοιτώντας αλλά και αγοράζοντας, άρα κατέχοντας πορνογραφικές εικόνες.

Κατά την Bronfen η Χιονάτη ενσαρκώνει έναν από τους βασικότερους ρόλους που έχουν αποδοθεί στη γυναίκα των Δυτικών κοινωνιών, εκείνον του υπό επιτήρηση και παρατήρηση γυναικείο σώμα, το οποίο επιβεβαιώνει την υπεροχή του αντρικού βλέμματος, κατασκευάζοντας συνάμα μια «εμφυτευμένη συνειδησιακά σεξουαλική θέαση». Η ίδια εικόνα της αναίσθητης γυναίκας, της ανίκανης και της παραδομένης σε πρώτο πλάνο απεικονίζει τόσο την γυναικεία σεξουαλικότητα σαν έκθεμα, όσο και τον θάνατο, δύο από τα μεγαλύτερα αινίγματα της Δυτικής κουλτούρας (Bronfen, 1992, σ. 99).

Κατά μία ευρύτερη εννοιολόγηση της μετατροπής που υφίσταται το σώμα των σεξεργατριών μπορούμε να πούμε πως σε μεγάλο βαθμό επιτυγχάνεται μία μορφή επιδεικτικότητας ή έκθεσης, ανάλογης με εκείνης των αγαλμάτων. Οι ίδιες έχοντας

υποστεί αλλαγές και παραμετροποιήσεις στο σώμα τους με την επίδραση αναισθητικών, ξαφνικά μετατρέπονται σε «αισθητικά κατασκευάσματα» που αποζητούν το θαυμασμό κατά την έκθεσή τους στα βλέμματα του περίγυρού τους. Εδώ βρίσκεται τη θέση της και η σκοποφιλία του Freud, ή η μυστική παρατήρηση των άλλων-συνήθως γυμνών ή εμπλεκόμενων σε σεξουαλική πράξη σωμάτων-, με άλλα λόγια η ηδονοβλεψία ή η έννοια του *voyeurism* που κατέχει επίσης μια ευδιάκριτη θέση στις δικτυακές κατηγοριοποιήσεις του πορνό. Η σκοποφιλία, η θέαση δηλαδή του γυμνού σώματος ερμηνεύει σχεδόν αυτονόητα την ύπαρξη της παραπάνω κατηγορίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΡΤΕΣΙΑΝΗ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Anal	30. Czech	59. Japanese
2. Arabian	31. Deep throat	60. Lactating
3. Asian	32. Dick	61. Latina
4. Ass	33. Doctor	62. Legs
5. Ass-to-mouth	34. Double Fucked	63. Lesbian
6. As slick	35. Ebony	64. Lick
7. Balloon	36. Ethnic	65. Masturbating
8. Big Ass	37. European	66. Mature
9. Big Black Cock	38. Face Fucked	67. Medical
10. Big Clit	39. Face Sitting	68. Mens Health
11. Big Cock	40. Facial	69. Menstruation
12. Big Natural Tits	41. Fake Tits	70. Monster Cock
13. Big Tits	42. Feet	71. Muscled
14. Bisexual	43. Filipina	72. Natural Boobs
15. Black	44. Fingering	73. Nipples
16. Black Butt	45. Foot job	74. Nude
17. Blonde	46. French	75. Nudist
18. Blowjob	47. German	76. Nurse
19. Boobs	48. Grandma	77. Oral
20. Booty	49. Grandpa	78. Orgasm
21. Brazilian	50. Granny	79. Pussy
22. British	51. Handjob	80. Pussylips
23. Brunette	52. Hardbodied	81. Russian
24. Butt	53. Huge Cock	82. Small Tits
25. Camel toe	54. Huge Tits	83. Spanish
26. Cams	55. Hungarian	84. Throat Fucked
27. Clit	56. Indian	85. Tiny Tits
28. Close up	57. Interracial	86. Tits
29. Cumshaw	58. Italian	87. Titty fuck

B3 Το σωματοποιημένο Υποκείμενο στην Πορνογραφία

Το σώμα, στη βάση της ερμηνείας του «*δρώντος υποκειμένου*» και της θεωρίας της «*σωματοποίησης*» που εξηγήσαμε διεξοδικά παραπάνω (βλέπε σ. 6) είναι κατασκευασμα, τόσο των ιστορικοπολιτικών ισχυουσών επιταγών της, όσο και των ατομικότητων που ζουν μέσα σε αυτή και που ταυτόχρονα διοχετεύουν τα θέλω, τις επιθυμίες και τις ιδέες τους μέσα σε αυτή ως δρώντα, *σωματοποιημένα υποκείμενα*. Τα εμπλεκόμενα λοιπόν στη βιομηχανία της online πορνογραφίας σώματα παρέχουν και επιζητούν αυτό που οι κοινωνικές συνθήκες και οι ατομικές επιταγές δημιούργησαν και κατέστησαν διαθέσιμο. Καθίσταται δηλαδή κατανοητό πως οι **τάσεις** και οι **κατηγορίες** του πορνό διαμορφώνονται στη βάση της σωματοποίησης και της συνεχούς αλληλόδρασης μεταξύ κοινωνικού-ατομικού. Τα σώματα σαν ενεργά συστατικά του κοινωνικού γίνεσθαι διαμόρφωσαν στη βάση της σεξουαλικής προσέγγισης την ποικιλία στις ερωτικές προτιμήσεις καθώς και τις διαφορετικές μορφές προσέγγισης του ερωτικού, του αισθησιακού. Όπως η προσωπικότητα κάθε ατόμου που είναι μοναδική, ανάλογα μοναδική είναι θα λέγαμε και η σεξουαλική του ταυτότητα. Το γεγονός ότι είμαστε όλοι δρώντα σεξουαλικά υποκείμενα καθορίζει και την ποικιλία της πορνογραφίας. Το σώμα υποδεκνύει τις τάσεις και το ίδιο τις χρησιμοποιεί, οι σχέσεις και οι δράσεις των σωμάτων διαμορφώνουν τη σύγχρονη cybersex culture στο πλαίσιο της θεωρίας του Synnot και του Simmel κατά το οποίο το σώμα είναι αντανάκλαση της κοινωνικής κατασκευής μέσα στην οποία δραστηριοποιείται.

Από το πρίσμα του Πανοπτισμού και την ανάλυση του Foucault το σώμα περνά σε μια άλλη βάση κατά την οποία αναλύεται ως βασικό στοιχείο της παραγωγής, ως «πειθήνιο όργανο». Το σώμα γίνεται εργαλείο, παράγει και έπειτα καταναλώνει. Όπως οι μηχανές και το μηχανιστικό μοντέλο του Τέϋλор το σώμα, πάντα στο πλαίσιο του ελέγχου και της εγγραφής των εξουσιαστικών λόγων γίνεται το πιο προηγμένο μηχανήμα.

Στην Πορνογραφία όλη η παραπάνω ιδέα εικονοποιείται μέσα από την επιστράτευση των νέων ελεγχτικών μέσων, που δεν είναι άλλα από τις κάμερες και το Διαδίκτυο, που ωσάν ηλεκτρονικοί επόπτες «digital agents» καταγράφουν τις κινήσεις των γυμνών σωμάτων. Παράλληλα, μία νέα κατηγορία εργατών κάνει την εμφάνισή της, αυτή των εργατών του σεξ. Είναι ίσως αυτή η κατηγορία γυναικών για την οποία η S.Bordo στο “The Gendered Body” όταν αναφέρει πως το γυναικείο σώμα υπακούει και στις προσταγές της τελευταίας στιγμής για αναπροσαρμογή, αναμόρφωση, δίνοντας την

απόλυτη ελευθερία στους μηχανισμούς εξουσίας να το διαχειρίζονται όπως θέλουν. Το γυναικείο αυτό σώμα είναι το απόλυτα πειθήνιο και ελεγχόμενο σώμα.

Ιδιαίτερα ουσιαστική κρίνεται η αναφορά στο άρθρο του Loïc .D Wacquant σχετικά με τη διαχείριση του σώματος από τους επαγγελματίες μποξέρ. Αντικαθιστώντας τα πρόσωπα και δανειζόμενοι το παράδειγμα του Wacquant βλέπουμε ακριβώς το πώς το σώμα γίνεται το απόλυτο στοιχείο διαχείρισης. Όπως χαρακτηριστικά παρατηρεί ο Wacquant η νεότερη κοινωνιολογία έχει επικεντρωθεί στην ανάλυση των ποικίλων τρόπων με τους οποίους συγκεκριμένοι κοινωνικοί κόσμοι επενδύουν, διαμορφώνουν και αναπτύσσουν ανθρώπινα σώματα, και στις συγκεκριμένες παρακτικές ενσωμάτωσης, μέσω των οποίων οι κοινωνικές δομές σωματοποιούνται αποτελεσματικά από τους φορείς που συμμετέχουν σ' αυτές. Στο πλαίσιο αυτής της προβληματικής βλέπουμε το παράδειγμα των σεξεργατριών, όπως τα camera girls και των ιδιωτικών ιστοτόπων πορνογραφικού περιεχομένου. Προτύτερα όμως πρέπει να προσδιορίσουμε την cyberporn ή την cybersex culture

B4. Το σώμα παραγωγός, το σώμα καταναλωτής στην κουλτούρα του κυβερνοσεξ.

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να δευκρινήσουμε τί ορίζουμε ως cyberporn και cybersex culture. Ως Πορνογραφία και κουλτούρα του σεξ στον κυβερνοχώρο ορίζεται κάθε σαφής σεξουαλική αναπαράσταση. Υπάρχουν πολλές Τεχνολογίες Διαδικτύου (I.T) που επιτρέπουν την πρόσβαση σε σαφείς σεξουαλικές αναπαραστάσεις όπως εικόνες, βίντεο, κείμενο, τηλεδιάσκεψη, συσκευές και εφαρμογές αλληλόδρασης, ερωτικά παιχνίδια (sex-toys and machines), κοστούμια και αξεσουάρ. Με τον όρο cybersex ή cyberporn αναφερόμαστε ουσιαστικά στο Διαδίκτυο. Υπάρχουν ουσιαστικά πάνω από 60.000 ιστοτόποι ενήλικου περιεχομένου, στους οποίους υπάρχουν παντός τύπου σεξουαλικές αναπαραστάσεις (Nua. 1998). Ωστόσο, ο Lane (2000) παραθέτει μια άριστη έρευνα σχετικά με την άνοδο της Βιομηχανίας του πορνό στο διαδίκτυο. Το δικτυακό πορνό περιλαμβάνει από επί πληρωμή ιστοτόπους επαγγελματικού πορνό, ετερόφυλου και μή, μέχρι και συλλογές φωτογραφιών στο μέγεθος του δακτύλου (Thumbnail Galleries') δωρεάν διάθεσης. Τα διάφορα δίκτυα χρηστών (Usenet) καθώς και λιγότερο εμπορικά site εμπεριέχουν περισσότερο περιορισμένες, ή, αποκκλίνουσες κατά τον πρότερο χαρακτηρισμό μας σεξουαλικότητες. Σημαντικά φαίνεται να είναι και τα επωνομαζόμενα Internet Newsgroups (δες Mehta and Plaza. 1997), σαν μια ακόμη πηγή άντλησης

πορνογραφικού υλικού, μιας και βασίζονται στον διαμοιρασμό σεξουαλικών εφαρμογών όπως οι γραμμές τηλεφωνικού σεξ, σαν τη Hotline και το Bearshare. Το internet chat μπορεί επίσης να θεωρηθεί μια πολύ τυπική σεξ-εφαρμογή (το λεγόμενο cybersex) καθώς και η τηλεδιάσκεψη όπως θα δούμε με το παράδειγμα των κοριτσιών πίσω απ' την κάμερα. Αυτοί οι σεξουαλικής ταυτότητας πολιτιστικοί χώροι (spaces) δεν διεκδικούν καμιά κοινή θα λέγαμε αίσθηση αποκλειστικότητας ως προς την παραγωγή και τη διανομή του υλικού τους, ούτε της αίσθησης της πρόσληψης / χρήσης. Ο Παραγωγός δηλαδή είναι εν δυνάμει καταναλωτής και ο καταναλωτής εν δυνάμει παραγωγός.

B5. Σεξεργάτριες : Διαβάζοντας πίσω από τις λεζάντες, κοιτώντας πίσω από τις εικόνες, τις κάμερες, τα κοστούμια και το glitter.

Ο κόσμος των σεξεργατριών, -όρος που αποδίδεται συνολικά σε όλες εκείνες τις γυναίκες που συμμετέχουν στην παραγωγή σεξουαλικού περιεχομένου δραστηριοτήτων και εργάζονται στη βιομηχανία του πορνό, τόσο online όσο και offline-, δε διαφέρει και πολύ από την παραδοσιακή οργανωσιακή θεωρία για τη λειτουργία και τη διαχείριση εργασιακών πόρων, την οργάνωση και την αξιοποίησή τους, τα οικονομικά οφέλη και τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Ας μην ξεχνάμε λοιπόν, πως και εδώ, όπως και σε κάθε άλλο εργασιακό τομέα υπάρχει μια επιχειρηματική λογική, μία στρατηγική, μια ιεραρχία και μία ανάλογη οργάνωση ώστε να εξυπηρετούνται οι δύο βασικοί στόχοι. Η παραγωγή και η κατανάλωση. Στην περίπτωση που εξετάζουμε, ίσως θα ταίριαζε καλύτερα μία ερμηνεία πάνω στη βάση της κλασικής οργανωσιακής θεωρίας του Taylor, σύμφωνα με το οποίο, έχουμε να κάνουμε με σχετικά τυποποιημένες, μηχανοποιημένες εργασίες από πλευράς των εργαζομένων και που μπορούν να περιγραφούν σχεδόν στο σύνολό τους με όρους αντικειμενικής συμπεριφοράς, χωρίς ρητή αναφορά στις νοητικές διεργασίες του εργαζομένου. Στην περίπτωση όμως των σεξεργατριών, είναι όντως έτσι; Μήπως το σώμα δεν εκτελεί απλά, αλλά συμμετέχει και εκπληρώνει έναν ρόλο όχι αμιγώς εργαλειακό και τυποποιημένο; Ο Wacquant στο Porn Exposed κάνει λόγο για σωματική εμπλοκή και απόδοση κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης, όσον αφορά τις σεξεργάτριες, κατά την ίδια έννοια της απόδοσης και της εμπλοκής που έχει το σώμα των αθλητών κατά τη διάρκεια του αγώνα. Μιλάμε για μία μέθοδο κοπτο-ραπτικής τόσο των φυσικών, όσο και των συναισθηματικών ικανοτήτων του ατόμου σε βαθμό τέτοιο, ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή απόδοση για το εκάστοτε εντεταλμένο έργο.

Ένα άλλο στοιχείο που θα έπρεπε ίσως να μας απασχολήσει είναι η κοινωνική αλληλεγγύη και η συλλογική οργάνωση της ομάδας των σεξεργατριών, στη βάση της θεωρίας του Emile Durkheim. Πώς κατανοείται η σωματοποίηση αυτών των κοριτσιών σαν κοινωνική πρακτική και πώς ενσωματώνονται οι εμπειρίες του πόνου, του τραυματισμού και του γήρατος πάνω στο ατομικό τους κεφάλαιο που δεν είναι άλλο από το ίδιο τους το κορμί; Κατά τους B.S. Turner S.P Wainright στο *Corps de Ballet, the Case of the Injured Ballet Dancer* (Sociology of Health and Illness, Vol25, No 4, 2003, p. 269-288) αναπτύσσεται ένας αντίστοιχος προβληματισμός γύρω από την ομάδα των επαγγελματιών χορευτών μπαλέτου. Εδώ αντίστοιχα, στη δική μας ομάδα-στόχο, θα λέγαμε πως το σώμα των σεξεργατριών αποτελεί κοινό τόπο ανάπτυξης μιας εργατικής συνείδησης και συναδελφικής αλληλεγγύης μεταξύ αυτών των κοριτσιών. Η ομάδα των σεξεργατριών εκφράζει μία μορφή σωματοποίησης κατά την οποία η αίσθηση του εαυτού επενδύεται πάνω στο δρων, ή, όπως επιχειρήσαμε να το αποκαλούμε, σεξουαλίζον σώμα. Κάθε τραυματισμός, αρρώστια, χρόνια πάθηση, σημάδι γήρατος, μπορούμε να πούμε πως αποτελεί για την ατομικότητα της σεξεργάτριας διατάραξη αν όχι απόσχιση από τον ίδιο της τον εαυτό.

B6. Πορνογραφία και Ταξονομία στη βάση της θεωρίας του Bourdieu.

Ανατρέχοντας για ακόμη μία φορά στη θεωρία του Bourdieu και συγκεκριμένα στη Διάκριση, μπορούμε να παρατηρήσουμε πως η κοινωνική κατασκευή της πορνείας, ή της πορνογραφίας, δεν γίνεται βάσει ατομικών, τυχαίων ή ασταθών επιλογών. Το γούστο και η αισθητική των κατηγοριών της πορνογραφίας είναι απόρροια συγκεκριμένων και σκοπίμως στοιχειοθετημένων θέσεων, πρακτικών και συμβάσεων. Η συνήθεια με λίγα λόγια διαρθρώνεται ως «ένα κεκτημένο κοινωνικό σύστημα γενικευμένων έξεων και ρυθμίσεων» (Bourdieu, 1997:95). Όταν λοιπόν η συνήθεια/έξη (habitus) ανταμώνεται με έναν κοινωνικό κόσμο του οποίου αποτελεί προϊόν, θεωρεί την ύπαρξή της αυτονόητη. «Αυτό συμβαίνει γιατί ο κόσμος με παρήγαγε, επειδή πρωτότερα παρήγαγε τις κατηγορίες της σκέψης μου που χρησιμοποιώ μέσα σε αυτόν. Συνεκδοχικά, η ύπαρξή μου (ως έξη), μου είναι αυταπόδεικτη». (Bourdieu & Wacquant 1992: 127-128).

Η έξη βρίσκεται κατά τον Bourdieu τοποθετημένη μέσα στο σώμα και επηρεάζει κάθε διάσταση της ανθρώπινης σωματοποίησης. (Bourdieu, 1978). Σχηματίζεται στο πλαίσιο των κοινωνικών τοποθετήσεων των ανθρώπων, μεταφέροντάς τους μία άποψη για

τον κόσμο, βασισμένη και προσαρμοσμένη σε αυτές τις θέσεις. Με αυτό τον τρόπο τείνει να αναπαράγει τις υπάρχουσες ταξικές δομές. Για τον Bourdieu διαγράφεται με τον τρόπο αυτό ένας χώρος «ταξικών σωμάτων» που αναπαράγει τη δομή του κοινωνικού χώρου. Δεν είναι τυχαίο ότι τα σωματικά χαρακτηριστικά γίνονται αντιληπτά διαμέσου των κοινωνικών συστημάτων ταξινόμησης, τα οποία είναι με τη σειρά τους εξαρτημένα από την κατανομή των διαφορετικών χαρακτηριστικών ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις. Έτσι, οι ταξινομίες που εφαρμόζονται στο αντιληπτό σώμα, και κατ' επέκταση στο πορνογραφικό σώμα (χοντρό / λεπτό, άρρωστο/ υγιές, κτλ) είναι ταυτόχρονα και αυθαίρετες, (εφόσον η ιδέα της γυναικείας ομορφιάς μπορεί να συνδέεται, σε διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά πλαίσια, με το πάχος ή την ισχύτητα), αλλά και αναγκαίες, δηλαδή θεμελιωμένες στον ορθολογισμό μιας κοινωνικής ευταξίας. (Bourdieu,2002).

Το γούστο αναφέρεται κατά τον Bourdieu στις διαδικασίες εκείνες με τις οποίες τα άτομα οικειοποιούνται σαν αυθόρμητες επιλογές και προτιμήσεις, τρόπους ζωής (lifestyles), οι οποίοι είναι στην πραγματικότητα ριζωμένοι σε υλικούς περιορισμούς. Είναι προϊόν των «οροεξαρτήσεων» που σχετίζονται με μια ιδιαίτερη τάξη υπαρξιακών συνθηκών, ενώνοντας όλους όσους είναι προϊόντα παρόμοιων συνθηκών αλλά ταυτόχρονα διακρίνοντάς τους από όλους τους άλλους. Στη λογική δηλαδή της ύπαρξης ιστοτόπων με ευτραφείς πρωταγωνίστριες ή ακόμη και παχύσαρκες, αντιλαμβανόμαστε πως πρόκειται για μια ανάλογη «οροεξάρτηση». Άνθρωποι ευτραφείς, αναζητούν το ταξικό και αισθητικό τους ισοδύναμο.

Επίσης, ιδιαίτερα ουσιαστικό είναι να λάβουμε υπόψη μας πως οι άνθρωποι αναπτύσσουν προτιμήσεις βάσει αυτού που τους είναι διαθέσιμο. Η ανάπτυξη του γούστου, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί σαν μία συνειδητή εκδήλωση της έξης, είναι σωματοποιημένη και επηρεάζει βαθιά τους προσανατολισμούς των ατόμων για το σώμα τους. Ο ίδιος ο Bourdieu γράφει (2002: σελ. 238): «Το σώμα είναι η πλέον αδιαφιλονίκητη αντικειμενοποίηση του ταξικού γούστου, το οποίο και εκδηλώνει με ποικίλους τρόπους».

B7. Το παράδειγμα των camera girls, των ιδιωτικών ιστοτόπων και του Myspace.

Όλες οι παραπάνω κατηγορίες αφορούν ιστοτόπους διάθεσης πορνογραφικού χαρακτήρα, που όμως δε θυμίζουν σε τίποτα τα μεγάλα συνδρομητικά site αντίστοιχου περιεχομένου. Ας εισέλθουμε σε έναν κλασικό πορνογραφικό ιστότοπο και ας τον εξετάσουμε με μια σύντομη περιήγηση προκειμένου να τον συγκρίνουμε αργότερα με τους προαναφερθέντες ιστότόπους.

Εικόνα 6, <http://www.blondscandinavia.com/tour1.html>

Καφτές Σκανδιναβές επιδεικνύουν τα τέλεια σώματά τους

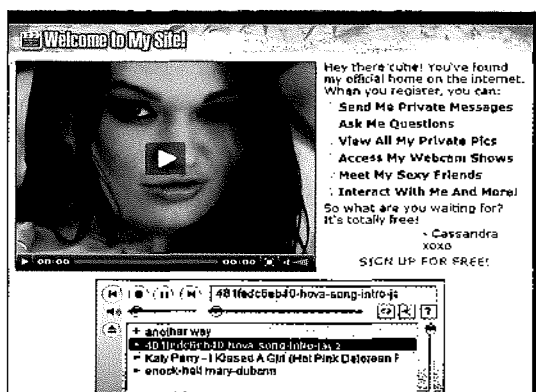
Παρατηρούμε πως σε έναν οποιοδήποτε ιστότοπο θα δούμε γυναίκες στα πρότυπα του δυτικού γυναικείου προτύπου, γυναίκες με αψεγάδιαστα κορμιά και ψεύτικα ονόματα. Στην ουσία δεν ξέρουμε τίποτα για αυτά τα κορίτσια παρά μόνο το ψευδώνυμό τους. Αυτό που πουλάνε είναι ο σωματότυπός τους, το μακρύ ξανθό μαλλί, το ύψος και τα ζουμερά στήθη. Όλες είναι θα λέγαμε σύγχρονες Barbie, απόλυτα σύμφωνες με το δυτικό πρότυπο ομορφιάς. Οι ιστότοποι αυτοί θυμίζουν πραγματικά εργαστήρια στα οποία το κορμί μοχθεί και σμιλεύεται για να θαυμαστεί αργότερα από χιλιάδες δικτυακούς επισκέπτες. Όπως οι χορευτές και οι πυγμάχοι της έρευνας του Wacquant, έτσι κι αυτά τα κορίτσια «είναι» το σώμα τους και ταυτίζονται πλήρως με αυτό. Όλα αυτά τα άψυχα σώματα έχουν μάθει μέσα από το πρίσμα του ελέγχου να χαλιναγωγούν τα συναισθήματά τους. Αν παρατηρήσουμε την έκφραση στο πρόσωπό τους θα δούμε πως το μόνο που αποτυπώνεται σ' αυτά είναι μια λαγνεία σχεδόν «χάρτινη» που επιτυγχάνεται με ένα μιδίασμα των χειλιών κι ένα λοξό βλέμμα. Η διαχείριση του πάθους και των συναισθημάτων διασφαλίζει τον έλεγχο των ατόμων και των κοινωνιών τοποθετώντας στο κέντρο της ευθύνης το άτομο ως το μόνο υπεύθυνο για την άσκηση ελέγχου και επιβολής πάνω στο σώμα του. Το σώμα καταστέλλει κάθε αυθόρμητη εκδήλωση επιθυμίας ή διαμαρτυρίας, περιορίζεται σε μια κατευθυνόμενη και προβλεπόμενη βάση επιτηρούμενης δράσης. Τα κορίτσια των

ιστότοπων πορνογραφικού υλικού είναι πάντα πρόθυμα και χαμογελαστά, έχουν πάντα όρεξη για σεξ και το κυριότερο, το κορμί τους δε λείπει ποτέ όχι σε τίποτα. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να παρατηρήσουμε μία συνολική, ομαδική στάση και συμπεριφορά, η οποία εκφράζεται μαζικά από τις ομάδες των σεξεργατριών του διαδικτύου ως ένδειξη απόλυτου επαγγελματισμού.

B7.1 Προσωπικά porn-sites

Για να δούμε όμως τώρα τι συμβαίνει στα προσωπικά site. Μιλάμε ουσιαστικά για ιστοτόπους που δημιουργούνται, διαχειρίζονται, ελέγχονται και ανανεώνονται από ιδιώτες εργάτες της δικτυακής βιομηχανίας του πορνό. Μιλάμε για έναν νέο τύπο οικιακής επιχείρησης ή γιατί όχι τηλε-εργασίας που κάνει θραύση.

Ας δούμε αρχικά το παράδειγμα των κοριτσιών πίσω από την κάμερα. Πρόκειται για τα χιλιάδες κορίτσια που στο κατώφλι της νέας χιλιετίας άφησαν τους δρόμους και τους ιδιωτικούς χορούς (lap dance) στα καμπαρέ και αποφάσισαν να γίνουν οι ίδιες αφεντικά του κορμιού τους. Ξαφνικά το σώμα τους μετατρέπεται σε κεφάλαιο και πηγή εισοδήματος. Μπαίνοντας σε ένα ιδιωτικό ιστότοπο πορνογραφικού περιεχομένου θα εκπλαγούμε από τη διαφορετική αισθητική και τις διαφορετικές αναπαραστάσεις του σεξουαλικά ενεργού και δραστήριου γυναικείου σώματος. Ας περιηγηθούμε σε δύο προσωπικούς ιστότοπους που διαλέξαμε τυχαία.

<http://www.cassandracalogera.com/MCE/grunge/0/loginPage>

<http://www.francinedee.com/index.php>

Αυτό που παρατηρούμε είναι πως τα προσωπικά site είναι πράγματι πιο «αληθινά» και πολύ διαδραστικά δεδομένου ότι έχουν ενσωματώσει όλες τις πιθανές αλληλεπιδραστικές εφαρμογές. Έχουμε δηλαδή Faqs/blog/webcam/calendar/forum κτλ. Μπορεί δηλαδή κανείς να συνομιλήσει και να απευθύνει ερωτήσεις στην Cassandra, να διαβάσει το ημερολόγιο και το blog της, να δει τις φωτογραφίες της, να παρακολουθήσει ένα ζωντανό σεξ-σόου μέσω κάμερας (live on camera sex show), να γνωρίσει την Κασάνδρα, να ακούσει μουσική που επιλέγει η ίδια στον προσωπικό της ιστότοπο και να μοιραστεί τα μυστικά του μαζί της.

Αντίστοιχα, στον ιστότοπο της Francine μπορεί να «μπει» στο σπίτι της και να την παρακολουθεί μέσα από κάμερες που είναι εγκατεστημένες σε όλα τα σημεία του σπιτιού. Η Francine παραθέτει πολύ λιγότερα προσωπικά στοιχεία αλλά διαθέτει ένα πιο ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης της ιδιωτικής της ζωής με 3 κάμερες εγκατεστημένες στο σαλόνι, το μπανιο και το υπνοδωμάτιό της που λειτουργούν 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, με δυνατότητα σύγχρονης συνομιλίας, (live chat) ανταλλαγή μηνυμάτων και αποστολή ringtones στο κινητό του χρήστη (mobile sms), blog, καθώς και ημερολόγιο (journal) στο οποίο γράφει τα τελευταία νέα της.

Ουσιαστικά διαπιστώνουμε ότι οι οικιακές αυτές επιχειρήσεις δε χρειάζονται παρά ένα σώμα, μία κάμερα κι έναν επόπτη για να λειτουργήσουν με απόλυτο κέρδος. Ο πανοπτισμός του Foucault βρίσκει τη θεωρία του Bourdieu και το κέρδος μεγιστοποιείται. Αν δανειστούμε τη θεωρία του Bourdieu (1986 σ.241) σύμφωνα με την οποία «το κεφάλαιο είναι συσσωρευμένη εργασία (στην υλικοποιημένη μορφή της), η οποία όταν την οικειοποιούνται σε ιδιωτική, δηλαδή αποκλειστική βάση φορείς ή ομάδες φορέων, τους δίνει τη δυνατότητα να οικειοποιηθούν κοινωνική ενέργεια υπό τη μορφή πραγματοποιημένης ή ζώσας εργασίας», τότε θα μπορούσαμε να συλλάβουμε τις σεξεργάτριες ως κατόχους ή ακόμα και ως επιχειρηματίες σωματικού κεφαλαίου. Οι γυναίκες αυτές κατέχουν την κυριότητα του σώματός τους και την απόλυτη διάθεσή του μέσα από τα προσωπικά τους site. Το σώμα των σεξεργατών είναι συγχρόνως και τα μέσα παραγωγής που κατέχει, οι πρώτη ύλη την οποία οι ίδιες θα δουλέψουν με μεθόδους όπως η διαίτα, η άσκηση, προκειμένου να το βελτιστοποιήσουν. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να πούμε πως οι σεξεργάτριες χρησιμοποιούν αυτό που ο Marx αποκαλεί «τις φυσικές δυνάμεις» του σώματός του για να «αυτοποιείται» εκείνο το συγκεκριμένο κομμάτι της φύσης που είναι το δικό του σώμα για να βελτιστοποιεί την ανάπτυξη αυτών ακριβώς των δυνάμεων. Με τους

κατάλληλους χειρισμούς, το σώμα αυτό είναι ικανό να παράγει μεγαλύτερη αξία από εκείνη που ήταν «διαποτισμένο» (K.Marx, 1977, σ.173).

Μέσα στο πλαίσιο της εργαλειοποίησης του σώματος παραγωγού – καταναλωτή διαπιστώνουμε πως ο ανθρώπινος οργανισμός είναι ένα «ενεργό, αυτο-αυτομετασχηματιζόμενο υποκείμενο» (Freund, 1988, σ.851). Το σώμα δεν είναι διαφορετικό από τα περισσότερα εργαλεία παραγωγής όσον αφορά το βαθμό ευελιξίας του. Μπορεί μέσα σε δεδομένα όρια να ανανεωθεί, να επανεξοπλιστεί και σε μεγάλο βαθμό να ανασυγκροτηθεί. Μπορεί ακόμη κατά τη θεωρία του Arlie Hochschild να ρυθμιστεί συναισθηματικά και να διδαχτεί σύνολα από στάσεις, πρότυπα κίνησης και υποκειμενικές συναισθηματικές - γνωστικές καταστάσεις που θα το μετατρέψουν σε ειδήμονα επαγγελματία. (Μακρυνιώτη 2004, σ.231) Αλλά και σύμφωνα με τον Goffman, παρατηρούμε πως μία από τις κομβικές έννοιες στο έργο του Goffman είναι η έννοια της «διαχείρισης των εντυπώσεων» (impression management) κατά την οποία τόσο συνειδητά όσο και ασυνείδητα προσπαθούμε να ελέγχουμε το πώς μας βλέπουν οι γύρω μας. Η διαχείριση των εντυπώσεων γίνεται αισθητή και επιτυγχάνεται με τεχνικές συμπεριφοράς όπως οι καλοί τρόποι, η κολακεία και άλλες ανειλικρινείς εκδηλώσεις (...) Ειδικότερα η διαχείριση των εντυπώσεων περιστρέφεται γύρω μια *στημένη* θα λέγαμε συμπεριφορά που εστιάζεται στην περιβολή και στη γλώσσα του σώματος των ατόμων.

Το στήσιμο και η προώθηση του εμπορεύσιμου σώματος από τις σεξεργάτριες αποτελεί χαρακτηριστική απόδειξη των παραπάνω. Όλα αυτά και σε συνδυασμό με κάποιες μαρτυρίες που παρατίθενται στο άρθρο του Adam Arvidsson "*Netporn: the Work of Fantasy in the Information Society*" μας φέρνουν αντιμέτωπους με μια νέα μορφή σεξουαλικότητας, αυτή που φέρνει τη φαντασίωση στο επίκεντρο του αγοραστικού κοινού.

«Αυτό που θέλουν οι πελάτες από μας αυτή την εποχή είναι το συναισθηματικό σεξ, το εγκεφαλικό (...) Αυτό είναι το πιο σημαντικό κομμάτι της δουλειάς μας. Με τους πελάτες που έχω η πραγματική δουλειά που κάνω δεν είναι τόσο σωματική, όσο εγκεφαλική.»
- *Lucrezia, Ιδιοκτήτρια προσωπικού site.*

«Εμείς που δουλεύουμε στο διαδίκτυο πουλάμε μια ιδέα. Στους δρόμους πουλάνε κομμάτια κρέας....»
- *Luciana, Ιδιοκτήτρια κάμερα-site*

*«Στην Κολομβία οι άνθρωποι κάνουν πολύ περισσότερο σεξ. Το ίδιο κάνουν και οι πόρνες που χρησιμοποιούν το Ίντερνετ για αυτό και οι άλλες γυναίκες. Εδώ (στην Ευρώπη) οι άντρες φαίνεται να φιάχνονται με το να σκέφτονται το σεξ, παρά με το να το κάνουν»
- Patricia. Ιδιοκτήτρια κάμερα-site*

Για αυτά τα κορίτσια που ερωτήθηκαν από τους Alessandro dal Lago και Emilio Quadrelli (dal Lago & Quadrelli, 2003:208-209), οι πιο σημαντικοί παράγοντες στη δουλειά αυτών των σεξεργατριών είναι κυρίως η εγκεφαλική διέγερση και η φαντασίωση. Είναι η ικανότητά τους να προσποιούνται και να εκτελούν, να επινοούν καταστάσεις και συσχετισμούς που ανταποκρίνονται στις σεξουαλικές φαντασιώσεις των πελατών τους, οι οποίοι κατά τη Luciana, απέχουν πια από την αγορά κρέατος των τυπικών ιστοτόπων πορνογραφικού υλικού.

Τα κορίτσια που έχουν τη δική τους επιχείρηση κάνουν κουμάντο για τον εαυτό τους, τσαλακώνουν την εικόνα τους και δεν έχουν καμία σχέση με τις άψυχες Barbie των κλασικών porn sites που συναντάμε στους καταλόγους του www.thebestporn.com. Μιλάμε για τα κορίτσια της διπλανής πόρτας που αναπαράγουν όχι μόνο την εικόνα του σώματός τους εκθέτοντάς το, αλλά εκθέτοντας παράλληλα και ένα κομμάτι της ταυτότητάς τους. Ίσως μιας εξασκημένης και υποκειμενικής ταυτότητας όπως είδαμε παραπάνω, αλλά σίγουρα ενδεδυμένης με την επίφαση της ειλικρινούς ή απλά της ανθρώπινης επικοινωνίας μεταξύ δύο ατόμων. Τα κορίτσια αυτά είναι πειθήνια, είναι υπάκουα. Χρησιμοποιούν το σωματικό τους κεφάλαιο και το κάνουν να υπακούει στις εντολές του πελάτη πίσω από την κάμερα ή την οθόνη. <http://www.scxycollegegirl.ws/>, <http://174.36.134.66/>

Μία σημαντική ωστόσο διαφορά που παρατηρούμε σε αυτή τη μορφή πορνογραφίας και ιδιαίτερα στο Myspace και στα αποκλειστικά live cameras sites είναι επίσης πως πρόκειται για μια πιο άμεση έκθεση σε ό,τι αφορά το σώμα αυτό καθ' αυτό. Εδώ έχουμε να κάνουμε με το κορίτσι της διπλανής πόρτας, <http://nextdoornikki.com/index4.html> με γυναίκες που φαίνεται να έχουν μια καθημερινή ζωή, μια ρουτίνα και που απλά εγκαθιστούν μία κάμερα στο χώρο τους ή διατηρούν τον προσωπικό τους τόπο σε μια δωρεάν δικτυακή πλατφόρμα-κοινότητα όπως το myspace προκειμένου να αυξήσουν το μηνιαίο τους εισόδημα. Το κάνουν για χρηματικά οφέλη, δίχως όμως να επενδύουν τόσο στην εξωτερική τους εμφάνιση. Εδώ δεν θα δούμε ούτε πλαστικά σώματα, ούτε ξανθιές ψηλές γυναίκες με λευκό δέρμα. Εδώ το δυτικό θηλυκό πρότυπο ανατρέπεται και υπερσχύουν ίσως περισσότερο από οπουδήποτε άλλο οι εξομολογητικοί λόγοι γύρω από το σεξ κατά τη Γ'νεαλογία του Foucault. Εδώ έχουμε να

κάνουμε με γυναίκες που εκθέτουν δημόσια τις σεξουαλικές τους προτιμήσεις, την ανάγκη τους για επιβίωση, μιλάνε ανοιχτά για το σεξ με μία διάθεση όμως εξομολογητική.

B7.2 Το Παράδειγμα του Myspace

Ας δούμε ενδεικτικά κάποια κορίτσια που χρησιμοποιούν το www.myspace.com ως χώρο φιλοξενίας τους. Το myspace είναι μια δημιουργική δικτυακή κοινότητα στην οποία παρέχεται δωρεάν web hosting σε όλα τα μέλη της. Βασική είναι η λεπτομέρεια πως σύμφωνα με τους κανονισμούς του myspace (netiquette) απαγορεύεται η ανάρτηση φωτογραφιών ή βίντεο με προσβλητικό περιεχόμενο καθώς και η χρήση του από ανήλικα άτομα. Παρόλαυτά βλέπουμε πως δεν τηρείται κάποιος κανόνας σχετικά με το ηλικιακό όριο, ούτε και με τη διάθεση πορνογραφικού υλικού ή φωτογραφιών με προσβλητικό περιεχόμενο (offensive material), αφού πολλά από τα μέλη της επικοινωνιακής αυτής κοινότητας το χρησιμοποιούν ως βιτρίνα για να εκθέσουν το σώμα και ένα κομμάτι του εαυτού τους.

Εδώ βλέπουμε μία βασική πλατφόρμα αναζήτησης μελών στο myspace. Παρατηρούμε πως το ηλικιακό όριο είναι τα 18. Κατά τη δημιουργία όμως προσωπικού λογαριασμού, οι χρήστες καταχωρούν την ημερομηνία γέννησής τους, η οποία πολλές φορές είναι κατώτερη του επιτρεπόμενου ηλικιακού ορίου, δηλαδή είναι ανήλικοι.

Join MySpace Here! Already a member? [login](#)

Email Address: 2003
Confirm Email Address: 2002
Password: 2001
Confirm Password: 2000
First Name: 1999
Last Name: 1998
Country: 1997
State: 1996
Postal Code: 1995
Date Of Birth: 1994
Gender: ☒ Allow others to see when it's my birthday
Preferred Site & Language: 1993
1992
1991
1990
1989
1988
1987
1986
1985
1984

Ας δούμε λοιπόν τώρα τους χώρους κάποιων μελών

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=47176921>

Στο myspace της yummiie-yammie συναντάμε μια έγχρωμη γυναίκα που ανοίγει την πόρτα του δυνητικού της χώρου και μιλάει ανοιχτά για τις σεξουαλικές της προτιμήσεις και τον εαυτό της. Μητέρα με παιδιά και χορεύτρια εξωτικών χορών χρησιμοποιεί το myspace για ένα επιπλέον εισόδημα.

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=403324197>

Σχετικά με τη Joanna βλέπουμε πως πρόκειται για μία τραβεστί που δηλώνει το ενδιαφέρον του σε άντρες και γυναίκες με σκοπό τη γνωριμία. Η Joanna είναι ιδιαίτερα ειλικρινής γιατί δηλώνει πως δεν είναι κάτι περισσότερο ή άτι λιγότερο από αυτό που

browse users

Basic **Advanced**

Browse For: ☒ Women ☐ Men ☐ Both

between ages: and

who are: ☐ Single ☐ Married ☐ In a Relationship ☐ Divorced ☐ Engaged ☐ Swinger

and are here for: ☒ Dating ☒ Relationships ☒ Networking ☐ Friends

located within: Country:

photos: ☐ Show only users who have photos ☒ Show name and photo only

Physical Attributes

Ethnicity: ☐ Asian ☐ Black/African ☐ East Indian ☐ Latino/Hispanic ☐ Middle Eastern ☐ Native Amer. ☐ Other ☐ Pac. Islander ☐ White

Body type: ☐ Slim/Slender ☐ Average ☐ More to love ☐ Athletic ☐ Little extra ☐ Body builder

Height: ☐ Between ft. in. and ft. in. ☒ No preference

Personal Attributes

Smoker: ☒ Both ☐ No ☐ Yes

Drinker: ☒ Both ☐ No ☐ Yes

Orientation: ☐ Straight ☒ Bi ☐ Gay ☐ Not sure

Education: ☐ High school ☐ In college ☐ Grad school ☐ Some college ☐ College grad ☐ Post grad

Religion:

Income:

Children:

δείχνουν οι φωτογραφίες.

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=407306462>

Η Jenna, είναι μία επαγγελματίας camera hostess και πωλήτρια σε εμπορικό κατάστημα. Μητέρα, 22 ετών, προκαλεί τους πελάτες σε ιδιωτικό chat και σεξ σόου. Η ίδια πιστεύει πως η ζωή είναι ένα ταξίδι που ποτέ δεν ξέρουμε πού θα μας βγάλει, πρέπει να μαθαίνουμε απ' τα λάθη μας και να μη δίνουμε σημασία στα σχόλια των άλλων.

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=134931151>

Εδώ έχουμε να κάνουμε με μια επαγγελματία dominatrix με μεγάλο επαγγελματικό background, με καλλιτεχνικές ανησυχίες και σαφές εργασιακό προφίλ. Η Lady Violet Arcane παραθέτει πλήρες βιογραφικό, οι προτιμήσεις της και τα ενδιαφέροντά της σχετίζονται αποκλειστικά με τη δουλειά. Αντιλαμβανόμαστε από την αισθητική του χώρου της πως πρόκειται για ένα πιο καλοστημένο χώρο στον οποίο η εξομολόγηση και η εκτεταμένη αναφορά σε σεξουαλικές πρακτικές και φετίχ αναβιώνουν τη θεωρία του Foucault σχετικά με την Ars Erotica.

Όλα τα παραπάνω παραδείγματα συγκαταλλέγονται στην κατηγορία του ερασιτεχνικού πορνό.³⁰

Ωστόσο, μια βασική παρατήρηση στο σημείο αυτό είναι πως βλέπουμε ότι όλοι οι παραπάνω υπαρκτοί χαρακτήρες προσπαθούν κατά μία έννοια να «απενοχοποιήσουν» τον εαυτό τους από τους αρνητικά φορτισμένους συνειρμούς που παράγει η έκθεσή τους στη βιομηχανία του πορνό και μέσα από προσωπικές εξομολογήσεις που αφορούν τόσο την προσωπικότητα και την οικογένεια τους, δηλαδή αδιαμφισβήτητα θα λέγαμε κοινωνικά standards προσδιορισμού των ατόμων στη βάση του καθωσπρεπισμού, επιχειρούν να αποσχιστούν στιγμιαία από την Πορνογραφία και να προάγουν την απεικόνιση ενός πιο αθώου, πιο κοινωνικά αποδεκτού πορτραίτου.

Επίσης, οφείλουμε να πούμε πως, κατά τη γνώμη μας η εμφάνιση της βιομηχανίας του πορνό στο διαδίκτυο και η επικράτησή του οφείλεται, σε έναν βαθμό στο γεγονός της εμφάνισης και διάχυσης της «δροσερής» επικρατούσας τάσης του «ερασιτεχνικού» ή «εναλλακτικού» πορνό. Το ερασιτεχνικό παρήχθησε καταρχάς από τους ανθρώπους έξω

³⁰ Κάπου εδώ θα έπρεπε να επισημανθεί από μέρους μας ο διαχωρισμός μεταξύ pro και amateur πορνό, όπου pro=professional δηλαδή επαγγελματικό πορνό και amateur=ερασιτεχνικό πορνό. Με τον όρο επαγγελματικό πορνό αισθητοποιείται η βιομηχανία της πορνογραφίας στην οποία συμμετέχουν άτομα που τη χρησιμοποιούν για αμγώς βιοποριστικούς σκοπούς και δεν εμπλέκονται με κανενός τύπου ακτιβιστική δράση. Το περιεχόμενο των προϊόντων του επαγγελματικού πορνό καθώς και η ποιότητά τους παραπέμπει σε βιομηχανοποιημένες μεθόδους παραγωγής και διάθεσης. Αντίθετα ως ερασιτεχνικό πορνό λαμβάνεται το παραγόμενο με οικειακά ή χαμηλού κόστους μέσα, η ποιότητα του οποίου δεν παραπέμπει σε τυποποιημένα πορνογραφικά πρότυπα. Το ερασιτεχνικό πορνό παράγεται και διατίθεται στο διαδίκτυο κυρίως από χρήστες, είναι πολλές φορές ατομικό και ελεύθερα προσβάσιμο ενώ ταυτόχρονα διεκδικεί την μοναδικότητα των προσωπικοτήτων που το παράγουν και το διαθέτουν και είναι απαλλαγμένο από επιχειρηματικά συμφέροντα. Πολλές βέβαια εκδόσεις του ανήκουν σε οργανωμένους εταιρικούς δικτυακούς οργανισμούς και διατηρούν την ερασιτεχνική αισθητική ως μία εναλλακτική κατηγορία προϊόντων πορνογραφικού χαρακτήρα τα οποία είναι εμπορεύσιμα. Βλέπε http://www.thebestamateur.com/index_tbp.php?CA=929471-0000&PA=1183423 αλλά και παρακάτω www.youtube.com

από τη βιομηχανία και που απογειώθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '80 με βίντεο παρμένα από τις κρεβατοκάμαρες των συμμετεχόντων με μια δόση ηδονοβλεψισμού (voyeurism). Η ερασιτεχνική κάμερα έχει τον πρώτο λόγο, μετατρέποντας το πέρασμα από την «ψεύτικη, τεχνητή» πορνογραφία των σιλικονάτων σωμάτων στην απόλυτα οικεία, στη ζωή του θεατή ερωτική περιπέτεια και φαντασίωση με την οποία μπορεί απ' ό,τι φαίνεται να ταυτιστεί απόλυτα. Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι ο ίδιος ορίζει βάσει των επιθυμιών του το τί θα δει ή το τί θα του κάνουν εξασφαλίζει στον καταναλωτή μία ψευδαίσθηση εξουσίας, μία αίσθηση πως έχει λαβή πάνω στα γεγονότα, πράγμα πολύ σημαντικό αν αναλλογιστεί κανείς το κλίμα κοινωνικής, συναισθηματικής και πολιτικής αβεβαιότητας, αστάθειας κι αδιαφορίας το οποίο βιώνουμε όλοι μας σήμερα.

B8 Σεξουαλικότητα στους ιστοτόπους πορνογραφικού χαρακτήρα.

Όταν λοιπόν μιλάμε για ιστοτόπους πορνογραφικού χαρακτήρα οι περισσότεροι από μας φέρνουμε στον νου μας σκηνές κυρίως από την ερωτική σκοπιά ερμηνείας της ερωτικής τέχνης. Φανταζόμαστε τελετουργικά και διαδικασίες αποπλάνησης του ερωτικού μας συντρόφου και τελική παράδοση και των δύο στην ηδονή. Η σεξουαλική πράξη ανακαλύπτεται σαν ένα μυστικό στην ψυχή και στο κορμί μας με την αφή, τους ψιθύρους ή το εγκεφαλικό παιχνίδι.

Η άλλη όψη βέβαια, δεν είναι παρά εκείνη της στεγνής διαδικασίας της σεξουαλικής πράξης, η οποία περιορίζεται σε ανταλλαγή σωματικών υγρών και σε ένα συνεχές λειτουργιστικό μοντέλο εισόδου-εξόδου στις διόδους των γεννητικών οργάνων. Τί συμβαίνει στα χιλιάδες site που εξετάζουμε και ποιό από τα δύο ήδη σεξουαλικότητας κυριαρχεί στη σύγχρονη cybersex culture; <http://flexiblepositions.com/tour1/?nats=bestporn:discountp:flex,0,0,0,0>

Απ' ό,τι φαίνεται και τα δύο. Τόσο ο ορθολογισμός της Δύσης όσο και ο μυστικισμός της Ανατολής στάθηκαν ικανοί να διαμορφώσουν την αισθητική της cybersex culture. Μια ματιά στους ιστοτόπους φετιχιστικού χαρακτήρα μας φέρνει στο μυαλό το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκε η έννοια της σεξουαλικότητας στις ανατολικές κουλτούρες. Ιστοτόποι με περιεχόμενο φετιχιστικού χαρακτήρα, γυναικείας κυριαρχίας, πρακτικών kama-sutra, ερωτικών ιστοριών και φωτογραφιών αναβιώνουν κατά μία έννοια την ατμόσφαιρα της μύησης και του ερωτικού τελετουργικού με την επιστράτευση διάφορων εξαρτημάτων, ερωτικών παιχνιδιών, κουστουμιών, τεχνικές περίδεσης. Στους ιστοτόπους αυτού του στιλ οι σεξεργάτριες συμμετέχουν σε μια πιο αισθησιακή

σεξουαλική δραστηριότητα και ανακαλύπτουν την ηδονή σταδιακά. Ίσως εδώ να είναι λίγο πιο ευδιάκριτη η παρουσία στοιχείων ερωτικής τέχνης, μιας και –πέρα από την καλλιτεχνική αισθητική των ιστοτόπων- και οι ίδιοι οι συμμετέχοντες εμπλέκονται σε μια διαδικασία ερμηνείας –με τη θεατρική έννοια- αποτυπώνοντας τα στάδια της ηδονής στο πρόσωπό τους. Οι αισθήσεις προκαλούνται και στο επίκεντρο βρίσκεται η τέχνη του έρωτα και των αισθήσεων κι όχι απλά η κρεάτινη μάζα.

B9 Εναλλακτική πορνογραφία, η απάντηση στα κατεστημένα δυτικοκρατούμενα πρότυπα-η άλλη όψη.

Σε όλο το εύρος αυτής της εργασίας έχει καταστεί κατανοητή η ενασχόλησή μας με το σεξ και τις διαφορετικές απεικονίσεις του. Μέσα από μια ανάλυση κοινωνικών κυρίως στερεότυπων του πολιτισμού μας είδαμε το σεξ και την online πορνογραφία σαν μια τυπική αντανάκλαση του ιστορικο-πολιτικού μας γίνεσθαι κι εμάς σαν παθητικούς καταναλωτές κι εργάτες ενός κρατικοδίετου οικονομικού σχηματισμού που ενεργοποιείται από την Εξουσία σε όλες της τις εκφάνσεις. Το παιθήνιο όμως αυτό σώμα, αντιδρά κι αντιστέκεται, γδύνεται, αυτή τη φορά όμως για να σοκάρει και να δηλώσει πια ως ένα σκεπτόμενο, αντι-δρων σώμα την αντίθεσή του στις κατεστημένες μορφές ελέγχου, εξουσίας, στα επιβεβλημένα πρότυπα ομορφιάς, υγείας, ζωής.

Το σώμα αυτό στην Πορνογραφία βρήκε την έκφρασή του μέσα από μια «κοινότητα» ή «αδερφότητα» ατόμων που συγκεντρώθηκαν και δημιούργησαν μία νέα τάση ως προς την εκδήλωση της σεξουαλικότητάς τους. Όλοι αυτοί που είναι οι θιασιώτες της εναλλακτικής σκηνής της cybersex culture, αγόρια και κορίτσια θέλανε να δηλώσουν με το σώμα τους την αντίδραση απέναντι στα δυτικά τετριμμένα πρότυπα ομορφιάς. Είναι όλοι αυτοί που χρησιμοποιούν το σώμα τους σαν όχημα έκφρασης των ανησυχιών και των αντιθέσεων απέναντι σε κάθε τι κατεστημένο και επιβεβλημένο. Για την κολεκτίβα των εναλλακτικών του διαδικτύου το σώμα είναι ένα στοιχείο που φέρει όλα τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας και της προσωπικότητας του ατόμου. Είναι ένα περίβλημα του εαυτού, ένα κάλυμα για την πνευματική υπόσταση του δράοντος υποκειμένου, το οποίο σαν ένας καμβάς, χρωματίζεται και καλλωπίζεται με στόχο να χρησιμοποιήσει την καλλιτεχνική έκφραση σαν τον αγγελιοφόρο διαμεσολάβησης όλων

των παραπάνω μηνυμάτων που θέλει να διαλλαλήσει στην κοινωνία του θεάματος, της επιφάνειας και της παθητικής αποδοχής προτύπων και κανόνων δράσης και συμπεριφοράς.

Αυτή είναι η κοινότητα όλων των ακτιβιστών της online πορνογραφίας, του συνόλου των ατόμων που κατατάσσουν τους εαυτούς τους στο δυναμικό του alternative porn. Ο όρος «alt-porn ή altporn ή alternaporn ή απλά alt) είναι μια συντόμευση του όρου "alternative pornography", δηλαδή της εναλλακτικής πορνογραφίας όπως προείπαμε. Στην εναλλακτική πορνογραφία συμμετέχουν άτομα που εμπλέκονται με άλλου είδους υποκοουλτούρες (subcultures)³¹ όπως το γκόθικ κίνημα, το πάνκ, το ρέιβ (goth, το punks ή το rave) και που συχνά παράγεται από μικρά και ανεξάρτητα sites ή κινηματογραφιστές, φωτογράφους κτλ. Συνήθως, το σώμα των μοντέλων της εναλλακτικής πορνογραφίας γίνεται αντιληπτό εξαιτίας της ύπαρξης τατουάζ, πέρσινγκς, ουλών και γενικά σωματικών τροποποιήσεων (body modifications, tattoos, piercings ή scarifications) ή και προσωρινών τροποποιήσεων όπως τα έντονα βαμμένα μαλλιά. Ο όρος indie-ανεξάρτητο πορνό επίσης χρησιμοποιείται στις μηχανές αναζήτησης ή στις περιγραφές των μελών της κοινότητας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη κάποιας υποκοουλτούρας και μιας δεδομένης αισθητικής που σχετίζεται με αυτή.

Ο πρώτος ιστότοπος που αφιερώθηκε ρητά στην «υποπολιτιστική erotica» ήταν το blue blood (γαλάζιο αίμα), ένα περιοδικό που κυκλοφόρησε το 1992 και φιλοξένησε τα πρότυπα μοντέλα με γκόθ ή κυβερνοπανκ αισθητική. Η μεγαλύτερη αγορά για το πορνογραφικό ALT, εντούτοις, ήταν στο διαδίκτυο. Εκτός από μερικούς εφήμερους προσωπικούς ιστοχώρους, η πιο πρόωρη ρητά περιοχή εναλλακτικού πορνό ήταν το www.GothicSluts.com στις αρχές του 1999 ακολουθούμενο αμέσως μετά από το www.Raverporn.net (το πιο πρόσφατο μετονομασμένο www.EroticBPM.com) τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου, και ακολουθούμενο αργότερα από το www.NakkidNerds.com το Δεκέμβριο. Το www.Supercult.com άρχισε το 2000, ακολουθούμενο από το www.SuicideGirls.com στα τέλη του 2001, το οποίο τείνει να γίνει η δημοφιλέστερη και οικονομικά πλέον προσοδοφόρα περιοχή ανεξάρτητου πορνό. Μετά την επιτυχία του SuicideGirls, ο αριθμός περιοχών εναλλακτικού πορνό έχει αυξηθεί πάρα πολύ από το 2002. Εκτός από τις προαναφερθείσες περιοχές, οι γνωστοί ιστοχώροι altporn

³¹ Ως υποκοουλτούρα ορίζονται σύνολα ή γκρουπ ατόμων που ανήκουν σε πολιτιστικές ομάδες με δικά τους έθιμα, κώδικες και οικονομίες οι οποίες διαφοροποιούνται από την ευρύτερη ήδη υπάρχουσα μαζική κουλτούρα. Δες και <http://en.wikipedia.org/wiki/Subculture> δες και http://en.wikipedia.org/wiki/Alt_porn

περιλαμβάνουν από τον Σεπτέμβριο του 2008 τα sites www.BurningAngel.com και www.GodsGirls.com

Οι όροι «εναλλακτικό πορνό» πλάθηκαν στις αρχές του 2000s αναφορικά με τα SuicideGirls, RaverPorn, και παρόμοιοι ιστότοποι όπως το blue blood, χρησιμοποίησαν γενικά όρους όπως “subculture erotica”. Οι ιστοχώροι εναλλακτικού πορνό διακρίνονται συχνά από τη χρήση πινάκων μηνυμάτων, blogs, την κοινωνική δικτύωση, και άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της σε απευθείας σύνδεση δυναμικής κοινότητας κοινότητας, που ενθαρρύνει τη συμμετοχή και από τα μοντέλα και από τους χρήστες. Ενώ αυτά τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα δεν αφορούν αποκλειστικά και μόνο τις περιοχές πορνογραφικού περιεχομένου, οι πιο χαρακτηριστικοί πορνογραφικοί ιστότοποι τείνουν να προσαρτούν στο δυναμικό τους λίγο πολύ ανώνυμα μοντέλα που αντιμετωπίζονται σαν απρόσωπες υπάρξεις από τους ανώνυμους επισκέπτες.

Πολλά μέλη της κοινότητας της ανεξάρτητης πορνογραφίας διαφωνούν στην ταμπελοποίησης της ως τέτοιας. Μερικοί τη θεωρούν συνήθως μια αισθητική ποιότητα ενώ άλλοι το βλέπουν όπως έχοντας έναν ιδεολογικό καθορισμό. Το γεγονός αυτό έχει ευνοήσει την ανάδυση διαφωνιών σχετικά με το αν οι ιστότοποι και τα βίντεο εναλλακτικού πορνό θα πρέπει να περιορίζονται σε φωτογραφίες rip-up κοριτσιών, σε softcore απεικονίσεις ή αν πρέπει να συμπεριλάβουν ένα σεξουαλικό – ρητό, σκληροπυρηνικό περιεχόμενο, αν θα πρέπει να έχει έναν ρητά φεμινιστικός ή όχι προσανατολισμό, και εάν οι ιστότοποι εύρεσης εναλλακτικού πορνογραφικού υλικού πρέπει να παρουσιάσουν μοντέλα και των δύο φύλων καθώς και μιας σειράς σωματότυπων διαφορετικών από αυτών των συμβατικά τις ελκυστικών νέων γυναικών. Δεδομένου ότι κάθε επιχείρηση πορνογραφίας διευθύνει την επιχείρησή της και μεταχειρίζεται τα μοντέλα της διαφορετικά, είναι δύσκολο να καθοριστεί σε ιδεολογική βάση η ελευθερία των μοντέλων να μιλάνε ελεύθερα για ό,τι έχουν στο μυαλό τους για τη βιομηχανία, τους εργοδότες τους, και τις πολιτικές ατζέντες θεωρούνται από μερικές ένα ζωτικής σημασίας μέρος της κοινότητας του ανεξάρτητου πορνό. Για παράδειγμα, το site των SuicideGirls έχει επικριθεί για τον περιορισμό της δυνατότητας των υπαλλήλων τους να κάνουν δημόσια σχόλια αυτής της φύσης. Αυτό οδήγησε σε μια δημόσια πτώση μεταξύ ιδιοκτήτης SuicideGirls και διάφορων προηγούμενων μοντέλων και διέγειρε νέες αμφιβολίες για το αν το ανεξάρτητο πορνό χειραγωγείται από το καθιερωμένο πορνό των επαγγελματικών ιστοτόπων.

B10 Το παράδειγμα των S.G= Suicide Girls³²

Αυτός ο ιστότοπος διαφέρει κατά πολυ από άλλους, όχι τόσο σε δομή και σε

διάθεση προϊόντων, όσο σε σύλληψη, λειτουργία και χάρις σε μια μοναδική αίσθηση του «ανήκειν» σε μια κοινότητα ατόμων. Στο S.G ο ερωτισμός προσεγγίζεται με έναν περισσότερο ανθρωποκεντρικό τρόπο, οι ερασιτέχνες κατασκευάζουν για τα μαζικά ακροατήριά τους ένα οικείο πορτρέτο της ζωής τους που ξεπερνά τις εικόνες των γυμνών οργανισμών τους. Προ πάντων, εμπορεύονται μια προσωπικότητα, που παρέχουν όχι μόνο μέσω των εικόνων στον ιστοχώρο τους αλλά μέσω πιο διαλογικών καναλιών όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η συνομιλία, και το βίντεο. Πολλοί ερασιτέχνες, παραδείγματος χάριν, υποστηρίζουν ότι απαντούν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τους, και υπερηφανεύονται για αυτή τους τη δραστηριότητα. Οι φαντασιακές παράμετροι οποιασδήποτε διαλογικής αλληλόδρασης (cyberrelationship) καθορίζονται πλήρως από τα ίδια τα μοντέλα και σε αυτές τις φαντασιακές παραμέτρους πρέπει να υποβληθούν και τους θαυμαστές τους. Η κατασκευή της προσωπικότητας των ενσάρκωτών της εναλλακτικής πορνογραφίας έχει την έννοια της κατασκευής της σωματικής τους εικόνας ως «προσωποποιημένου θεάματος» γεγονός με το οποίο όλοι οι θαυμαστές του είδους πρέπει να συμβιβαστούν.

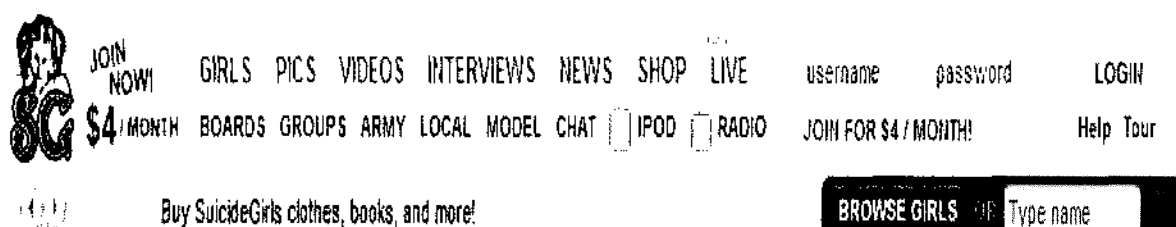
Όπως παρατηρούμε ήδη από την αρχική σελίδα του ιστοχώρου υπάρχει μία τελείως διαφορετική περοσέγγιση της σεξουαλικότητας, εδομένου ότι αρχικά τουλάχιστον δεν αντικρύζουμε γυμνά κορμιά αλλά πρόσωπα. Εδώ τα κορίτσια δεν έχουν ονόματα όπως τα συνηθισμένα τύπου Jessica kitty/Joanna Butty/ Monica sweetheart αλλά κυρίως ψευδώνυμα, (nicknames) όπως συνηθίζεται άλλωστε στις διάφορες υπο-κουλτούρες αλλά

³² www.suicidegirls.com

κυρίως στις δυνητικές κοινότητες, για παράδειγμα Nuclear Beach Bunny, Purple Canvas, Celtic Fantasy κ.α.

Στο μενού δεν θα δουμε κατηγορίες όπως στα περισσότερα site αλλά κυρίως δραστηριότητες. Ας συγκρίνουμε παραβολικά ένα κλασικό μενού αμιγώς πορνογραφικού ιστοτόπου κι αυτό των suicide girls.

Στο www.babelicious.com και σε ανάλογα site ουσιαστικά δεν υπάρχει μενού επιλογών

SETS OF THE DAY CLASSIC SETS WE THINK THE GIRLS IN ART CLASS ARE HOTTER THAN THE CHEERLEADERS

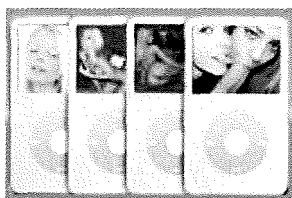
πλοήγησης. Βασική προϋπόθεση είναι η προσχώρηση στο site κατόπιν πληρωμής. Τις περισσότερες βέβαια φορές παρέχεται μια δωρεάν περιήγηση που γλινετια είτε μέσω βίντεο είτε μέσω φωτογραφιών μικρού μεγέθους (thumbnails). Τα μοντέλα είναι συνήθως κλασικά δυτικά πρότυπα γυναίκας, και είναι όλες γυμνές.

Στο site των S.G τώρα βλέπουμε ένα μενού το οποίο διαρθρώνεται σε κατηγορίες αλλά και δραστηριότητες. Έχουμε με τη σειρά : Κορίτσια: Εδώ βλέπουμε τα πορτραίτα και τα ωεδώνυμα του δυναμικού της κοινότητας. Υπάρχει μια στρατιά από 1,868 αντισυμβατικά υπέροχα κορίτσια, αφοσιωμένα να αλλάζουν την στερεότυπη ιδέα του τί κάνει μια γυναίκα να ναι όμορφη, όπως χαρακτηριστικά δηλώνει το σλόγκαν της ενότητας αυτής. Τα κορίτσια είναι κατεταγμένα σε υποκατηγορίες σύμφωνα με τη χώρα προέλευσής τους και τη χρονολογία εις'χώρησης στην κοινότητα.

Η δεύτερη κατηγορία είναι εκείνη των φωτογραφιών και περιλαμβάνει ημερολόγια κάποιων μοντέλων. Έπειτα έχουμε κατηγορία με βίντεο επιλεγμένων μοντέλων που επιθυμούν και είναι σύμφωνα να γυρίσουν κάποιο βίντεο ερωτικού χαρακτήρα (softcore) όμως.

Έπειτα έχουμε συνεντεύξεις διαφόρων καλλιτεχνών, κυρίως μουσικών οι οποίοι μιλάνε για την καριέρα τους και διαφηρίζουν την κοινότητα. Ακολουθεί κατηγορία «νέα» με ποικίλη ύλη από άρθρα, περιοδικά και θεματικές κατηγορίες όπως μουσική, επικαιρότητα κτλ και τέλος έχουμε την μπουτίκ με είδη ένδυσης, εσώρουχα και αξεσουάρ με το λογότυπο της εταιρίας, γεγονός που ενισχύει την αίσθηση της ομάδας, και φυσικά ανακοινώσεις σχετικά με τα ζωντανά events, συναντήσεις που πραγματοποιούνται από τα μέλη της κοινότητας, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να γνωριστούν μεταξύ τους σε off-line περιβάλλοντα.

Στο κάτω μέρος του μενού ακολουθεί μια οριζόντια διάρθρωση του εσωτερικού της κοινότητας που αποδίδεται εν είδη δραστηριοτήτων ενός forum. Έχουμε πίνακες που περιέχουν θεματικές και σχόλια μελών, έπειτα ακολουθούν διάφορα γκρουπ, υποκοινοτόρες (punk, sexaholics) κτλ. Καθώς και αναζήτηση σε συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες. (browse categories). Το Army δεν είναι παρά το διαφημιστικό κομμάτι των

Εικόνα 7 Δες σχετικά για τις οικονομικές προεκτάσεις του i-porn

<http://www.iporndirectory.com/>

Suicide Girls στο οποίο προτείνεται ένα δικτυακό μάρκετινγκ με την τοποθέτηση ειδικών banners και συνδέσεων links στους εκάστοτε προσωπικές ιστοσελίδες των μελών όπως το myspace ή κι άλλού. Στην κατηγορία Local ενημερωνόμαστε για γεγονότα, πάρτυ, συναυλίες και μπορούμε ακόμη να καταχωρήσουμε ενημερώσεις για συναντήσεις και events υπό την αιγίδα της κοινότητας των suicide girls σε τοπικό επίπεδο.

Στο Model μπορεί κανείς να ενημερωθεί για το πώς μπορεί να γίνει μοντέλο της κοινότητας, για τις αμοιβές και τις υποχρεώσεις που θα έχει αν εισχωρήσει στο club των S.G. Περιέχεται αίτηση που συμπληρώνεται και υποβάλλεται online. Δε θα μπορούσε να λείπει η σύγχρονη ζωντανή επικοινωνία (live chat), στην οποία όμως έχουν πρόσβαση μόνο τα μέλη ενώ τέλος μπορούμε να κατεβάσουμε βιντεάκια μικρής διάρκειας και ραδιοφωνικές εκπομπές (podcasts) κατευθειάν στο απόλυτο gadget της εποχής, το i-pod της Apple ή και απλά να ακούσουμε τον εναλλακτικό σταθμό Alternative L.A απευθείας

MEN'S & WOMEN'S HOODIES
available in the SG SHOP

JOIN NOW! \$4 / MONTH
BOARDS ARMY LOCAL MODEL CHAT IPOD RADIO

username password LOGIN
JOIN FOR \$4 / MONTH! Help Tour

Buy SuicideGirls clothes, books, and more!

GROUPS
Cats, Hockey, Death Metal, Sexaholics. There is a group filled with comments and pictures for just about any interest you can think of.
Groups are like private, intimate clubs for people in the same region or sharing the same interests, safely tucked away from the chaotic noise of the boards.
SEARCH BY INTEREST
SEARCH BY LOCATION [Choose location]

BROWSE CATEGORIES
REGIONAL
SITE RELATED
Activities & Recreation
Arts & Entertainment
Technology
Culture & Community
Eating, Drinking & Drugs
Fashion & Beauty
Games & Gaming
Politics & Activism

114	Health & Fitness	44
38	Hobbies & Crafts	18
59	Home & Family	19
120	Music	79
20	Pets & Animals	17
58	Cerebral	32
30	Sex, Sexuality & Love	57
29	Spirituality & Religion	30
32	Working & Business	32
15	WTF?!	22

ADMIN ALL FEATURED NEWEST MOST ACTIVE MOST MEMBERS

UPDATED GROUP COMMENTS MEMBERS OWNER

10/10/2007 ? Bi-Boys 5,982 514 Frankus

Το σημαντικό σε αυτό το site πορνογραφικού περιεχομένου-γιατί δεν παύει να είναι ένα τέτοιο, παρόλες τις διαφοροποιήσεις του- είναι η διαφορετική προσέγγιση και ερμηνεία του ιδιωτικού. Στα forum το θεαματικό είναι πως συνομιλεί κανείς με κορίτσια τα οποία εκθέτουν κατά πολύ τον χαρακτήρα τους και τα βιώματά τους μέσα από εξομολογήσεις του τύπου «έχασα την παρθενιά μου όταν...» ή «πειραματίστηκα με τα γεννητικά μου όργανα σε μία εκδρομή στο σχολείο...» γεγονός που δημιουργεί μια απόλυτη αίσθηση συνοχής, οικειότητας και ερωτισμού που πηγάζει από εγκεφαλικά θα λέγαμε και συναισθηματική κυρίως διέγερση, κάτι που δεν υπάρχει σε άλλους ιστοχώρους.

Το Suicide Girls είναι πολύ φθηνό και προσιτό για κάθε χρήστη, ανεξαρτήτου ηλικίας και κοινωνικής τάξης. Το βασικό επιχειρηματικό στοιχείο είναι ίσως περισσότερο από παντού το στοχευμένο κοινό, ένα κοινό με μια πιο “undeground” αισθητική κι ένα πιο επιτηδευμένο στυλιζάρισμα, παρόλες τις διακηρύξεις των μελών, διαχειριστών κτλ πως πρόκειται για μια κολεκτίβα που επαναπροσδιορίζει την έννοια της σεξουαλικότητας και της ομορφιάς μέσα από αντισυμβατικά πρότυπα. Θα λέγαμε πως η επιτυχία του ιστότοπου, πέρα από τις αδιαμφισβήτητα αλληλοδραστικές μεθόδους που επιστρατεύει βασίζεται σε ένα μεγάλο βαθμό στα υποδεικνυόμενα πρότυπα της τελευταίας λέξης της μόδας και κυρίως σε μια emo (emotional-emotive) συναισθηματικο-συγκινησιακή παρουσίαση της πραγματικότητας που πέφτει στην ίδια αιώνια επαναλαμβανόμενη παγίδα του καταναλωτισμού, ο οποίος μεταλλάσσεται σε έναν τεchnο-καπιταλισμό.

B11 Το Παράδειγμα του YouPorn και του RedTube

Τα συγκεκριμένα site πορνογραφικού υλικού που επιλέξαμε να παρουσιάσουμε είναι τα πιο δημοφιλή σε επισκεψιμότητα και τα πιο γνωστά λόγω της ελεύθερης πρόσβασης και της δωρεάν διάθεσης των προϊόντων του. Μιλάμε ουσιαστικά για ιστότοπους που είναι στις πιο υψηλές θέσεις σύμφωνα με την κατάταξη του πληροφοριακού ηλεκτρονικού οργανισμού Alexa.com : http://www.alexa.com/site/ds/top_500 . Βλέπουμε πως για την Ελλάδα η κατάταξη για τα παραπάνω site βρίσκεται στις θέσεις 16 και 22 αντίστοιχα!³³

Επίσης δεν είναι τυχαίο πως η άύξηση του αριθμού των συνδέσεων στην Ελλάδα τον τελευταίο χρόνο μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε τον μεγάλο βαθμό διείσδυσης που έχουν οι νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητά μας.³⁴ Καθημερινά όλο και περισσότεροι

³³ http://www.alexa.com/site/ds/top_sites?cc=GR&ts_mode=country&lang=none και συμπληρωματικά http://en.wikipedia.org/wiki/Alexa_Internet

³⁴ Νεότερα στοιχεία ανεβάζουν στο 6,84% το ποσοστό διείσδυσης της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα την 1η Ιουλίου 2007, σύμφωνα με την 5η Αναφορά για την Ευρυζωνικότητα του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚΤΠ), επιβεβαιώνοντας τις σχετικές εκτιμήσεις που είχε πραγματοποιήσει στις αρχές του έτους. Το συνολικό μέγεθος ευρυζωνικών γραμμών ανέρχεται πλέον σε 760.698, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 156,39% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και 56% σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο (Αύγουστος 2006 – Ιανουάριος 2007). Κατά μέσο όρο, 45.470 νέες συνδέσεις πραγματοποιήθηκαν σε μηνιαία βάση στη διάρκεια του α' εξαμήνου του 2007, γεγονός που σημαίνει ότι τους τελευταίους μήνες περισσότερες από 2.000 νέες συνδέσεις πραγματοποιούνται σε ημερήσια βάση για κάθε μία από τις 5

είναι εκείνοι που συνδέονται στον μαγικό κόσμο του διαδικτύου και έχουν πρόσβαση σε μια απεριόριστη βάση πληροφοριών, ψυχαγωγικών εφαρμογών και ποικίλων εμπειριών. Μέσα στο σύνολο των εφαρμογών και των αγαθών που παρέχει η νέα αυτή βιομηχανία της πληροφορίας συναντά κανείς και το σεξ, ως το νούμερο ένα προϊόν παραγωγής και κατανάλωσης στο διαδίκτυο.

Οι ιστότοποι στους οποίους επιλέξαμε να αναφερθούμε είναι ιστότοποι οικειακής και ερασιτεχνικής κυρίως σύλληψης και διαχείρισης αφού οι ίδιοι οι παραγωγοί είναι και καταναλωτές του υλικού που διατίθεται στο site. Ας δούμε συνοπτικά πώς διαρθρώνονται τα παραπάνω sites.

Αναλύοντας σταδιακά το μενού του youporn βλέπουμε:

- Βίντεο| Ζώνη Προνομίων | Ραντεβού | Κάμερες | Συνομιλία | Πορνο-Ιστολόγια
- Νέα βίντεο | Κορυφαία σε Βαθμολογία βίντεο | Κορυφαία σε Επισκεψιμότητα βίντεο | «Ανέβασμα» βίντεο online
- Βίντεο που ανέβηκαν Σήμερα | Χθες | Αυτή η εβδομάδα | Αυτό το μήνα | Αυτό το έτος | Όλου του χρόνου
- Ταξινόμηση κατα: Προβολές | Εκτίμηση (βαθμός)| Διάρκεια | Χρόνο υποβολής | Τίτλο Βιντεο

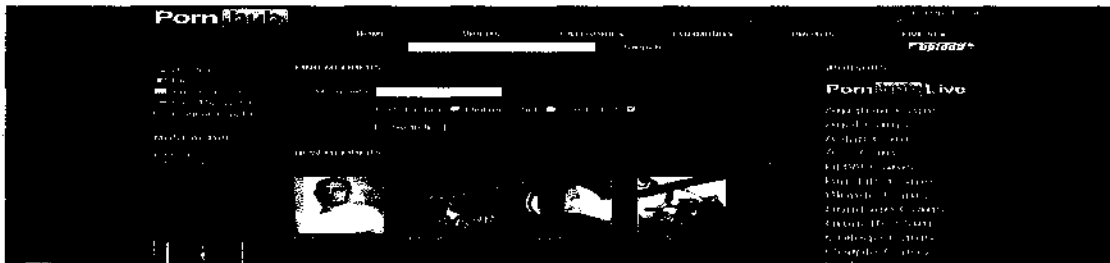
Δυνατότητες που παρέχονται στον χρήστη

Το Youporn.com δίνει στο χρήστη τις επιλογες:

εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας. Σε ό,τι αφορά το κόστος των ευρυζωνικών συνδέσεων, στη διάρκεια του τελευταίου εξαμήνου συνεχίστηκε -αν και σε σαφώς πολύ μικρή κλίμακα- η πτωτική τάση των τιμών. Όπως διαπιστώθηκε, η τάση αυτή είναι εντονότερη στις συνδέσεις υψηλής ταχύτητας.

<http://www.broadband.gr/opencms/sites/Broadband/BroadBandGreece/CurrentReports/Broadband2007Q2.pdf>

f

α) να κατεβάσει (download) το βίντεο το οποίο παρακολούθησε με τη μορφή FLV (Flash Video format)

β) να το βαθμολογήσει, ώστε έμμεσα να βοηθήσει στην καλύτερη ταξινόμηση βάσει βαθμολογίας, τους άλλους χρήστες.

γ) να το επισυνάψει στο προφίλ του στην πιο δημοφιλή διαδικτυακή κοινότητα Facebook.³⁵

δ) να δει σε μορφή Video Thumbnails, άλλα βίντεο σχετικά με αυτό που βλέπει. Τα Video (σε μέγεθος του δαχτύλου) Thumbnails ταξινομούνται τυχαία, αρκεί να έχουν μια κοινή λέξη-κλειδί με το βίντεο που παρακολουθεί εκείνη τη στιγμή ο χρήστης. Επίσης ταυτόχρονα παραθέτει άλλη μια οριζόντια λίστα με βίντεο που είναι εντελώς άσχετα με το βίντεο που παρακολουθεί ο χρήστης.

Αξιολόγηση και διαχείριση υλικού

Επιπρόσθετα, δίνει λεπτομερείς πληροφορίες για το βίντεο που παρακολουθεί ο χρήστης, όπως:

α) Διάρκεια

β) Συνολο προβολών (σημερινές προβολές)

γ) Μεση Βαθμολογία τύπου x.yy/5.00 (συνολο βαθμολογησεων)

δ) Ψευδώνυμο Uploader

ε) Ακριβής ημερομηνία και ώρα που «ανέβηκε» το video online (Upload time)
<http://www.youporn.com/watch/40803/greek-pipa/>

³⁵ Σύμφωνα με το πληροφοριακό portal www.alexa.com Facebook καταλαμβάνει τη νούμερο 1 θέση της παγκόσμιας κατάταξης ιστοτόπων. Στην Ελλάδα έρχεται πρώτο.

Ένα βασικό στοιχείο που απουσιάζει από το www.youporn.com είναι η κατάταξη των βίντεο σε κατηγορίες όπως είθισται να συμβαίνει σε όλα σχεδόν τα site πορνογραφικού υλικού. Αντίστοιχη δομή όπως βλέπουμε έχουν και το www.redtube.com και www.pornhub.com μόνο που εδώ υπάρχει σαφής κατηγοριοποίηση στα είδη του σεξ που διατίθενται.

Στο www.pornhub.com που είναι επίσης στα πρότυπα των δύο παραπάνω ιστοτόπων υπάρχει και online κοινότητα, η οποία όμως είναι προσβάσιμη μόνο από τα επί πληρωμή μέλη της, τα οποία εκχωρούν όχι μόνο βίντεο αλλά κυρίως φωτογραφίες τους ή άβατάρ τους.

Και τα τρία παραπάνω site που παρουσιάσαμε συνοπτικά είναι ελεύθερης πρόσβασης και διαχείρισης, είναι ενός ερασιτεχνικού ή ημι-επαγγελματικού χαρακτήρα δεδομένου ότι η πλειοψηφία των βίντεο που ανεβαίνουν είναι από τους ίδιους τους χρήστες, οι λήψεις είναι ερασιτεχνικές, πολλές από κινητό τηλέφωνο κι άλλες με κάμερες μη επαγγελματικής χρήσης. Χαρακτηριστικό είναι πως τα περισσότερα βίντεο έχουν τραβηχτεί κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης μέσα στην κρεβατοκάμαρα, είναι δηλαδή βίντεο πραγματικών ζευγαριών. Μήπως εδώ συναντάμε και λίγη από την ηδονοβλεπτική διάθεση της Βικτωριανής εποχής και της παραγωγικότητας της αστικής

τάξης έως και το θρίαμβο της εξομολογητικής διάθεσης του 17^{ου} αιώνα;

B12 Η επιστήμη στις υπηρεσίες του σεξ, το ταμπού της αγάπης. Σεξουαλικά παιχνίδια υψηλής τεχνολογίας.

Με την άνοδο των νέων τεχνολογιών και τη γιγάντωση της Οικονομίας του πορνό, ήταν λογικό και η τεχνολογία να βρεθεί αντιμέτωπη με την οικονομική πρόκληση του μεγάλου χρηματικού στοιχήματος που δεν είναι άλλο από την online πορνογραφία. Η κατηγορία των sex-toys για πολλούς ίσως δεν θεωρείται κατανάλωση πορνογραφικών «αγαθών», μιας και όπως έχουμε ήδη διευκρινήσει η κατανάλωση πορνό συνδέεται με την εκτέλεση συγκεκριμένης ερωτικής πράξης μεταξύ δύο ζωντανών οργανισμών που αλληλεπιδρούν με τα σώματά τους. Επομένως, για τους επικριτές των sex-toys ως αντικειμένων σεξουαλικής πρακτικής είναι αδιανόητη η τέλεση σεξουαλικής πράξης και συνεκδοχικά η κατανάλωση σεξ, με την εμπορική σημασία του όρου, όταν η αλληλεπίδραση επιχειρείται με έναν άψυχο δονητή ή μια μηχανή αυτόματοποιημένης πεοπαλινδρόμησης.

Τί συμβαίνει όμως όταν η τεχνολογία του σεξ (cybersex technology) ξεπερνά κάθε φαντασία και προσδοκία και λανσάρει εφαρμογές που ανταγωνίζονται τα ανθρώπινα προτυπα και δεξιότητες; Ως πότε το cybersex θα είναι μόνο μια παθητική ανταλλαγή φαντασιώσεων και μονόδρομης ικανοποίησης τη στιγμή της κορύφωσης; Σήμερα μπορούμε να μιλάμε για μια δεύτερη τεχνολογική επανάσταση η οποία λειτουργεί στη βάση μιας ανθρωποκεντρικής λογικής. Η Τεχνολογία και οι εφαρμογές της μιμούνται τον άνθρωπο και απαντούν στις επιθυμίες του. Στο πλαίσιο αυτής της λογικής αλλά και σε διαρκή συνάρτηση με την καπιταλιστική τεχνοκουλτούρα της εποχής μας λανσάρονται διάφορες εφαρμογές και συσκευές cybersex.

Ο λόγος γίνεται για τις συσκευές της κατηγορίας teledildonics ή cyberdildonics, τηλεματικές δηλαδή συσκευές που ενεργοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή και στοχεύουν στην σεξουαλική ικανοποίηση των χρηστών και κάνανε την εμφάνισή τους τη δεκαετία του '80. Μετά από τις τηλεματικές συσκευές και την αμοιβαία ενεργοποίησή τους από δύο χρήστες που είναι ταυτόχρονα online συνδεδεμένοι η υψηλή τεχνολογία των συσκευών αυτών εκτοξεύτηκε στα ύψη. Για να πάρουμε μία ιδέα του πώς λειτουργούν αυτές οι συσκευές μπορούμε να περιγράψουμε τη λειτουργία τους ακολούθως : Με λίγα λόγια, το πέος του άντρα χρήστη, δεχεται τις δονήσεις, οι οποίες μεταφέρονται σαν σήμα στο USB stick της γυναίκας, και οι συσπάσεις από το usb stick της γυναίκας,

μεταφέρονται ως απορρόφηση στο πέος του άντρα. Real time και συγχρονισμένα. Στο πέος καθώς και στο γυναικείο όργανο έχουν προσαρτηθεί βίσματα με αισθητήρες (patches).

Σήμερα όμως δεν μιλάμε απλά για συσκευές και παιχνίδια σεξουαλικής διέγερσης, αλλά για ρομπότ σαν και τα ακόλουθα.

Repliee Q1Expo: Πρόκειται για ένα «θηλυκό» ανθρωποειδές που μοιάζει πάρα πολύ με έναν αληθινό άνθρωπο τόσο στην όψη όσο και στις αισθήσεις. Έχει τους αισθητήρες αφής υψηλής ευαισθησίας που αντιδρούν στις διαφορετικές πιέσεις, και μπορεί να ακολουθήσει την ανθρώπινη κίνηση. Οι δημιουργοί της σημειώνουν ότι μερικοί άνθρωποι ξεχνούν ότι είναι ένα ανδρείκελο αλληλεπιδρώντας μαζί της. Ενώ δεν υπάρχει καμία επίσημη έκθεση σχετικά με την ύπαρξη ή την απουσία σεξουαλικών οργάνων στο Repliee Q1Expo, μπορείτε να την προγραμματίσετε να ενεργοποιήσει τέτοιου τύπου κινήσεις που προσομοιώνουν δηλαδή τη σεξουαλική πράξη.

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/4714135.stm>

Andy: Η Andy είναι πολύ ανθρώπινη, και διαθέτει λειτουργίες όπως η αναπνοή, την ικανότητα να φιλά, και ναι, ακόμη και να κάνει σεξ. Μπορεί να κινηθεί σε οποιαδήποτε θέση και να συμμετέχει κινούμενη στο ρυθμό της ερωτικής πράξης. Το σώμα της είναι πολύ ρεαλιστικό, έχει φυσιολογική θερμοκρασία ανθρώπινου σώματος, μέχρι και καρδιά ο ρυθμός των χτύπων της οποίας αυξάνεται όταν συνουσιάζεται. Μπορεί κανείς να τοποθετήσει ακόμη και τηλεοπτικό σύστημα (video system) στα μάτια της και να προβάλλονται περιβάλλοντα του φυσικού κόσμου, όπως λόγω χάρη η εικόνα του χρήστη.

http://andydroid.com/word_creator_eng.htm

Moaning Lisa: Η Lisa είναι μια κούκλα για σεξ (sex doll) που διπλασιάζει τις δυνατότητές της σε ένα διαδραστικό παιχνίδι επαφών. Για να παίξει κανείς μαζί της πρέπει να αγγίξει έναν ή περισσότερους από τους αισθητήρες που διαθέτει για να τη διεγείρει, μόνο που υπάρχει μια τεχνική ασάφεια σε σχέση με το ποός αισθητήρας αντιστοιχεί σε ποια σωματική περιοχή κι αυτό λειτουργεί κάπως ανασταλτικά. Το σίγουρο είναι πως πάντα υπάρχει η πρόκληση να χαρίσει κανείς στη έναν οργασμό κι εκείνη θα μας επιβραβεύσει με ποικίλα επιφωνήματα και μουγκρητά.

<http://laughingsquid.com/arse-elektronika-2007-photos/>

DER2 Fembot: Η εταιρεία Kokoro, και συγκεκριμένα το τμήμα της Sanrio, δημιούργησε το Actroid DER2 fembot, (θηλυκό ανθρωπόμορφο) το οποίο αναπαράγει αληθοφανείς ανθρωπόμορφες εκφράσεις. Ελέγχεται από μία αναπνευστική πίεση που διοχετεύεται στην κίνηση των άκρων, του λαιμού και του προσώπου της και οι κινήσεις ης μπορούν να είναι χορογραφημένες. Το συγκεκριμένο ρομπότ δεν πωλείται αλλά μπορεί κανείς να το νοικιάσει για 5 μέρες. <http://ca.geocities.com/xxxtoytech/simple.html>

Βέβαια, όλες αυτές οι συσκευές εγείρουν πολύπλευρες ανησυχίες στον καθένα μας, σχετικά με το αν είναι ικανές να αντικαταστήσουν τον ανθρώπινο οργανισμό, το άτομο που σκέφτεται και αναπνέει. Ακόμη κι αν η αληθοφάνεια αυτών των μηχανημάτων ή η πιστότητά του αγγίζει την τελειότητα, πιστεύουμε πως ποτέ δε θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν την πραγματική έκσταση της στιγμής της συνουσίας, τουλάχιστον όχι όσο ξέρουμε πως γύρω μας υπάρχουν άνθρωποι που θα μοιραζόντουσαν ευχαρίστως και ελεύθερα τον εαυτό τους μαζί μας, έστω για λίγα λεπτά.

Συμπεράσματα-Επίλογος

Μέσα από όλη αυτή την περιήγηση σε παντός τύπου σεξουαλικά περιεχόμενα διαπιστώσαμε πως βασικά η χαρτογράφηση του σεξ σε έναν χώρο όπως ο κυβερνοχώρος φαντάζει αδύνατο εγχείρημα. Η Βιομηχανία του πορνό είναι τόσο ανεξάντλητη όσο και ο ανθρώπινος νους και θα μπορούσαμε να την ερμηνεύσουμε στη βάση μιας αόριστης και ανεξάντλητης φαντασίας και παράλογης διάνοιας. Το σεξ πουλάει και το σεξ βρήκε στο διαδίκτυο τον απόλυτο σύμμαχό του για να στηθεί ίσως ο μεγαλύτερος μηχανισμός εκμετάλλευσης της ανθρώπινης ματαιοδοξίας για τη διεκδίκηση του Γουορχολικού δεκαπεντάλεπτου της διασημότητας ή της απόκτησης οικειότητας που θα ορίζαμε με το αντιθετικό ζεύγος των εννοιών intimacy – extimacy όπου extimacy ορίζουμε την ανάγκη για να νιώσουμε οικεία μέσα από την υπερβολική έκθεση του εαυτού μας σε διάφορα μιντιακά περιβάλλοντα και διαύλους. Ένα βασικό κλειδί για να κατανοήσουμε την μαζική κατανάλωση πορνογραφικών «αγαθών» -όσο παράταιρη και καταχρηστική κι αν ηχεί στα δικά μου τουλάχιστον αυτιά η λέξη «αγαθά»- είναι η ουσιαστική έλλειψη επικοινωνίας και οικειότητας σε επίπεδο ρεαλιστικής διάδρασης μεταξύ των ανθρώπινων σεξουαλικοτήτων. Η επαφή έχει εγκλωβιστεί σε στοίβες από γραφειοκρατικά έγγραφα, σε εκατομμύρια καλώδια και υπερσυνδέσεις, η ανεργία και η αδιαφορία προς τα κοινά έχουν μετατρέψει τον άνθρωπο από πολιτικό ον σε σκέτο ον, μια ύπαρξη που έχει υποστεί μια πολλαπλή

αλλοτριώση, ευτελίζοντας τη δυναμική του ρήματος ζω και υπάρχω σε ένα περισσότερο ενστικτώδες επίπεδο. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μια κοινωνική τάση η οποία πέρα από θετικές ή αρνητικές αξιολογήσεις προσπαθεί ίσως άθελά της να καλλιεργήσει μια τουλάχιστον φοβιστική και κομπλεξική θέαση απέναντι στην αυθόρμητη μη διαμεσολαβημένη από την τεχνολογία σεξουαλική έκφραση. Εμείς εξακολουθούμε να επιλέγουμε την προσέγγιση του Merleau-Ponty, ο οποίος επιχείρησε να αποδυναμώσει τη θεώρηση του σώματος ως μηχανής και να αποσταθεροποιήσει τα δίπολα γύρω από το σώμα. Βασική έννοια στο κλείσιμο αυτής της μελέτης είναι η αντίληψη. Η αντίληψη ως βασική σωματική εμπειρία και που δεν αποτελεί μία εσωτερική αναπαράσταση ενός εξωτερικού κόσμου με το πνεύμα ως αντιληπτική συνείδηση να είναι ξεχωριστή οντότητα από το σώμα. Η αντίληψη είναι ένα σημαντικό προϊόν των αισθήσεων. Αποτελείται από διαμορφώσεις των αισθήσεων. Και αυτές οι αισθήσεις ανήκουν στο σώμα σαν αισθανόμενο και αντιλαμβανόμενο όν. Το σώμα σε αυτό το πλαίσιο έχει δύο πλευρές, είναι ταυτόχρονα αισθανόμενο και αισθητό (*sentient and sensible*). Βλέπει και βλέπεται, ακούει και ακούγεται, αγγίζει και αγγίζεται. Αυτές οι πλευρές δεν είναι χωριστές η μία από την άλλη. Το ανθρώπινο σώμα είναι ένας ορατός-βλέπων, ένας απτός-αγγίζων, ένας ακουστικός-ακούων οργανισμός και που ως εκ τούτου βιώνει τον κόσμο με την φυσική του παρουσία. (Crossley, 1995).

Η απενοχοποίηση του σεξ, η μαζική παραγωγή του και κατανάλωσή του κατάφεραν μια σημαντική ανατροπή. Ξαφνικά το σεξ έπαψε να είναι ταμπού, οι άνθρωποι έπαψαν να φοβούνται να συνουσιαστούν, αλλά απ' την άλλη τώρα πια φοβούνται να νιώσουν και να αισθανθούν πέρα από την ενσωματωμένη αντίληψη του κορμιού τους. Στη νέα ψηφιακή ερωτική εποχή η αγάπη είναι το νέο ταμπού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Arvidsson Adam (2005) Netporn: the Work of Fantasy in the Information Society
Conferences 'The Art and Politics of Netporn' (2005) and 'C'Lick Me' (2007) available
online <http://www.networkcultures.org/clickme/index.php?onderdeelID=18&paginaID=80>

Αλεξιάς Γ. (2006), Κοινωνιολογία του σώματος: «Από τον άνθρωπο του Νεότερνταλ στον
Εξολοθρευτή», εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Αλεξιάς Γ. (2003). *ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΩΜΑ: Από τη Βιολογία στη Δυνητικοποίηση*.
Σημειώσεις.

Αλεξιάς Γ. (2000) Λόγος περί Ζωής και Θανάτου, Ελληνικά Γράμματα

Ahmed S. Stacey J. (2000) *Thinking Through the Skin*, London and New York: Routledge,

Bakhtin, Mikhail. (1984). *Rabelais and his world*, Bloomington: Indiana Univ. Press.

Balsamo A. (1995), *Forms of Technological Embodiment: Reading the Body In
Contemporary Culture*, Body and Society 1, p. 215-238

Balsamo A. (1997), *Technologies of the Gendered Body-Reading Cyborg Women*,
Durham/London: Duke University Press

Bartky, Sandra. (1990), *Femininity and Domination: Studies in the Phenomenology of
Oppression*. Routledge

Bartky S. (1998). Foucault, Femininity and the Modernization of Patriarchal Power,
στο R. Weitz (Ed), *The Politics of Women's Bodies. Sexuality, Appearance and
Behavior*. Oxford University Press.

Bataille, Georges. (1987). *Eroticism*, London: Boyars

Baudrillard, Jean. (1981) *For a Critique of the Political Economy of the Sign*. Telos Press

Baudrillard, Jean. (1981). *Simulations*, New York: Semiotexte

Baudrillard J. (1988). *Selected Writings*. Cambridge: Polite Press.

Baudrillard J. (2000). *Η καταναλωτική κοινωνία*. Εκδόσεις Νησίδες.

Berger P. & Luckman, T. (2003), *Η Κοινωνική Κατασκευή της Πραγματικότητας*, Εκδόσεις Νήσος

Bordo, Susan. (1993). *Unbearable Weight: Feminism, Western Culture, and the Body*. Berkeley: University of California Press.

Bordo, Susan. (1993). *The Body and the Reproduction of Femininity*. p. 165-184, 319-323

Bourdieu P. (1985). The Social Space and the Genesis of Groups. *Theory and Society*, 14 (6), 723-44.

Bourdieu, Pierre. (1989). *Outline of a theory of practice*. Cambridge Univ. Press.

Bourdieu, Pierre, (2002), *Η Διάκριση: Κοινωνική Κριτική της Καλαίσθητης Κρίσης*, εκδ. Πατάκη

Butler J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.

Crossley N. (1995). Merleau-Ponty, the Elusive Body and Carnal Sociology. *Body and Society* 1 (1), 43-63.

Csordas, Thomas (1994). *Embodiment and Experience. The Existential Ground of Culture and Self*. Cambridge Studies in Medical Anthropology. Cambridge University Press.

Dal Lago, A. & Quadrelli, E. (2003), *La città e le ombre. Crimini, criminali, cittadini*, Milan; Feltrinelli.

Davis, Kathy (1997) 'My Body is My Art: Cosmetic Surgery as Feminist Utopia?', *The European Journal of Women's Studies* 4(1): 23–37.

Defrance J. (2002). Η έξη και ο χώρος του βιοτικού ύφους, στο P. Bourdieu, *Η Διάκριση: Κοινωνική κριτική της καλαισθητικής κρίσης*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Deleuze G. Guattari F. (1998). *A Thousand Plateaux*. Athlone.

DeMello M. (1995) "The Carnavalesque body: Women and Tattoos" *The Drawing Center, Pierced Hearts and True Love : A Century of Drawings for Tattoos*, NY/Honolulu : The Drawing Center/Hardy Marks Publications

Doyle, Katherine and Roen Katrina (2008), *Surgery and Embodiment: Carving out Subjects*. *Body and Society*, Vol 14 (1), p. 1-7

Durkheim E. (1995). *The Elementary Forms of Religious Life*. New York: Free Press.

Elias, Norbert. (1982). *The Civilizing Process*. Vol. 1, *The history of manners* - Oxford: Blackwell

Featherstone, M., Hepworth, M., and Turner, B. (1991). *The Body: Social Process and Social Theory*, Sage

Featherstone, M. and R. Burrows (1995). *Cultures of Technological Embodiment: An Introduction* – In Mike Featherstone and Roger Burrows *Cyberspace/Cyberbodies/Cyberpunk: Cultures of Technological Embodiment*. London: Sage p. 1-19

Foucault M. (1976), *Επιτήρηση και τιμωρία*, εκδ. Ράππα

Foucault M. (1978). *Η Δύναμη της Γνώσης: Ιστορία της Σεξουαλικότητας τόμος 1*, εκδ. Ράππας

Foucault, Michel. (1980-1988). *The history of sexuality*. 3 vols. New York: Vintage.

Freund, P. E. S. (1988). Bringing society into the body: Understanding socialized human nature. *Theory and Society*, vol. 17, no. 6, pp. 839–864.

Glassner, Barry. (2000). *Where Meanings Get Constructed*, Contemporary Sociology, 29 (4), p 590-594

Goffman, Erving. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Anchor.

Goffman E. (1963). *Behaviour in Public Places: Notes on the Social Organization of Gatherings*. New York: The Free Press.

Goffman E. (1969). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Harmondsworth: Penguin.

Goffman E. (2004). Η ευγενική έλλειψη προσοχής και Οι σχέσεις δημοσίως, στο Δ. Μακρυνιώτη (Επιμέλεια, Εισαγωγή), *Τα όρια του σώματος. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις νήσος

Grosz, Elizabeth (1994). *Volatile Bodies. Toward a Corporeal Feminism*. Indiana University Press, Bloomington/Allen &Unwin, Sydney

Haraway, Donna J. (1991) *Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature*. London: Free Association Books.

Haraway, Donna. (1993). The Biopolitics of Postmodern Bodies. In *Knowledge, Power and Practice*, Berkeley: University of California Press

Jeffreys Sheila (2000) 'Body Art' and Social Status: Cutting, Tattooing and Piercing from a Feminist Perspective, *Feminism & Psychology*, Vol. 10, No. 4, 409-429

Jones, Meredith (2008) Makeover Culture's Dark Side: Breasts, Death and Lolo Ferrari, *Body and Society*, Vol 14 (1) p. 89-104

Laqueur, Thomas W. (1990). *Making Sex: Body and Gender from the Greeks to Freud*. Cambridge, MA: Harvard University Press

Μακρυνιώτη Δ. (2004) Τα όρια του σώματος : Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, εκδ. Νήσος

Marx, Karl. (1977) *Capital* vol. 1 Progress Publishers

Mauss, Marcel. 1934/1992. Techniques of the Body. In *Incorporations*, ed. Jonathan Krary & Sanford Kwinter, pp. 455-475. New York: Urzone, 1992.

Merleau-Ponty, Maurice. (1996). *The phenomenology of perception*, Routledge

Merleau-Ponty M. (1962). *The Phenomenology of Perception*. London: Routledge and Kegan Paul.

Merleau-Ponty M. (1968). *The Visible and the Invisible*. Evanston: Northwestern University Press.

Merleau-Ponty M. (2004). Το Σώμα ως αντικείμενο και η μηχανιστική φυσιολογία, στο Δ. Μακρυνιώτη (Επιμέλεια, Εισαγωγή), *Τα όρια του σώματος. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις νήσος

Μιχαηλίδου Μ. & Χαλκιά Α. (2005) Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος. Κατάρτι και Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό.

O'Neill, John (1989) *The Communicative Body*. Evanston, IL: Northwestern University Press.

Price J. & Shidrick M. (1999) *Feminist Theory and the Body*, NY Routledge

Ρετεντζή Μ. (2005) *Τα Ραδιούχα Κορίτσια. Στο Μιχαηλίδου-Χαλκιά, Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος. Κατάρτι και Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό.*

Rogers, Mary F., (1999) "Barbie Culture", London: Sage Publications

Seale, Clive, Cavers Debbie and Dixon-Woods Mary (2006), Commodification of Body Parts, by Medicine or by Media? *Body and Society*, Vol 12 (1), p. 25-42

Shilling C. (1993) *The Body and Social Theory*, Sage

Shilling C. (1991). Educating the body: physical capital and the production of social inequalities. *Sociology*, vol. 25, No. 4, 653-672.

Shilling C. (2005). *The Body in Culture, Technology and Society*. Sage.

Simmel Georg (1971) *Fashion*, (στο Donald N. Levine): *On Individuality and Social Forms*, Chicago: University of Chicago Press.

Springer Claudia (1996), *Electronic Eros: Bodies and Desire in Postindustrial Age*, Austin, University of Texas Press

Strathern A. & Lambeck M. (1998), Introduction: An Embodying Sociality, στο Μακρονιώτη 2004

Synnott, Antony. (1993) *The Body Social: Symbolism, Self and Society*, London: Routledge

Turner B. (1984) *Body and Society: Explorations in Social Theory*, Basic Blackwell

Turner B. (1992) *Regulating Bodies*, Routledge

Turner, Bryan S. (1984) *The Body and Society, Explanations in Social Theory*. Oxford: Basil Blackwell.

Turner T. (1994) *Bodies and Antibodies : Flesh and Fetish in the Contemporary Social Theory* Csordas : Embodiment and Experience, Cambridge University Press

Turner, Bryan S and Steven P. Wainwright (2003), *Corps de Ballet, the Case of the Injured Ballet Dancer*, *Sociology of Health and Illness*, Vol25, No 4, 2003, p. 269-288

Michael Uebel, (2002) "Toward a Symptomatology of Cyberporn διαθέσιμο στο <http://freerepublic.com/focus/news/692740/posts>

Wacquant L. (1995) Μποξέρ επί το έργον: σωματικό κεφάλαιο και σωματική εργασία στους επαγγελματίες πυγμάχους, στο Μακρυνιώτη 2004, εκδ.νήσος

Wacquant L. (1997) Porn Exposed, *Body and Society*, Vol 3(1), p 119-125

Wang P. (2004) Πονώντας για την Ομορφιά: Η περίδεση των ποδιών στην Κίνα, στο Μακρυνιώτη 2004, εκδ. Νήσος.

Wertheim, Margaret (1999) *The Pearly Gates of Cyberspace: A History of Space from Dante to the Internet*, W W Norton & Co Ltd.

Williams, Patricia, (1995) "The Unbearable Autonomy of Being," : The Rooster's Egg. Cambridge: Harvard University Press.

Winnicott, D. (1953) Από την παιδιατρική στην ψυχανάλυση, εκδ. Καστανιώτη

Young, Katharine (1993) 'Management of the Grotesque Body in Medicine', in K. Young, *Bodylore*. Knoxville: University of Tennessee Press

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://www.ghettoconfessions.com/tour/?nats=471486:25pps:ghetto,0,0,0,0>

<http://bork.hampshire.edu/~azar/cyber/bodymod.html>

www.thejennylee.com

<http://ask-art.net/gallery.html>

www.realdolls.com/

http://www.brazzers.com/sites/Big_Tits_at_School

<http://www.brazzers.com/scenes/3109/Lunch%20Break%20Recognition>

http://en.wikipedia.org/wiki/Donald_Winnicott

http://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Wertheim

http://en.wikipedia.org/wiki/Castration_anxiety

http://en.wikipedia.org/wiki/Sadism_and_masochism_as_medical_terms

http://sex-and-blogs.com/flavor/studies_and_surveys/index.php?page=12

<http://www.inkedandpierced.com/index.html?id=bestporn&ex=0>

<http://sickestsites.com/ugly.htm>

<http://metabods.com/06gallery.asp>

<http://www.fets.com/results.php>

<http://www.fetishfish.com/articles/fetishdictionary/medical-fetish/>

<http://www.fetishfish.com/articles/fetishdictionary/fetishism-pt-1/>

www.reviewporn.com/straight

www.thebestporn.com

www.icra.org/labelv02.html

<http://www.rtalabel.org/>

<http://www.asacp.org/page.php>

<http://www.smut.com/amateurpussycloseups/1035951/5//free/index.html>

<http://www.bigtitroundasses.com/t1/cfree=rankscom/>

<http://medicalfuckers.com/tour01.html?id=tribune&ref=http%3A%2F%2Fmedical.pornotribune.com%2F>

<http://www.blondscandinavia.com/tour1.html>

<http://www.cassandracalogera.com/MCE/grunge/0/loginPage>

<http://www.francinedee.com/index.php>

<http://www.sexycollegegirl.ws/>

<http://174.36.134.66/>

<http://nextdoornikki.com/index4.html>

www.myspace.com

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=47176921>

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=403324197>

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=407306462>

<http://profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=134931151>

http://www.thebestamateur.com/index_tbp.php?CA=929471-0000&PA=1183423

<http://flexiblepositions.com/tour1/?nats=bestporn:discountp:flex,0,0,0,0>

www.GothicSluts.com

www.Raverporn.net

www.EroticBPM.com

www.NakkidNerds.com

www.Supercult.com

www.SuicideGirls.com

www.BurningAngel.com

www.GodsGirls.com

<http://en.wikipedia.org/wiki/Subculture>

http://en.wikipedia.org/wiki/Alt_porn

www.suicidegirls.com

www.babelicious.com

<http://www.iporndirectory.com>

http://www.alexa.com/site/ds/top_500

http://www.alexa.com/site/ds/top_sites?cc=GR&ts_mode=country&lang=none

http://en.wikipedia.org/wiki/Alexa_Internet